

31364

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 29-వ తేది గురువారము } No. 338
 సంపుటము ౧౧ } (శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ పంచమి గి. } సంచిక ౨౫౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
 పొన్నలు పెద్దలు బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
 బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
 దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
 మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
 కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
 దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
 అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

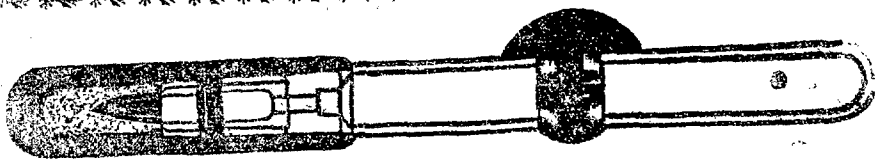
మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
 రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
 ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో
 పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్లాసు
 పాళీలు

పాంపెన్ పేసాల బంగారపు పాళీలబడులు యానూతన గ్లాసుపాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ 14.
 ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల 5 నిమిషములవరకు చుక్కగా వ్రాయును.
 గ్లాసు రూ 14, గ్లాసుపాళీ ఫ్రెంజింగ్ పేసా రూ 1, డజను రూ 10.
 మైలాపూరు విక్టోరియా మద్రాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్న పురి
 గుట్టపు పందెములు
 1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును
 1925 ఫంలీరం జనవరినెల 61.

1925 ఫంలీరం ఫిబ్రవరినెల 7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ టోటాలిజేటరు, బుక్కు-మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:—

మొదటితరగతి: పురుషులకు ర్పు 5. స్త్రీలు ర్పు 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.5-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్జోరే మొదలగు స్థానముల
 నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు
 మా పెద్దనోటినులను చూడకోరవలయు.

బట్టలవర్తకులకు విజ్ఞప్తి

మావద్ద ఇండియా, నై నా, జపాను మొదలగు స్థలము
 లలో ఉత్పత్తియైనవట్టలతో తయారైన వట్టలు ఉత్తరీ గుట్టలు,
 పంచలు సరిగ్గచేత్తిన పాధారకములు, కొలిండులు, పట్టుబట్టలు
 ఇతరరకములు కావలసినవారు మాకు తెలిసిన ధరలవల్ల
 పంపెదము.

బళ్ళ చిన్న క్రామరాజు & బదర్లు,
 పట్టుబట్టలవర్తకులు, పెద్దాపురం (గోదావరిజిల్లా.)

నేటి రాత్రి

ప్రధానమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది

గొప్ప ఉత్సాహ సమయము. సూపర్ - కలార్ నల్ యూనివర్సల్ వారిచే

తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము

ది హాంచీబాక్ ఆఫ్ నోటిడేమ్

(విక్టర్ హూగోను ఇమ్మాల్ట్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని

3091 సుప్రసిద్ధమైన దేవీవ్యమైన పరిమాణము గలది

దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడికి వత్తురు

నాట్య కళలము, కళా కళలము, రచనా కళలము.

హాంబురోడ్డు నందున్న

వెలింగ్టన్ సినిమాయందు

అత్యుత్తముగా 24-1-25 తేది శనివారమునుండి, 30-1-25 తేది శుక్రవారమువరకు

ప్రదర్శించబడును.

ఉత్కృష్ట రామాయణ శైలి, గురుస్వామి శైలి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25, ప్రైవేటుబాంక్ రోడ్డు, మదరాసు.

లోక మయహారి కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మాత్రలు మొదటిరంగ కస్తూరి, వంశీజపుష్ప, భస్మకర్పూరము, అతిగుణకారకము వన
కూర్చి తయారుచేయబడినవి. అత్యంతరమగు ఏకగుణకాని యిందులో చేయబడినవి. తనీలిడ్లు, బాణ
గ, బాణిము, తాత్పర్యము తరములు, మునీలిహార ప్రతిమొక్కటి కీలం సాధారణరంగము లన్నిటిని అను
సారితో వాడవచ్చును. కిడ్లెట్, బాణిము, ఇది గుండీకంటికి. వేరువేరు బుడ్లు ఖచ్చితముగా
350-800 మాత్రలు గలవి 1 కి 0.4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 మాత్రలుగలవి. ఈ దిగువ తెలుసుకుడిన కొవడ
ములు అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చుటకు తెలుసుకుడిన కొవడలు యేలాటి సంశయములేదు. తప్పక వాడి
చూడుడు.

లొరప్యతావం:- రక్తస్థితి, బుద్ధిశక్తి, జ్ఞానశక్తిని పెంచుచును. బుడ్లి 1 కి ధర రు 1-0-0.

బాలముఖోదయ:- బిడ్డ పిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యవహు, తీపుగానుండును. గుణ ముత్కృష్టము 0-12-0.

భావనబీరక రసాయనం:- ఏ త్రిసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అశ్మి కటాకంచలై పోవును. రు 1-0-0.

చాతగజ కేసరి లేహ్యము:- వర్షకాలమున ఆకలి కుండగించుట మలబద్ధకము మొదలగు వా. కి పెట్టినది లిడును రు 2.

ఈ వైద్యముల గూడ బిక్సారి కొనివచ్చుచే తెలియును. బిక్సారి మాత్ర కొనిన పిదప ఎన్ని గూడ సూచనల కొనవచ్చును
మాత్రముగలవి. మాత్రములను చాలవలసియు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మదరాసు.

ఆంధ్రనత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

సర్వవత్సరపాఠ్యానము, వద్యకావ్యము, కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట

గట్టుచున్నది. కల్పనలు మొదలు ఈ గ్రంథమును. జేవట్టిన పాఠకుల కొకవద్య

మేని పదల మది జనింపదు.

హిందీ మొదటివాచకము	డిటా	...	...	0	6	0
హిందీ తెలుగు పాఠ్యశాస్త్ర ద్వితీయ జల 1-0-0	సంగీత శమంతకమణి	...	...	వెల	0	8-0
రాష్ట్రభాషా హిందీ ప్రథమ పుస్తకము (రామానందశర్మ విరచితము)				వెల	0	3
శ్రీ రామవిజయం నాటకము	0	8	0	కారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	0	4
శిల్పశాస్త్రము (నిమంటపు జేబులోనిముడునది)	...	...	...		1	4
ఆరాధనవిధి	0	4	0	ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	0	8

పోస్తూ ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రనత్రికాకార్యాలయము, 7, రంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 29-వ తేది గురువారము

(1) భావ్యములు

చిరాయణ బా 1-కి రు 80-0-0 మొదలు 42 0-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ
చిరాయణ బా 1-కి రు 14-0-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ
చిరాయణ బా 1-కి రు 15-8-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ
చిరాయణ బా 1-కి రు 16-4-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ
చిరాయణ బా 1-కి రు 18-12-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ
చిరాయణ బా 1-కి రు 20-0-0	చిరాయణ	మొదలు	నగవ

(2) వర్షభావ్యములు

కండులు బా 1-కి రు 205 రు 11-0-0 రు 12-0-0	కండులు	మొదలు	నగవ
కండులు బా 1-కి రు 10-8-0	కండులు	మొదలు	నగవ
కండులు బా 1-కి రు 11-6-0	కండులు	మొదలు	నగవ
కండులు బా 1-కి రు 18-0-0	కండులు	మొదలు	నగవ
కండులు బా 1-కి రు 9-4-0	కండులు	మొదలు	నగవ

(3) నూనె వస్తువులు

నూనె బా 1-కి రు 160-0-0 165-0-0	నూనె	మొదలు	నగవ
నూనె బా 1-కి రు 14-0-0 22-0-0	నూనె	మొదలు	నగవ
నూనె బా 1-కి రు 55-0-0 60-0-0	నూనె	మొదలు	నగవ
నూనె బా 1-కి రు 50-0-0 58-0-0	నూనె	మొదలు	నగవ
నూనె బా 1-కి రు 120 125 115	నూనె	మొదలు	నగవ
నూనె బా 1-కి రు 145-0-0	నూనె	మొదలు	నగవ

(4) చిల్లర వస్తువులు

చిల్లర బా 1-కి రు 155-0-0 160-0-0	చిల్లర	మొదలు	నగవ
చిల్లర బా 1-కి రు 180-0-0 185-0-0	చిల్లర	మొదలు	నగవ
చిల్లర బా 1-కి రు 129-0-0 140-0-0	చిల్లర	మొదలు	నగవ
చిల్లర బా 1-కి రు 70, 78	చిల్లర	మొదలు	నగవ
చిల్లర బా 1-కి రు 35-0-0 60-0-0	చిల్లర	మొదలు	నగవ
చిల్లర బా 1-కి రు 30-0-0 38-0-0	చిల్లర	మొదలు	నగవ

(5) ఇనుము

ఇనుము బా 1-కి రు 82-0-0 88-0-0	ఇనుము	మొదలు	నగవ
ఇనుము బా 1-కి రు 82-0-0 85-0-0	ఇనుము	మొదలు	నగవ
ఇనుము బా 1-కి రు 82-0-0 85-0-0	ఇనుము	మొదలు	నగవ

(6) లోహములు

లోహ బా 1-కి రు 72-0-0 77-0-0	లోహ	మొదలు	నగవ
లోహ బా 1-కి రు 21-8-0 22-8-0	లోహ	మొదలు	నగవ
లోహ బా 1-కి రు 14-8-0	లోహ	మొదలు	నగవ
లోహ బా 1-కి రు 275-0-0 280-0-0	లోహ	మొదలు	నగవ
లోహ బా 1-కి రు 825-0-0 830-0-0	లోహ	మొదలు	నగవ
లోహ బా 1-కి రు 84-8-0 85-6-0	లోహ	మొదలు	నగవ

(7) రంగులు అలిజరై ను

రంగు బా 1-కి రు 70 72-0-0	రంగు	మొదలు	నగవ
రంగు బా 1-కి రు 70 72-0-0	రంగు	మొదలు	నగవ
రంగు బా 1-కి రు 70 72-0-0	రంగు	మొదలు	నగవ
రంగు బా 1-కి రు 70 72-0-0	రంగు	మొదలు	నగవ

(8) దూది

దూది బా 1-కి రు 830-0-0	దూది	మొదలు	నగవ
-------------------------	------	-------	-----

(9) నూలు

నూలు బా 1-కి రు 7-8-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 8-12-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 9-12-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 7-12-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 11-4-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 18-11-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 9-0-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 11-8-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 9-0-0	నూలు	మొదలు	నగవ
నూలు బా 1-కి రు 9-4-0	నూలు	మొదలు	నగవ

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును ముఖ్యముగా చికిత్సచేసికొన దగిన
800 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1-4-0 వి. పి. ఆ 6
ఆయుర్వేదచరిత్ర:- వైద్య, ఆరోగ్య, శారీర, వస్తు
గుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యప్రతిక. సం॥ చందా.
రూ. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. (385)2
పి. సి. ప అందు కో, పెరిడేసి, నోరుజల్లా.

దక్షిణాంధ్రులు

నా జీవితకాలమంతయు మీ కే పాటుపడెదను

సహోదరులారా! నేను చెన్నై నుండి గడపుచున్న ఈకాలములలో, మాతృభాషాభిమానముచే, ఆంధ్రపత్రిక చతుష్పాదయినచేత, చాలాకాలముగా ప్రాథమికమున దక్షిణాంధ్రులను గురించి ఈపత్రికలో ఏమియు కనబడుటలేదు! అనినమహాశ్చర్యము పొందియుండు సమయము ఎక్కువ గలదు. దానికి కారణ మేమై యుండవచ్చునని యోచింపగా మీరు ఈదక్షిణమున, సుమారు 85 లక్షల జనులసంఖ్యతో నుండియు, కాలక్రమమున ఆంధ్రప్రదేశ్ మరచి, ఉత్తరాఖండు లేకుండా అజ్ఞానమున పొందియున్నారని నాచిన్నబుద్ధికి గోచరంబయ్యెను. కాబట్టి మీరు ఇట్టిసంఖ్యతో నుండియు, మీరు దక్షిణ ప్రాంతమున ఉండుట, ఎవరికిని బాగుగా తెలియలేదనియే నాభావము. అంతమట్టుకు దక్షిణాంధ్రులు నిద్రపోవుచున్నారని అనుకొనినచేత కడచిన 1924 ఆగష్టు నెలఖరలో దక్షిణాంధ్రులను గురించి ఏదో నాచిన్నబుద్ధికి తగినట్లు తెలిసినంత వరకు వ్రాసి గురుభక్తితో నేను కొలుచుచు వచ్చుచున్న శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి రిండిస్ట్రక్టు వెల్లి భక్తివిశ్వాసములతో ఈవిషయమున నాకు ఏర్పడియుండు మహోత్సాహాలను శ్రీ పంతులుగారివద్ద వెల్లిడిచేయుగా వారు నన్ను ఆదరించి ప్రయత్నములాడ నాచేతనుండు వ్యాసమును అయినచేతను, ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించుటకు నేను కోరగా శ్రీ వారు అటులే తీసికొనిరి. నేను అదిన మమితానందము నొంది ఆదినమే దక్షిణాంధ్రులకు సుదినముగా ఏర్పడి ఆనాటి దినముననుండి దీనినే దక్షిణాంధ్రులను గురించి వ్యాసములు పెక్కులు ప్రకటింపబడి పెరుగుచునేనద్యమన్నది. దక్షిణాంధ్రులు ఆంధ్రోద్యమమునకు తోడ్పడునట్లుగా వారిని లేవనెత్తుటకును ఎవరున్నారనియు వారినిగురించి తెలిసికొనుటకు పత్రికలో ప్రకటింపబడునా! అనిన మహాశ్చర్యము పొంది యుండిన నాస్వాదము ఈసమయముందే సమాధానము పొందినది. ఆంధ్రపత్రికలో ఆపుడపుడు దక్షిణాంధ్రులను, మేలు కొలుపుటకు ఉత్తరాంధ్రులలో పలువురు శ్రద్ధ దీనుకొని యుండు విషయమునకు చాల సంతసించవలసివచ్చింది. దక్షిణదేశమున హిందీప్రచారముకొరకు వెల్లియుండిన శ్రీ సోమయాజుల వేంకటేశ్వరరావుగారు దక్షిణాంధ్రులపై చూపియుండు శ్రద్ధయు భ్రాతృభావములను వారు వాయించుచు వ్యాసములు చెప్పకనే చెప్పుచున్నవి. మీరు చాలాకాలముగా దక్షిణదేశమున హిందీప్రచారము చేసికొనివచ్చుచుండు మధ్యంబున మాతృభాషా విషయముగా దక్షిణాంధ్రులకు ఏర్పడియుండు దుస్థితిని వారు బాగుగా గమనించి చెన్నైపురి "దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధిసభ" స్థాపనకు దక్షిణమున రాజకీయము గ్రామమున ఇచ్చటి సభకు అచ్చట ఆంధ్రసభ యొకదానిని ఏర్పరచి స్థాపనముచేసిన ప్రముఖులలో శ్రీవారు అగ్రగణ్యులని నాకు లేటపడుచున్నది. కాక మీవలె ఇంకను పలువురు శ్రద్ధతో పత్రికలలో వ్యాసములు వ్రాసియు దక్షిణాంధ్రులను లేవనెత్తి ప్రాత్యక్షాపరచియు వారి సహోదరభావ్యములను గాఢాభిమానమును తెలుపుచున్నారు. ఎంతో పొందికగల గల మీవలె మాతృభాషాభిమానమున నలు దక్షిణాంధ్రుల నయిన నేను వీనికే చతుర్తరమయిన వ్యాసములు వ్రాసి నాభావములను బయటపెట్టగలను! అయినప్పటికి నాకు తెలిసినంతవరకు మాతృభాషపై నుండు గాఢాభిమానమున శ్రద్ధాభక్తులను ఎటు లయినను వెలిపుచ్చుటయు ననిన ఒకే యందేకేముచే ఈవ్యాసము వ్రాయవలసియింది. సోదరాంధ్రులగు దక్షిణాంధ్రులనుగురించి వ్రాసికొనియుండు నా ఆంధ్రసహోదరు లందరికిని మనఃపూర్వమున వందనము లర్పించుచున్నాను. వారిని లేవనెత్తి ప్రాత్యక్షాపరచి, ఆంధ్రోద్యమమునకు తోడ్పడువారందరికిని శ్రీభగవంతుడు ఆ యు రా కో నై వ్య ర్య ము లిచ్చునుగాక! దక్షిణాంధ్రుల భాషావిషయముగా నాచేత నయినంత కృషిచేయ సిద్ధపడి నాజీవితకాల మంతయు ఆంధ్రోద్యమమునకు పాటుపడెదలయు ననినదీక్షనహించి వానికొరకు నా సౌకర్యములంతయు దిగింపుకొని ఒకేదినంతో పాటుపడుచున్నాను. నాభావములు సఫల మగుటకు, "దేశోద్ధారక"మీరు బాంకిరులయిన, శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, శ్రీవేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు, రావు బహదర్ వరదరాజులనాయకుగారు, శ్రీ కె. వి. శెట్టి నాయకుగారు, దివాన్ బహదర్ నందెయ్యారావుగారు, సి. ఆర్. శెట్టిగారు మున్నగు ప్రముఖులకు దక్షిణాంధ్రులను మేలుకొన జేయుట ఒక పెద్దపనికాదు. కొండలను పీడించిన మహాసముద్రులకు ఇది యొక్క పెద్దకార్య మునా? అజ్ఞానములోనుండి తమ గుడ్డిని కనుగొనబాలకుండు ఈదక్షిణాంధ్రులను గమనింపబడెదల మీ ఉత్తరాంధ్రునివృద్ధయములో శ్రేయము కలుగక ఉండును! అట్టి దీక్షనలోనుండు మీరిని లేవనెత్తుట ఉత్తరాంధ్రులయొక్క ప్రథమధర్మము గాదా? 85 లక్షల జనులను, ఇట్టి అజ్ఞానములోనుండి, మాతృభాషను కోలుబోయి, ఆంధ్రపాత్రిక

పోర్చుగీసుజారి గెజెటు

4 వ భాగపు నల్లి మెంటు

1925 వ సంవత్సరపు నె 1 కు బిల్లు
1920 వ సంవత్సరపు 5 వ డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల

ఆక్టును ఇంకను సవరణచేయుటకయిన ఆక్టు

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టును సవరణచేయుట యొక్క ముగిసినపుడు, ఈక్రింది విధముగా కానింపబడుచున్నది.

1. ఈ ఆక్టును 1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల (సవరణ) ఆక్టు అని చెప్పవచ్చును.

2. ఆ ఆక్టుయొక్క 98 (1) వ సెక్షను పూర్తిగా ఈక్రిందివిధమున సవరణ చేయబడుచును:—

బండ్లమీదను, జంతువులమీదను పన్ను కట్టబడునది 80 వ సెక్షనులోనున్నది. చెర్చకు ఒక ప్రకటనను (ప్రకటననెడల, మునిసిపాలిటీలో వాస్తవముగా కాపురముండు వారిచే ఉంచబడు లేదా బాడుగకు ఇవ్వబడునట్టియు, 4 వ సెక్షనులో వివరింపబడిన రకములైనట్టియు బండ్లమీదను, జంతువులమీదను అధిపత్యవర్తనవాయిదాగా సమయ పన్నును అతడు విధించవలెను.

3. ఆ ఆక్టుయొక్క 99 (1) వ సెక్షనులో (ప్రతిమనిషి యను) అను మాటలకు బదులుగా 'ఒక మునిసిపాలిటీలో వాస్తవముగా కాపురముండు ప్రతిమనిషియను' అను మాటలనుంచవలెను.

4. 100 వ సెక్షనులో ఈక్రిందివిధముగా (1) సబ క్లౌజును అధికముగా చేర్చవలెను:—

ఏ యితర మునిసిపాలిటీలో గాని, స్థానిక సంఘములో గాని ఇదేవిధమైన పన్ను విధింపబడిన బండ్లమీదను, జంతువులమీదను కట్టబడును.

5. ఆ ఆక్టుయొక్క 105 (1) వ సెక్షనులో, 'మునిసిపాలిటీలో' అను మాటలకు బదులుగా 'మునిసిపాలిటీలో వాస్తవముగా కాపురముండు మనుష్యులచే' అను మాటలనుంచవలెను.

6. 105 వ సెక్షనుయొక్క (7) వ సబక్లౌజులో 'విక్రయమునకు మాత్రమే ఉంచుచుండు మోటుబండ్లు' అను మాటల తరువాత 'లేదా ఏ యితర మునిసిపాలిటీలో గాని, స్థానిక సంఘములో గాని ఇదేవిధమున పన్ను కట్టబడిన మోటుబండ్లు' అను మాటలనుంచవలెను.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణముల యొక్కయు వివరము

ఆక్టుయొక్క 98 వ 99 వ 105 వ సెక్షనులో కానవచ్చు 'మునిసిపాలిటీలో' అను ఉంచబడు లేదా అట్లైన ఈయనకు అనుమాటల ద్వారాగల కలదిగా నుండుటచే, వేర్వేరు మనుష్యులు వేర్వేరు విధములుగా వాటిని అవ్వించుచున్నారని, అక్కాంట్ల ఆడిట్లను, ఎక్సామినర్లను మునిసిపాలిటీకి వెళ్ళవలసి కాపురముండు మనుష్యులు భావించుటగా ఉన్న బండ్లమీదను, జంతువులమీదను, అవి మునిసిపల సరిహద్దులలోగా ప్రయాణితులను దించి ఎక్కించుకొను చున్నవను కారణమున, వాహనములమీదను, జంతువులమీదను అవి పన్నును మునిసిపల కాన్సిల్లు విధించవలెనని పట్టుపట్టుచున్నారు. వైన చెప్పబడిన మునిసిపాలిటీలో అను ఉంచబడు లేదా అట్లైన ఈయనకు అను మాటలు 1884 వ సంవత్సరపు ప్రాతీ డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టుయొక్క 77 వ 85 వ సెక్షనులో కనపడునట్టి కిని, అప్పటి గవర్న మెంటు సెక్రటరీయరు సర్ మర్రె హామిక్

మీరు నేను కావలసినదేనా? శ్రీ త్యాగరాజుపరంపర లయిన ముమ్ముని మితో చేచ్చుకొని మాకు ఆంధ్రాభిమానము, నెలకొలుపుట ఉత్తరాంధ్రుల మొదటివిధి కాదా? దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధిసభ స్థాపనము చేయుచున్నప్పటికి అది నేటికిననుండు పుట్టిసరిగా రెండు నెలలకోజులకాలము కాలేదు. పుట్టినట్లుకు తల్లి పాలు ఒప్పించేటటుల సంఘోదేశ్యములను కార్యరూపమున దాల్చుటకు, సభను పెంచి పరిపాలించినగాని ఉత్తరాంధ్రుల విధి కనపడునకాదు. భాషాభివృద్ధి చేయవలయువారును స్వార్థత్యాగము చేయువారును ముందంజ వేయుచురని మనఃపూర్వకముగా నమ్ముచున్నాను. సభయొక్క ఉద్దేశ్యములను జల్లాలయించు నెల్లడిచేయుటకు ముందు నిలువవలయును. తమ ప్రాతలను గమనించి వారి అభివృద్ధికొరకు ఏర్పడియుండు ఇచ్చటి దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సభను ఎంతమట్టుకు బలపరచవచ్చునో, అంతవరకు కావలసినంత సౌకర్యములాచేయ ప్రాధాన్యమున్నాను. ఇతర సభాకార్యక్రమము ఆపుడపుడు ప్రతికామాలముగా గమనించవచ్చును.

సాధు వరదరాజంపంతులు.

సి. వి. ఇ. వి. సి. యస్. గారు ప్రాత ఆక్టుయొక్క 91 వ సెక్షనుక్రింద వ్రాసిన మరాలపకారము మునిసిపల సరిహద్దులకు వెళ్ళవలయుండు బండ్లమీదను, జంతువులమీదను, వాహనములమీదను, జంతువులమీదను అయిన పన్ను విధింపబడియుండలేదు. 'మునిసిపాలిటీలో' గా ఒక మునిసిపల సరిహద్దుల, ఆక్టుయొక్క 77 వ లేదా 85 వ సెక్షనులందరిని తన వాహనములకు, పంతువులకు లేదా బండ్లకు అతడు ఒక లైసెన్సును తీసికొనవలసియుండుట స్పష్టము. కాని (మునిసిపాలిటీకి) వెళ్ళవల అతడు నివసించునెడల, అతడు హాన్సీ నయినను చెల్లించవలెను లేదా, 91 (2) వ సెక్షను ననుసరించి ఒక లైసెన్సును తీసికొనవలెను' అని ఆయన వ్రాసివారు. ఈరెండు ఆక్టులలోని మాటలకును భేదమేమియును లేనందున, ప్రాత ఆక్టుయొక్క 91 వ సెక్షను క్రింద మరాలు క్రొత్త ఆక్టుమములలో కూడ వర్తించవలెను.

ఒక మునిసిపాలిటీలో హాన్సీను చెల్లించు బండ్లలో చాల భాగము చుట్టు ప్రక్కలనుండు గ్రామములనుండియైయున్నవి. అవి సామాన్యముగా ప్రయాణితులను ఎక్కించుకొను లేదా మునిసిపాలిటీకి ఇచ్చుచు అప్పుటనుండి పోవుచుండును. ఎక్సామినర్ల అన్వయము ప్రకారము జరిగించబడునెడల, హాన్సీను చెల్లించకుండా తప్పించుకొనుటకు గాను, గ్రామస్థులే వ్యాపకముగా లయి సెన్సులకొరకు దరఖాస్తు పెట్టుకొందరు. వాహనములమీదను జంతువులమీదను అను పన్నుకంటె యీ హాన్సీలే ఎక్కువయిన మొత్తములకు సంబోధించుట. ఈ ప్రకారము హాన్సీలునల మునిసిపాలిటీవారికి కనుపడతగిన లాభమువుండదు. మరయు 111 (2) వ సెక్షను ననుసరించి మునిసిపాలిటీకి వెళ్ళవల నుండువాటి కొరకు ప్రత్యేకముగా నుద్దేశించబడిన కంపాండింగు లైసెన్సు అనవసరమును.

చాల మునిసిపాలిటీలు తగ్గువల నిజవతో పనిచేయుచున్నపుడును, మునిసిపల ఆదాయములను అధికము చేయుటకు గాను నేడుకల తన్నుల్లు మొదలగు క్రొత్త బిల్లులను సాదకు చేయుటకు గవర్న మెంటుచారు ఆలోచించు చున్నప్పుడును మునిసిపాలిటీకి వెళ్ళవలగుండు వాహనములపైన, వాహనములమీదను జంతువులమీదను అను పన్నును నిశించి, హాన్సీలు తగ్గువలెట్లు గుర్తెవ్వబడునట్లుగా చేసి తన్నులముగా మునిసిపాలిటీల ఆదాయపు లోటులను పోల్చించుట అవినేకమైన పద్ధతిగా నుండును. మరియు హాన్సీలు, కంపాండింగు లయి సెన్సులకు కూడ తప్పించుకొనుటకు గాను ఒక మునిసిపాలిటీనుండి మరియొక మునిసిపాలిటీవారికి ఒక మోటారు లేదా యెత్తరమైన సర్విసును (మునుష్యుల రాకపోకలకయిన యెర్పాటును) కల్గియున్న మునిసిపల కడపారి చెప్పబడిన మునిసిపాలిటీలలోను ఒకే కాలముందు వాహనములయు జంతువులయు పన్ను కొరకు దరఖాస్తును పెట్టును.

కావున, యీ సవరణకట్టకు తీసికొనివచ్చుటకు గల వుద్దేశము, మునిసిపాలిటీలో వాస్తవముగా కాపురముండు వాహనములపైన యుద్దేశించబడిన వాహనములయు, జంతువులయు పన్నులను మునిసిపల సరిహద్దులకు వెళ్ళవలయుండు యజమానులు భూముందుగా నుండు బండ్లకును జంతువులకును లాభముగలగుండునట్లును ఒకే కాలముందు రెండు లేదా అంతకంటె ఎక్కువయిన ఒక దానికొకటి చేరియుండు మునిసిపాలిటీలలో బండ్లకును, జంతువులకును లైసెన్సు యివ్వబడుండునట్లును చేసి, మునిసిపాలిటీలలో హాన్సీలు వృద్ధిచేయుట యయియున్నది.

వి. కె. ఎస్. ఎ. ఆరుముగ నాథార్,
1924 వ సం॥ ఆక్టోబరు 28 వ తేది.
వి. టి. కృష్ణము ఆచార్యయ్యార్,
గవర్న మెంటు సెక్రటరీ,
లా (లెజిస్లేటివ్) డిపార్టుమెంటు.

సిటి మోటారుపాఠశాల మదరాసు

బెలిఫోను నెంబరు 148
ఇచ్చట నుంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని వదులుచుండును, మెకానిజమ్, మెకలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంచినీపులలైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇవ్వబడును. అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. విజయములు తెలియగోరువా రీండివిలొనుమను వ్రాయవలయును.

మేనేజరు,
సిటి ట్రాక్సింగువెని, 1736
2/3 అంపర్స్ పీచ్, జి.టి. మదరాసు.
(బ్రాడ్వేకు పడమటిది)

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానములు

గుంటూరులో 20-1-25 న స్వరాజ్య కాంగ్రెసుసంఘమున సమావేశమైన గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘమువారు చేసిన తీర్మానములు

1. జిల్లాసంఘముయొక్క 1924 సం॥ ఆదాయవ్యయ పట్టిక చదివి అంగీకరించడమైనది.

జిల్లాలో 1924 వ సం॥లో జరిగిన కాంగ్రెసుపనుల యొక్క ముఖ్యవివరములనుగురించిన కార్యదర్శినివేదికము చదువడమైనది. అంగీకరించడమైనది.

2. జిల్లాలో స్వయముగా నూలువడుకు కాంగ్రెసు సభ్యులను యాక్రిందివిధముగా చేర్చవలెను:-

వొంగవోలుతాలూకాలో ప్రకాశంపంతులుగారు చేర్చబడిన వాదానము చేసిన 1000 మందిసభ్యులనున్నా	
తెనాలిపంతులుతాలూకాలో	200
చేపలె	200
బాపట్ల	100
గుంటూరు	200
సత్తెనపల్లి	200
నర్సారావుపేట	20
పల్నాడు	20
వినుకొండ	20

మొత్తం 1000 సభ్యులనున్నా

మార్చి 1 వ తేదీలోగా చేర్చవలెను.

3. కాంగ్రెసుసభ్యులుగా స్వయముగా నూలువడికి చేరదలచినవారికి, వారుజోరినచో, వారిస్థూలము సమానతూకము గల యేకల నుచిత్తముగా నియ్యవలయును.

4. సభ్యులకానివారికిమాదా వారు స్వయముగా వడికి యిచ్చేనూలుకు పుణిచియుగా యేకలనివ్వవచ్చును.

5. కాంగ్రెసుసభ్యుల రిజిస్ట్రు పుంతుటయు, నూలు వనూలుచేయుటయు, తాలూకాసంఘము లేర్పడిన తాలూకా లలో తాలూకాసంఘములున్నా, తాలూకాసంఘము లేని చోట్ల తాలూకాదార్లున్నా, తాలూకాదార్లున్నా లేనిచోట్ల జిల్లాసంఘమున్నా జరుపవలయును. వనూలుకాబడిన నూలుల యావత్తుబాటితాలలో సహా జిల్లాసంఘమునకుపంపడవలయును.

6. కాంగ్రెసుసభ్యులు ప్రతిసెల 1 వ తేదీ లోగా ఆ నెలకు ఇయ్యవలసిన నూలుచందా 2,000 గజమును గ్రామ, లేక, పట్టణసంఘ కార్యదర్శులకుగాని, ఆప్రాంతపు ప్రచార కులకుగాని ఇయ్యవలయును. వైసంఘములుగాని, ప్రచారకులు గాని వనూలుచేసిననూలును బాటితాలలో సహా 10 వ తేదీ లోపల ఆయాతాలూకా సంఘములకుగాని, తాలూకాదార్లకు గాని పంపవలయును. సదరహాలు 20 వ తేదీలోపల జిల్లా సంఘమునకు పంపవలెను. జిల్లాసంఘము అభివృద్ధిరత, రాష్ట్రీ యసంఘముల కివ్వవలసిన 20/0 ను రాష్ట్రీయసంఘమునకు 20 వ తేదీలోపల పంపవలెను. తాలూకాసంఘములుగాని, తాలూకాదార్లుగాని లేనిచోట్ల జిల్లాసంఘమునకు (కాంగ్రెసు సభ్యులు) 1 వ తేదీకి పంపవలెను. సభ్యేతరులుమాదా తమ నూలును వైతేదీలోపల వైనిధమున పంపవలయును.

7. ఈజిల్లాలో ప్రతిపండ్ల తాలూకాలలో ప్రతిపంట్ల రోజులలో వడుకు నూలుచందా అభివృద్ధినిమిత్రం ప్రతి పుణి తముగా సంపాదించుటకొరకు తగినయేర్పాట్లను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు చేయవలెను.

8. వడుకుటకు, యేకలకు అవసరమైన పనిముట్లు కొని విక్రయించుటగాను రు 200-0-0 లు మంజూరుచేయడమైనది.

9. ఈజిల్లాలో ఖాదీబోర్డువారుగాని, కాంగ్రెసుసంఘమువారుగాని వొక ఖాదీబోర్డువారుగాని యేర్పరచవలెను. రు 10-0-0 లు రిజిస్ట్రారుగారు సహాయమును అభిల ఖాదీ ఖాదీబోర్డువారిని కోరవలెను. కార్యదర్శులు, అధ్యక్షులు యోచించి వొక ప్రచారకుని శ్రీ దండు నారాయణరాజు గారివద్దకు పంపవలెను. ఈ ప్రచారకుని కయ్యే ఖర్చును ఖాదీబోర్డువారు చేయవలెను.

10. తెనాలి, చేపలె, బాపట్లతాలూకా సంఘములు యావత్తుతాల కనకరమైనప్రచారకులను నియమించి, వారి

తోపాట కేర్పాటుచేసి, యానెలాఖరులోగా జిల్లాసంఘమునకు తెలియజేయవలెను.

ఈక్రిందిప్రచారకులను వారియేకలకు తెలిపిన వేతనము లతో నియమించడమైనది:-

సత్తెనపల్లి తాలూకా- గార్లపాటి హనుమంతరావుగారు రు 30 లు (ఖర్చులతో సహా) నర్సారావుపేట-కావూరి రామారావుగారు రు 20 లు (ఖర్చులుగాక)

,, పత్రి అనంతరావుగారిని తాలూకాదారు గా నియమించడమయినది.

గుంటూరు-మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారిని తాలూకాదారుగా నియమించడమైనది.

,, ఘనగాం వెంకట్రావుగారిని గుంటూరుతాలూకాలో రు 20 ల వేతనముమీద నియమించడమైనది. (ఖర్చులుగాక)

వొంగవోలు, పల్నాడు, వినుకొండ తాలూకాలలో అవసరమైన ప్రచారకులను నియమించుటకు అచ్చటిప్రముఖుల తో ఆలోచించి యేర్పాటుచేయుటకు అధ్యక్ష కార్యదర్శుల కధికారమివ్వడమైనది.

నర్సారావుపేట తాలూకాలో యేలూరు హనుమంత రావుగారిని ప్రచారకులుగా నియమించడమైనది.

11. గుంటూరుమండల సంఘనిబంధనలలోని 2 వ నిబంధనకు సవరణ:-

‘వారములకముగా’ అనుతరువాత, ‘ముగ్గురుసభ్యులు కోరినయెడల, కార్యదర్శి, కార్యనిర్వాహక సంఘసభలను, యేడుగురుసభ్యులు కోరినయెడల సామాన్యసంఘసభలను జరిపి తీరవలెను.’ అని వుండవలెను.

రెండవవాక్యములో ‘అముగ్గురు’ అనుచోట్ల, ‘అట్లుకోరినవారు’ అని వుండవలెను.

12. జిల్లాసంఘకార్యదర్శి, శ్రీయత వడ్డమూడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావుగారు. తమ కార్యదర్శివదనికి యిచ్చిన రాజీనామాను యాసభవారు అంగీకరించడమైనది.

వారిస్థానే మాచిరాజు రామమూర్తిగారిని యొప్పుకోవడమైనది.

13. స్థానికస్వపరిపాలనసంఘలను వశపరచుకొనే విషయమై 12-1-25 వ తేదీన తెజవాడలో ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమువారు చేసిన తీర్మానములను యాసభవారు రాలొచ్చించి వచ్చేసభకు ఆవిప్రచడమైనది.

14. కారంచేడువద్ద తిమిడిదిపాడు గ్రామంలో మాల మాదిగలకును యితరులకును చెరువులో నీరు తీసుకునేవిషయమైన తగాదానుగురించి రాష్ట్రీయసంఘమువారు చేసినతీర్మానమును యాసభవారు రాలొచ్చించి, యావిషయమై విచారించి, వికమత్తమును స్థాపించి, రాష్ట్రీయసంఘమువారికి రిపోర్టుచేయుటకు శ్రీయత దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిని యాసభవారు కోరడమైనది.

15. కోటప్పకొండవద్ద శివరాత్రికి ప్రజాసేవచేయుటకై, శ్రీయత పత్రి అనంతరావుగారిని, శ్రీ బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారిని తగిన యేర్పాట్లుచేయుటకు కోరడమైనది. శ్రీయత డాక్టరు రాయప్రోలు విశ్వనాథంగారిని నిరుటివలెనే అచ్చట బేషధసేవచేయుటకు కోరడమైనది.

16. స్వరాజ్యపార్టీ కార్యదర్శిగారు 20-1-25 వ తేదీన వ్రాసినయుత్తరం చదువడమైనది. స్వరాజ్యపార్టీ వారి ఖర్చులమీద, యితర కాంగ్రెసుపనులు లేనప్పుడు, మోటారును వారి కివ్వవచ్చును.

కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు 20-1-25 వ తేదీ రాత్రి సమావేశమై చేసిన ముఖ్యతీర్మానములు

3. గంధం సీతాపతికర్మగారు పంపుకొన్న దరఖాస్తు చదువడమైనది. వారిని నెల 1 కి రు 100 ల వేతనముమీద దండు నారాయణరాజుగారివద్దకు దూచేటట్లు సేర్పకొనుటకు పంపవలెను. సేర్పకొన్నతరువాత యాజిల్లా సంఘముక్రింద యేకుడు పోతకలకు పుష్పాధ్యాయుడుగానుండు కాలమునకు నెల 1 కి రు 20 లు వేతనముయివ్వవలెను.

4. శ్రీ గుళ్లబల్లి రాఘకృష్ణయ్యగారి 21-1-25 వ తేదీ జాబు చదువడమైనది. పతనీమగ్రంధముల నిధిలోనుండి రు 20 లు మంజూరుచేయడమైనది.

వడ్డ మూడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావు, జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

స్వరాజ్యకార్యాలయము, గుంటూరు, 24-1-25.

నూలుచందా

(గొల్ల పూడి సీతారామకృష్ణగారు)

కాంగ్రెసులో సభ్యులుగాండగోరు వారును, కాంగ్రెసు అభిమానులును ప్రతి నెలయు నూలుచందాపునుందురు. కొంత కాల మగునప్పటికి యీనూలు మంజూరుకొలదిగా సమకూడును. ఈ నూలువినియోగమునుగూర్చి ఎల్లవారును యోజించవలసి యుండును.

ఇందులో అంతయు సేతకు పనికికాకపోవచ్చును. నూలు పురినిబట్టియు సాపునుబట్టియు విలియోనేనువలసియుండును. నూలు వాణ్యమునుబట్టియు భేదముచేసువలసియుండును. సాపు పురిగలనూలును నెంబరువారీగా వేరుచేసి, ముతకనూలును రు 20, రు 25, రు 30, రు 35, రు 40, రు 45, రు 50, రు 55, రు 60, రు 65, రు 70, రు 75, రు 80, రు 85, రు 90, రు 95, రు 100 వ నెంబరుకు తక్కువనూలు ఈ ప్రకారము పోగా, 100 మొదలు 200 నెంబరువరకు గలనూలు దోవతులు ఉత్తరీ యాలు, చొక్కాగడ్డలు, తయారుచేయించి, 200 మొదలు 300 వరకుగలనూలుతో తలగుడ్డలు చీరలు మొదలగునవి సేయించవలెను.

సేతకు పనికిరానినూలు చాలభాగముండును. అందులో ముతకనూలు రెండుపోగులకలిపి రాటముమీద పురిచేసి, గట్టి దారము వచ్చును. దానితో సవారు సేయించవచ్చును. మధ్యరక మునూలు, రెండు లేక మూడుపోగులకలిపి రాటముమీద పురిచేసి, కానితో బనియనులు, టోపీలు, కాలిమేజోళ్లు అల్లించవచ్చును. మిక్కిలి సన్ననిదారము రెండుపోగులకలిపి, రాటము మీద పురిచేసి, పట్టుదారముక్రింద ఉపయోగపరచవచ్చును.

ఈ నూలుచందాలు పంపునపుడు, నూలుకట్టుకు తాడు కట్టుదురు. దానికిని, వడిదారమునకును, కొంతమంది ట్రైన్స్ వాడుచున్నారు. ఈ ట్రైన్స్ ఖరీదుగలిగి, విదేశములనుండివచ్చువస్తువు రాటపునూలుతో ట్రైన్స్ మాదిరిగా తయారుచేయవచ్చును. రెండుకుండెలును రెండుచెంబులలోవేసి, రెండిదారములను మెలిపి కదురుకుబట్టి రాటముమీదవడుకు మొదలిడిన రెండుపోగులకలిపి, దారముఅగును. కదురుకు బొన్న ఊచగ్రచ్చిదానిమీద దారముబట్టిన, కండచేరుగాతీయనగును. ఈ రెండుపోగులదారము నకు మరియొక పోగుకలిపి, తిరిగివడికిన ముప్పిరి అగును. ఈముప్పిరిదారమును మూడుకుండెలుపోసి, దానిని మరల ముప్పిరిగలదారముగా వడుకుడు. అప్పుడు మొత్తము 4 పోగులకలిపినదారము వచ్చును. ఆదారమును తెలుపుచేసిగాని, లేదా, పెనముతో లేదా గంజితో పులిమి, దానిని ఆరనియ్యవలెను అట్లు ఆరినదారమును ఎండినచీరకాయలోనిపీచుతో రుద్దినయెడల, పక్కపొయి, దారిమునకు సునుపు, సాపుకలుగును. అట్లు తయారైన దారము ట్రైన్సుకన్న గట్టిగనుండును.

సామాన్యముగా నూలువడుకునపుడు వడిదారము కగురు చుట్టు మాదిరిగాచుట్టియుండును. ట్రైన్స్ వర్కరా చేయునపుడు వడిదారము మెలికవేసి, కదురుకు మాదిరిగా చుట్టించవలెను. అట్లు మెలివేయుటచేత, రెండు పోగులకు పూర్వముండు పురి పోక, దాని కనుమాలమును క్రొత్తపురి కలుగును.

ఇట్లు నూలును వస్త్రమునకేగాక, ఇతర రూపాంతరములు పొందించుటచేత కాంగ్రెసు సంఘములకు లాభము కలుగును. సేతగానికి వినుపు లేక, అతనిచేత కోపమున ధ్వంసముగాక చందాగావచ్చిన జబ్బునూలు ఉపయోగమగును.

ప్రతిజిల్లాసంఘమును నూలువరితీసుమి త్రము సేత దెలిసిన నిపుణుని యీపనికి నియోగించవలెను. సామాన్యసాలె కుట్టువాడు యీపని చేయగలుగును.

మరియు, స్వయముగా నూలువడికి పంపేవలదాదారులు సంవత్సరము మొత్తము 14 మూరలు పొడవుగల ఒకజుత బట్టలకు తగిన నూలును ఇచ్చెదరు. అందరినూలు కలిపి, బట్ట సేతకు ఇయ్యకుండు ఎవరినూలు వారిది విడిగా సేయించినయెడల, బట్ట చాలకాలము వస్తును. నూలు నిల్వచేయుటలో మొదటనే జాగరూకత కలిగియుండవలెను. నూలుచీటిమీది నెంబరును బట్టి, 5 నెంబరులోగా నూలు ఒక సంవిలోను, 5 మొదలు 10 వరకు మరియొక సంవిలోను, 10 మొదలు 15 వరకు ఒక సంవిలోను ఇట్లే అంచెలంచెలుగా దాచి ఉంచినయెడల తర్వాత ఇబ్బంది కలుగదు.

నూలు చందాలతో సేసిన వస్త్రములను మిల్లు బట్టలతో సమానమైన ధరకు వీడలకు మాలమాదిగలకు అమ్ముగలిగినచో, మిక్కిలి సహాయకారి యగును. ఆయా నెంబరుకు సరిపోయిన మిల్లు నూలుధరలు తెలిసికొని, ఆబట్ట కగు ఖరీదు కనుగొని, కాంగ్రెసువారుగూడ కొంచె మింపుమించుగా ఖరీదు కల్పిం గును. ఇట్లు చేసిన, ద్రవ్యవస్త్రము కలుగవచ్చును. కాని సభ్యుల సంఖ్య తెలిగినకొలదిని, కష్టములు నివారణ మగును.

నిమ్మ బాతుగొర్రుగమునకు 6000 రూపాయలు పోగుపెట్టినది చెప్పి ప్రతిమండల ద్రవిడ కాంగ్రెసుసంఘము నుండి ప్రతి రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము వారికి నూచియున్న పరిధి నేర్పి ఉదయమున సెనుధోము అప్పద్రవిడ మండిర ... రాష్ట్రసభా ము సుందరమూర్తి పిళ్ల (ఎం. ఎల్. సి) గారి అధ్యక్షత వలన అప్పద్రవిడుల సభాసంగినిది. జలుపేజిపిళ్ల (కాంగ్రెసుమను) గారు ఏర్పరచిన తిరుపల్లవరు కాజగంరు అనుబంధముగా నోకపాట క్రామిక విద్యాల సేర్పరుచుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఒక పాలకసంఘము ఏర్పరుపబడెను అని ఒకరుగూహిరి.

సి. దొర సామిఅయ్యంగారి బెంగాలు అర్డినెన్సు తీర్మానము

ప్రత్యేకపు నిరంకుశ నిబంధన

మహాత్ముడు శాంతిదూత

ఒక్కడెఱునువాడు జంపబడుటచే యొకప్రహళము త
 •క్రిందులగుచున్నట్లుగ యెంచే యిట్టి అసాధారణచర్య మివల
 వించెను. ముద్దాయి ప్రేనేరములను మోపుటకు లాయరు పెట్టు
 తక్షణిడు గాబడదురో వారికి జరిగినవిషయ మని రాజప్రతిని
 ఖిదీసికొనచర్యవిషయమున వక్రజెల్పెను. (నవ్వు) న్యాయ
 వాదిపరిపాటుడై మక్కానీతివ్యవస్థ దక్షిణమితయునో మే
 యొరిగినవిషయమే. రాజప్రతినిధిసభయందలిభారతీయులుఏక
 గ్రీవముగ యీఅన్యాయశాసనమున కంగీకరించిరిని రాజప్రతిని
 ఖిజెల్పినసంగతియొకవిశేషము. కానియొకగ్రీవంగ సమ్యుతిసో
 సంగిన భారతీయసభ్యులలో నొకడప్పుడే సముద్రమునుదాటె
 ను. ఒకసభ్యుడు అధికారమునుండి విరమించెను. మూడవసభ్యు
 డతిశ్రీఘ్రములో రెండవసభ్యుని పథముబట్టును. భారతీయుల
 యొ ఐరోపవారియు అభిప్రాయము లేకగ్రీవముగ న్నుతింపబడు
 చున్నకేలవర్తనముగల యస్. సి. బోను యేలనిర్వంధంపబడెను
 అనిదొరస్వామిఅయ్యంగాడిగిరి. అసంబ్లివారు రాజప్రతినిధిచే
 సభ్యునిపదియొకడవలసిన వని వార్షికి శ్చియూ ఫి ప్రా
 యము. మహా త్యాగాంధిగారిని జైలునందు
 బెట్టుటచే నా మహామహాని అధ్యాత్మిక శక్తిని తొలగించుట
 నలవ బెంగాలునందు నేరములు దియ్యెను. మహాత్ముని జ్ఞాజ్ఞ
 న్యరాహిత్యపు శూత్రము యెడ వంగరాష్ట్రీయ అరాచకోద్య
 ము నేరములు మూర్ఖునికిరెప్రసారముచే మంచు తొలగిపో
 యినభంగిని పటాపంచలయ్యె. బెంగాలు పరిపాలనము మహా
 త్యుగాంధిగారి వశముచేసి ఫలితమును జూడవలసినదని సభ్యుడు
 జెల్పెను. (నవ్వులు, హర్షధ్వనులు) ముప్పాత్ర గంటసేపు తీ
 ర్యానము ప్రైప్రసంగించి దొరస్వామి అయ్యంగారు తమ స్థాన
 మందుగూర్చుండిరి.

అధ్యక్షుని మంధవింపు

గవర్నరు జనరలుయొక్క గాని గవర్నరులయొక్క గాని
చర్యలపై సభ్యులు అభిప్రాయములను వ్యక్తము చేయరాదని
నొక స్థాపించిన ఆర్డరుగలదని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. చర్య
లోరణి మార్చకుండ యిట్టి నిబంధనను పాటించుట కొంచెము
గవ్వమేకాని దొరస్వామి అయ్యంగారు జూపిన ప్రమాణమును
తాటుకుండనుండినచో అధ్యక్షుడు చర్యయందు పానకములో
పులవలె మధుమధ్యకలకడలికొన ఆనకమును సంభవించదు.

దేశీయసభ్యుడు

తనతత్వమైనంత స్పష్టముగను, సరిగను ప్రభుత్వముయొక్క స్థితిని దెలుపుచున్నది. తలచెననియు, ప్రతిపాదనకు తనగర్హమును నిర్వహించుటకు సొంతకష్టమును గల్గించెనని దేశీయునభ్యుదయ సర్ అలెక్జాండరుగారు దెల్పిరి. భారతీయప్రభుత్వము చర్చదీసికొనుటకు పూర్వము బెంగాలునందు ఆరామక నేరముల చరిత్రచాలగలదను మాటమరచి ఒక్కడే ఆమన్య క్షిని జంపుటచే ప్రభుత్వ వి అసాధారణచర్య దీసికొనెననియు దొరస్వామిఅయ్యంగారు దెల్పిరి. ఈవిషయము పూర్తిగా రాజప్రతినిధియు బెంగాలుప్రభుత్వమును ప్రకటించిన ప్రేమిఫోంటునందు గలదు. 1903-వ సంవత్సరము మొదట ఇట్టికేద్యమును, బెంగాలునందు గలదు. ఇప్పుడు దీనికొనుచున్న చర్య

శ్రీశ్రీ, జనవరి 28:—భారతశాసనసభయందు
సి. దొరస్వామి అయ్యంగారిచే ప్రతిపాదించబడిన
బెంగాలు ఆర్డినెంసు తీర్మానముపై నేడు చర్చ
ప్రారంభమయ్యెను. అయ్యంగారు తీర్మానమును
ప్రతిపాదించుచు నలుబదిలియిదు నిమిషములు ఆరి
నెంసు అనావశ్యకతను, ప్రభుత్వపు నిరంకుశమును,
ప్రజల హక్కుల నిరోధమును వ్యక్తపరచుచు ఉప
న్యసించిరి.

ప్రభుత్వపు పక్షమున దేశీయసభ్యుడు సర్ అలె
జాండరుగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుచు దీర్ఘోప
న్యాసమును గావించిరి గాని సభ్యుల కది చప్పగ
గనించెను.

బెంగాలు సభ్యుడగు విషినచంద్రపాలుడు దేశీ
య సభ్యుని నిన్నారమైన ప్రసంగమునందలి ప్రతియం
శమును తుత్తునియలుచేసెను. సభ్యులెల్లరు బౌరా,
సెభాషూనునట్లు వారి వాప్పటిమను ప్రదర్శించుచు
చక్కని ప్రసంగమును పాలుగారు గావించిరి. నర్.
బి. యన్. మిత్ర, కర్నూత్రాఫర్లు నర్. పి. సి.
మిత్రుగార్లు దొరస్వామిలియ్యంగారి తీర్మానమున
కనుకూలముగను ప్రతికూలమును ఉపన్యసించిరి.

సాయంత్రమైదుగంటలవరకును తీర్మానముపై
చర్చజరిగెను. చర్చ యింకను జరుపబడును. ఏదిన
మున చర్చజరుపబడునదియు నిశ్చయింపవలసియు
న్నది.

ధీల్లీ, జనవరి 28:— బెంగాలు ఆర్థిక సేవ్యులై చర్చ సేవ్యులై
 ప్రారంభమగుటకు చాలా సమయము వేచి భారతకానసభ యందు
 గేలీలు ప్రవేశపలచే ప్రక్రియనిపాదెను. ప్రవేశమందు బెంగా
 లీలునుగలరు. సర్ డివై హెబెట్, లాలా జవహరరావు,
 యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, జయకరుగారు భారతకానస
 సభయందు ఆర్థిక సేవ్యులై జరగు చర్చను జూచుటకు వచ్చిన
 ప్రతిష్ఠా ప్రవేశమలలో ముఖ్యులు. ప్రశ్నోత్తర సమయమందు
 సానసభ సభ్యులచే పూర్తిగ నిండలేదు. కాని బెంగాలు ఆర్థిక
 సేవ్యులై చర్చ ప్రారంభమగుసరికి కానసభ సభ్యులచే బూర్తి
 గనిండెను.

తీర్మానము

12.15 గలటకు బెంగాలు అడ్మినిస్ట్రేషన్ తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు వారస్థాని అయ్యంగాను లేచిరి. “బంగాళ రాష్ట్రమునందు అమలులోనుండుటకు రాజప్రతినిధిచే నిర్దిష్టమైన 1924-వ సంవత్సరపు మొదటి క్రిమినలు లా ఆమెండు మెంటు అడ్మినిస్ట్రేషన్, భారతీయ సనాతన గావించిన అప్రెంటిస్ రిజ్యుమెంటు కువెంటేనే చట్టదీక్షితనవలయునని వారస్థాని అయ్యంగాను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

తాను మదరాసునుండి వచ్చి తననియు, దురభిప్రాయములు
గాని యావిషయమై తన్నావరించినవని యెవ్వరును దఁచి
నెవము జేయజాలరని దొరస్వామి అయ్యంగారు తెల్పిరి. అట్టి
నెన్నును సమర్థించును లార్డు లిట్టను ప్రభువు
గావించిన పెక్కు ఉపస్థానములను వరుసగ వివరించె
ను, చట్టుములకు వెలుపలనుండి కృత్రిమమువారలకు తానురక్షణ
మీయ సమకట్టలేదని లిట్టను ప్రభువు మొక్క ప్రకటనమువలన
బెంగాలు గవర్నరుగారు అన్యాయపు కాసనము నిర్మించుచు
న్నారని ప్రజలాయనమీద మౌఘమున్న నెవము రుజువనుచు
న్నది. కార్యనిర్వహణభారము వహించుటకు ఉన్నత స్థాయి
స్థానపు స్థాయిమూర్తు లంగీకరింపకుండుటచే వారితో తాను
సంప్రదింపలేదని లిట్టను ప్రభువు నుడిచెను. పార్లమెంటుని తప్ప
గా బిలువబడుచున్న యాపిచ్చి అసంబ్ధియందు ప్రసంగించుచు,
స్థాయిమూర్తుల అభిప్రాయములు దీసికొనబడుచున్నట్లు రాజ
ప్రతినిధి చెప్పెను. అసంబ్ధి పిచ్చిసంస్థయని గట్టుడు నుడివినం
డున అధ్యక్షుడు అదిసరిగ లేదని హెచ్చరించెను. తాను యీ
క్రూర కాసనసభాధ్యక్షుడుగ నున్నంతకాలమును యీసభ
ఉన్నాదులసభయని బిల్లుబడుటకును అట్టిని జేయణము లుపుయో
గించుటకును అంగీకరింప నని భారతకాసనసభాధ్యక్షుడు సర్
ఫ్రెడరిక్ టెలుగారు బిల్లిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

ఆర్థిక సభ్యుని, వాణిజ్యసభ్యుని సంరక్షింపబడు భారతదేశ
శ్రమయు ఆర్థికపైట్టుల తయారుచేయు సంఘమువారి దివ్యుజీవను
వచ్చిన నిశ్చయము. రెండవది ౧౦ చార్లను ఇచ్చి మూడు
ప్రశ్నోత్తర సమయమును సమాధానమిడి. విదేశీయ మహా
కార్మికులపైట్టులపై ఆర్థికపైట్టు తయారుచేయబడుచున్న కర్మాగార
ములపై ఏకైకమును విధించబడిన చర్యలు, భారతీయ మహా
కార్మికులపైట్టులపై ఏకైకమును కర్మాగారములను యీవచ్చు
నుండి తప్పించవలయుననియు, దివ్యుజీవను గోతము. ఇట్టివిధాన
ములంబిందుకు ప్రభుత్వ చూడనిచుండును. అని వాణిజ్య
సభ్యుడు సభ్యుల ముచ్చెను. (అ. ప్రె.)

బింబీ ప్రదర్శనము

భాగవతజ్ఞానము నెట్లీ ప్రపద్యనమందు పాల్గొనుటకు
ప్రభుత్వము తీర్మానించినయెడ యీ కేతమువై ఆర్థికముగబడుతు
మోపకయే అట్లు గావింపుటకు వీలకలదాయని రామచంద్రరా
వుగారికా ససిమెంటరీ ప్రశ్న వేసిరి.

తాను చెప్పగల్గినంతవరకును అట్లు చేయుటకు వీలులేదని
సర్ చార్లెసుయిష్టిను గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సర్
వి. యస్. మిత్రగారు, సర్ ఫుర్రువో త్రమదాసు గారికి ప్ర
త్యుత్తరమిచ్చుచు పోస్టులు ఫీసు ఫీజు హెచ్చించుటయు
విలాసములకు తిరుగగొట్టుబడిన పోస్టులపొంబలపై ఆదనముగ
ఛార్జీ చేయుటయు సమర్థించిరి. ఆదనపుపార్సలు ఛార్జీలకును
మన వాణిజ్యసంఘము యొక్క యిచ్చించుటను చెల్లుచుబెను,
సస్టిమెంటరీశీక్షలు పుర్రువో త్రమదాసుగారు మిత్రగారి సమా
ధానముపైవేసిరి. టాంగనీయకాయందలి కొద్దిమంది వర్తకులు
వారిఖాతాలను వాణిజ్యభావయందు వ్రాసికొనుట కనుజ్ఞయి
యబడ, రే500 మంది భారతీయులను అంగ్లమందుగాని స్వా
మీలీల్లిపియందుగాని ఖాతాలను వ్రాయవలసియున్నదని పుర
వో త్రమదాసుగారు చెప్పిరి. భారతీయులయిబ్బంది విషయము
న నానాజాతి సమితివారికి ప్రభుత్వముచెల్పినాయని పుర్రువో
త్రమదాసుగారు పశ్చించిరి. ఖాతాలను వ్రాయుటకు ప్రైవే
భావయందువ్రాయ అనుజ్ఞనీయబడెననియు, అజరాతీభావ
లో పడ్డులువ్రాయ వీలులేదనియు భోయగారుచెప్పిరి. ఈవిష
యమై వలసరాజ్యములకమిటీవారు వలసరాజ్యముల అఫీసు
నకుచెప్పిరి. సమాధానముకొరకు ఎదురుచూచుచున్నాము. ప్ర
భుత్వమందు యివిషయమై నానాజాతిసమితి వారికి ప్రభుత్వ
ముచెల్పబడు.

ఎంతకాలము ప్రభుత్వము నిరీక్షించు చుండునని సర్
పురుషో తమదాసుగారు ప్రశ్నించెరి.

భోరుగారు:—స్వామ్యమైన కొంతకాలమువరకు.

సర్ పుకూషో తమదాసు:—న్యాయమైనకాలముయొక్క
గడు పెంతపరణో దెచ్చెనరా?

భోగ్యగాడు:—గడువు నిశ్చయించుట ప్రభుత్వమునకు
విధువలయును.

సర్ పురుషోత్తమదాసు:—ఎంతకాలము క్రిందట మీరు
యీవిషయమున దెప్పితిరి?

భోతగాదు:—రెండు సంవత్సరముల క్రితము ఎనమం
జుగురు సభ్యులుగల నొకసంఘమును కిమ్మటి శాసనపథి ఎన్ను
కొనినా. ఎన్నుకొనబడిన యెనమండుగురు గల సంఘమందుండి
యూ ఆద్యన సభ్యులు తైత్త్యల కేంద్రపలవః కాంసిలసభ్యులు
వియమిలపబడుదురు. పరిశ్రమ ముందు తెలియబడును.

హా హా నిలేలము

శ్రీ మహానామ సంకీర్తన 1-కాండ, 0-12 0

పురుషులు బాధులుకు యోగమైనది.

పంచదారాపిచ్చమును వేరయి వివ్యాధిజన్మ, ప్రియ, పాపా
 కరణము మొదలగువానికి కలుపియి, విక్రంతియియును. నుండరు
 మహాలాభములను ప్రాపగు మరుజును మనోహరము
 యిది కావారును. ఈతైలముగదాకల రమణీయమును మనానన
 చెప్పి పాకెడు. తలెరు వాని దుష్ట్యునిన ఇరుగు పొరుగు
 బాంబులకు వాని నెరియిమి వ్యాధియను తలెరుచుండును పుట్టి
 నిస్యును. ఈ ముందు మనోహరమును నూనానన ద్రవ్యములను వేర్చి
 కయి నెరియించి వేలెరియి నీసాల విక్రయించి మెప్పుబడగీ
 చూపియును. పుట్టిలక పాకింపగలిగిన విజము తెలియగలదు

అమ్మ తాంబూలము దీర్చి బొరిబాయి, ముదాగే.

అమ్మ తాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

అమెరికాదేశమున 1492వ సంవత్సరమునకు పూర్వము నుండియు జీవింపుచున్న తాజేట్లకులప్రు. అవి గలపెగలు దీవుల లోనున్నవి. వానిని చునురుగారును చంపివేయుచున్నారు. వారి నికావాడనులెను. వానినియెడారినిచిపలగుగోరెదను అని ధాన్యము విలియంబీబిగారును ప్రకృతిశాస్త్రజ్ఞుడు వాసింగ్టను న్యాయుని జాతీయభూగోళసంఘమువారి కెరిగించెను.

ఫిల్మో నైక మత్స్యసభ

ముఖ్య నాయకుల సమావేశము

27 వ తేదీని హాజీరిజ్యముఖానుగారి

గృహమున జరిగినది

అనుకూలముగా చక్రించుట కవకాశమును కలుగజేయుటకు 27 వ తేదీని ప్రధాన నాయకులగు హిందువులును మహమ్మదీయులును హాజీరిజ్యముఖానుగారి మంజూరున సమావేశమైరి.

కోహటు ఒడంబడిక

లాలా లజపతిరాయ్ గారి ప్రకటన

"ఈ ఒడంబడిక పెద్ద ఉద్యోగల బలవంతమున జరిగినది గాని హిందువులతోను మహమ్మదీయులతోను సహజముగా కలిగిన అనుకూలములన జరిగినది కాదు. హిందువులు సగౌరవముగా మరల కోహటును వెళ్లుట కింతవరకు మహమ్మదీయులును దొరతనమువారునుగూడ ఎట్టి ఏర్పాటులకు చేయలేదు. వారి కెట్టుజరాయ యిచ్చెనమని దొరతనమువారు తెలుపలేదు. దొరతనమువారి యిచ్చుటచేన బదులు మొత్తమును గూర్చిన వివరములైన ప్రకటింపబడలేదు. సర్వస్వమునగోల్పి యిది హిందువులు మరల కాలాని నిలచుట కెట్టి ఆధారమును కనబడదు. ముందు మరల వారికి హానికలుగకుండ కెట్టి కట్టబాటును జరుగలేదు. రెండుమతములవారికిని నిజముగ మైత్రిని నెలకొల్పుట కష్టమును ప్రయత్నించుటలేదు. కాన హిందువులలో చాల కొద్దిమందిమాత్రమే కోహటు వెళ్లిరి. హెచ్చుమంది రావల్సిందేమోనో యున్నారు. హిందూసభవారే వారికి బసలనిచ్చి వాపించుచున్నాడు.

హాలో నిరాధారలగు వితంతు స్త్రీలును ఆనాధలగు బాలబాలికలును కొందరున్నాయి. వీరి భర్తలు తండ్రిలు మున్నగు సంరక్షకులగు పురుషులందరును కోహటు అల్లరులతో వడసిరి. వీరికి తీవ్రాధార మేమియును లేదు సహాయముబడజగినవారిలో వీరు మొదటితరగతివారు. (2) సర్వస్వమును గోల్పియిన వితంతు స్త్రీలును ఆనాధబాలురును రెండవ తరగతివారు (3) కోహటు చుట్టుపట్ల గ్రామములలో నివసించుచున్న హిందువులతో కొందరిని అల్లరులతో బలవంతముగా మహమ్మదీయులమతమున కలుపగావారు వీలుచిక్కగానే అచటనుండి అసహనగ్రామములకుపారిపోయి మరల హిందూమతము నవలంబించిరి. వీరు మూడవతరగతివారు (4) కోహటులో ఎట్టి ఆస్తియును లేనందున అనగరముపై కెట్టి మమతయును లేనివారు నాల్గవతరగతివారు. (5) కోహటులో భూములు మున్నగు స్థిరాస్థులు కలవారు యొడవ తెగవారు.

నే నిజీల రావత్పిండివెల్లివచ్చితిని. వీరిలో చాలమంది మరల కోహటుకు వెళ్లుట కంగీకరించుట లేదు. ఏదైన పనిచూచుకొనవలెనని నేను వారి కరిగించితిని. పనులు సంపాదించుకొనినవారికి భోజనసదుపాయము చేయవలదని అచటి హిందూసభవారిని కోరితిని. వీరిని మరల సగౌరవముగా కోహటుకు పంపించువిషయము చాలముఖ్యవిషయముగా నున్నదని లజపతిరాయ్ గారు ప్రతికలకు వ్రాసిరి.

నర్ ప్రాంతస్థులయిగారి వీడ్కోలు

నాగపురము జనవరి 28:—మధ్యపరగణాల గవర్నరు నర్ ప్రాంతస్థులయిగారు వెడలిపోవునముమందు దీవాక్యములను ప్రకటించిరి.

"27 వత్సరములవరకు బీరారునందు, మధ్యపరగణాల యందు జేసి నేటికిమియొద్ద నెలపుదీసికొనుసమయమువచ్చింది. ఈ వత్సరముల వరకే యాధికాధ్యక్షియము లగు మార్పులను జూచు భాగ్యము నాకు గలిగినది. భావిభాగ్యోదయముండక్కదు విశ్వాసముతో నీరాప్రేమనువలయున్నాను. నే నేవడసిన రాప్రేమలను వదలుట నాకెంతయు విషాదకరముగనున్నది. ఇన్ని తిన్ములము మీరునాయడ చాలవయన జూపివారు. నే నిక్కడనుండకాలముందు మీరు నాసేవకు జూపిన కృతజ్ఞతా హృద్యమైనది. చాలమంది స్నేహితులను వదలివేయుచున్నాను. వీరందఱును నేను చాలమారులు జోవుచున్నను అర్హతను నున్నదామనునే మాపుచురని నమ్ముచున్నాను. అందరియందు ప్రేమతోను, శిశోభావము కలదియైనది లేకుండగను, నీరాంతమును విడుచుచున్నాను. సౌఖ్యవదుగు దినములనేకములు గడపిన యీదేశమునకు తేలుచేహతు గాక యని వ్రాసినందున్నాను.

బొంబాయి దారుణహత్య

షఫీఅహమద్ అపూవరుగా

నుండును

ఈశేసునుగూర్చిన విషయముల నన్నిటిని పోలీసువారికి షఫీఅహమదు తెలియజేసెను. అందుపైననే పోలీసువారు తక్కిన వారినందరిని అరెస్టుచేసిరి. షఫీఅహమదు అపూవరుగా నుండుననిగూడ తెలియుచున్నది. ఇందువల్ల అరెస్టుచేయబడిన వారిని ఫిరేవరి మొదటివారమున బొంబాయి తీసుకొనివచ్చెదరు.

హంతకుల మోటారుకారు

హంతకులను వారిసహాయులును రెండుమాడు మోటారు కారులలో బొంబాయి వచ్చిరి. ఆమోటారుకారుల సమాచారములను పోలీసువారికి పూర్తిగా తెలిసియే యున్నది. కాని ఆరహస్యములను వారిభుక్తు వెల్లడింపరు. (బొంబే క్రాంతి)

మాతూగారి తండ్రి వ్రాసినలేఖ

నాకుమామనిచ్చేయి సరుకలేదు

చైతన్యకాలలో నాకుమామనిచ్చేయి సరుకబడెనని కొన్ని ప్రతికూల ప్రకటించెను. అట్టి అపసరము కలుగలేదు. నాకు మామనిగాయములు చాలవరకు మానినవి. వారమురోజులలో నతడు చైతన్యకాలమండి రాగలడని బొంబాయిలోనున్న నాబంధువులయొద్దనుండి యాధిపత్య వచ్చినదని తిరువెళ్లతో రిపొర్టు ఫుక్కుకాను మేజిస్ట్రేటుగానున్న శే. ఎస్. ఆచ్యుత్తం. బి. ఏ. గారు ప్రతికలకు వ్రాసిరి.

తొగి రిమాండు ఇచ్చుట

హంతకులలో నొకడగు షఫీఅహమదుకును, మమతజాదే గము సరకి తండ్రియగు షజీఅహమదుకును ఇయ్యబడిన రిమాండువాయిదా 28 వ తేదీతో తీరిపోయినందున నిన్నుతిరిగి రిమాండు ఉత్తరు వియ్యబడెను. (ఆ.వై.)

ప్రతాపచంద్ర గుహారాయగారి

అరెస్టు

కయనను తీసుకొనిపోయినరీతి

డాక్టరు రాయగారిని 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కలకత్తానగరమున చేరబంధు చిత్రంజనదాసుగారి గృహమున అరెస్టు చేసిరి. ఆ లీ పూరు అడిషనలు మేజిస్ట్రేటు శే. సి. దాసుగుప్తగారి సంతకముతో వారంటు వెలువడెను. స్వరాజ్యవారమున రాయగారి రొంగున ఉపస్థాపములలో రాజకూహ్ మున్నదని ఆయనను అరెస్టుచేసిరి. చేరబంధు దాసుగారికి జబ్బుగా నుండుటచే రాయగారు దాసుగారిని చూడవచ్చిరి. దాసుగారిని చూచి వెల్లిపోవునపుడు వీధిగుమ్మమువద్ద పోలీసువారు వేచియుండి రాయగారికి వారంటు నిచ్చి తమతోగూడ రావలెనని చెప్పిరి. ఆయన చిరునవ్వుతో వారంటుపుచ్చుకొని తన్ను అరెస్టుచేసిరిని వెంటనున్న మిత్రుని కరిగించెను. తరువాత పోలీసువారిని వెంట తప్పకొని స్వగృహమున కేగి భోజనముచేసి బంధుమిత్రులవద్ద నెలపు గైకొని పోలీసువారితో గూడ అలెపూరు పోలీసు కార్యాలయమున కేగెను.

రాయగారి సందేశము

"చేరబంధు దాసుగారు నాకు నియమించిన గ్రామసేవా విధానమును ఆచరణలోనికి తేకముందే కారాగారమునకు పోవలసివచ్చినందులకు మాత్రమే నేను చింతించున్నాను. అందులో దాసుగారికి జబ్బుగానున్న సమయమున నేను సేవచేయవీలులేక పోవుచున్నందులకు మరలతెసంతాపము కలుగుచున్నది. నాసోదరదేశయు లగు వంగయులకు లందఱును దీక్షతో యీ పనిని సాగింతురని నమ్మెదను. ఇప్పుడు చేరవేసుటలు చాలమంది కానలసిన సమయము. ఇప్పుడే దొరతనమువారు చాలమంది చేరవేసుటలకు కారాగృహములకు పంపుచున్నారు. మన యుధ్యమను నెరవేరినచో మనకు స్వాతంత్ర్యము కలుగును విఫలమైనచో మరణమే తరణము.

చేరబంధుదాసుగారు చేరమాత్రే కైంకర్యమునకు సర్వస్వమును సమర్పించిరి. అట్టిచో యువజనులు దినమునందు కొంతకాలమైన ప్రదేశనేవచేయవలదా? " అని రాయగారు అంత్యసంకేతమును తెలిపిరి. (భాగ్యవర్తి)

కాళీగుట్టపువార్తలు

కాలువలు

కలకత్తా, జనవరి 28:—ప్రభుత్వమందిరమున నిన్ను కాళీగుట్టమునకును, తూర్పు బంగాళాదేశమునకు గలిగిపెద్ద కాలువను (గ్రాండుట్రంకు కాలువ) గూర్చి చర్చించిరి. చర్చయందు కాసనసభ్యులు, పెద్దవర్తకసంఘముల ప్రతినిధులు, నింక కుచాలమందియును బాల్గానిరి. గవర్నరుగారు సభావ్యవహారములను నడపుచు యీకాలువ వర్తకవ్యాపారము మొదలైన విభావముగ నడచుటకీప్రయోజనపరమాయనియు, ప్రస్తుతము మన యెదుటనున్న యేర్పాటులు సరియైనవాయనియు నాలోచింపవలెనని తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి యాలోచన సమగ్రించి, యీకాలువమీదను, డెల్టాలోను పనిజేసిన యింజనీరుల సలహా ననుసరించియు, నది లాభదాయకమని జెప్పిరి. ఈ యేర్పాటుకు కావలసినధన మప్పుపుచ్చుకొని జేయవచ్చుననియు, రాష్ట్రదాయమునుండి విచ్చింప నవసరము లేదనియు జెప్పిరి. పిమ్మట యాడమ్సగారు, పటములసహాయముతో దాని యుపయోగమును నచ్చజెప్పిరి. కొంతకాలము దానిపై జర్చిజరిగినది.

నర్ మాటాగు బాల్గోగారు

కాళీగుట్టము, జనవరి 28:—స్కాటిషు చక్రిమిషను కళాకాలలో నార్థికచరిత్ర సభ్యునిను బాలరయెదుట నుపన్యసించిరి. ఈదేశమునకు జోధదేయటకు రాలేదనియు, నిక్కటి సందర్భములను నేర్చుకొనుటకు వచ్చితినినియు జెప్పిరి. మంత్రి పదవికి ముందు చాల కాలము నుండి హిందూదేశాభివృద్ధికిని సంఘటింపనియు, నిచటనున్న కొద్దికాలములోనే దానింజేమించుట కలవడితినినియుం తెలిపిరి. పరిశ్రమను గూర్చి జెప్పుచు పశ్చిమదేశములందలి కూలివారు పనిలేకుండుటను గూర్చియు, కూలివారి గృహముల యేర్పాటును గూర్చియు ముచ్చటించిరి. ప్రస్తుతమున్న పరిస్థితులలో నెవ్వరును సంతోషస్వాంతులు గాకుండిరి. హిందూదేశముగూడ నావ్యాపారాహారవేళయై యుండుట, లేకుండుటాయను ప్రశ్న నిష్పాదుజానుగా నాలోచింపవలయును. ఇంతవరకు హిందూదేశము పూర్తిగా నీయగాధములో బడలేదు. పశ్చిమదేశములండి యభివృద్ధిచే చాలపరిశోధనలు గావించబడుచున్నవి. యజమానులకును, కూలివారలకు. నున్నవ్యవహారములం బరిష్కరించుటకు విశ్వప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి. ప్రపంచమంతయు రాజకీయముగను నార్థికముగను కుండిగావ్యయందున్నది. కొంతముగ నీయనగ్ధులదాటవలెను. పశ్చిమదేశములు జేసినపారబాటులను, హిందూదేశముగూడ జేయకుండును గాకయుని జెప్పిరి.

వాయువిమానము

కాళీగుట్టము, జనవరి 28:—నర్ పెద్దపురే కరుగూడ వాయువిమానముమీద కాల్పముగారు డార్జిలింగువెళ్లి, యచ్చుకొన్ని ఛాయాపటములందీసి తిరిగివచ్చిరి. వారు 17,00 అడుగులయెత్తు వఱకు వెళ్లిరి. మంచి విమానముతో ఎవరెక్కుభిరముగూడ నెక్కవచ్చునని తెలిపిరి.

యాంబులెన్య పందెములు

కాళీగుట్టము, జనవరి 27:—హిందూదేశమున కంతకును సంబంధించిన యాంబులెన్య పందెములు కాళీగుట్టమున ప్రాకృతింపబడెను.

కలకత్తా, అలహాబాదు, గ్వాలియరు, చెంగల్పట్టు, కాకినాడ, వెల్లూరు, కర్నూలు, గుంటూరు మొదలగు పోలీసుదళములయొక్క జట్లువచ్చివి. తొలిసారి పందెములలో గ్వాలియరు, కాకినాడ, వెల్లూరు, మధురజట్లే గెలవినవి. కాని తరువాత నీనలుగురిలో ప్రథమ బహుమానము (షిల్డుగ్వాలియరు వారికిని, రెండవది మధురవారికిని వెల్లెనది.

రీడింగు ప్రభువుగారి యాంబులెన్య షిల్డు బహుమానము విద్యాలయములకు మాత్రమే సంబంధించియున్నది. అలహాబాదు, కలకత్తా, మున్నగు పట్టణములలోనివారు వచ్చిరి. తుదకు ప్రథమబహుమానము, రెండవ బహుమానముగూడ కలకత్తా స్కాటిషుచక్రి కళాకాల మొదటిజట్టు (నం 1 రు టీము) రెండవజట్టుకు గెలవినవి.

హార్టింగ్ ప్రభువుగారి బహుమానము జె. డబ్లివ్. గిబ్బు దొరసానిగారు గెల్చిరి. మొదవ నాగిమణులలో మిస్. పెల్లి కెంటిమను నాడె గెలవినది.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ జనవరి నెల 29-వ తేది

గురువారము

ఉత్కళ-ప్రేక్షనము :

ఫిలిప్ డిప్ నివేదికము

గంజాము విశాఖపట్టణములందలి ఉత్కళలు తమసోదరులగు ఒరిస్సా ఉత్కళలతో కలియనెంచిరా లేదా యచవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సందియముగలిగెను. అట్టికోర్కె లేనియెడల, సమ్మేళనము సంగతిని యోచింప నవసరములేదని వారభిప్రాయపడిరి. ఉత్కళాభిప్రాయము గ ను గొ ను ట కై, ఫిలిప్ డిప్ గార్లు ను ని య మి ం చి రి. వీ రి రు పురును సివిలుస్వస్థు ఉద్యోగులు. వీరు విచారణ సలిపి, తమ యభిప్రాయమును ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి చెలిపిరి. వీరు ప్రచురించిన నివేదికమును సంపూర్ణముగ ప్రచురించెదము. ఇయ్యది చాల ముఖ్యమగుదిపోర్టు. ఉత్కళాంధ్రసమన్వయముల బీజమగును. ఫిలిప్ డిప్ గార్లు గావించిన విచారణ మిగుల సంకుచితమయినదని అంగీకరింపక తప్పదు. ప్రభుత్వమువారు ఉత్కళలకోర్కెలను కనుగొన దలచినచో, దేశభాషల నెరుగని ఇరువురు యూర ప్షియను ఉద్యోగులను నియమించుటకూడ, ఆంధ్రులకును ఉత్కళలకును నమ్మకముగల ప్రజాప్రతినిధులద్వారా నిజస్థితిని కనుగొని యండవలసినది. ప్రజాభిప్రాయమును శారవించుట కలవాటుపడని అధికారవర్గ మిట్టితోపను ద్రోశకుండుట వింత గాదు. ఫిలిప్ డిప్ గార్లు ప్రచురించిన నివేదికమందుచే, ఉత్కళాంధ్రసమన్వయము పరిష్కరించుటకుగాని, గంజాము విభాగమును సరియగురీతిని నిర్ణయించుటకుగాని తోడ్పడనేరదు. వీరెవర్యటనమును విశేష ఫల మొనగజాలదు.

ఉత్కళలందరును ఏకముగావలయునని కోరుచున్నారనుట కింతటి విచారణతో బనియేలేదు. వీరి యాంకోళనము చాలకాలమునుండియు జరుగుచునేయున్నది. ఉత్కళలందరును ఒక్క రాష్ట్రము క్రిందనుండుట లాభకరమను విషయమును ఆంధ్రుల ాక్షేపింపజారు. ఏలనన, ఆంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్ర ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములను పొంద కోరుచున్నారు. ఇంతియగాక దేశమంతయు భాషా ప్రయుక్తముగ విభజింపబడవలయుననియు, జాతీయ పరిపాలనా స్థాపనమున కిది ముఖ్యమనియు, ఆంధ్రులు మొదటనుండియు ప్రతిపాదించుచునే యున్నారు. ఆంధ్రసభ లీ రీతిరీత్యానములును ప్రతిసంవత్సరమునను గావించుచునే యుండెను. భాషా ప్రయుక్త విభజనముచుగూర్చి శా. బి. యన్. శర్మగారు సామ్రాజ్యశాసనసభలో తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టియుండిరి. శర్మగారి కితరులు తోడ్పడక బోయినను, వారు ఆంధ్రులలాభమునేగాక దేశ లాభమునుగూడ చక్కగ గుర్తొక్కరచిరి. వీరి

తీర్మానమునకు ఫలముగ, మాంబుపర్లు రిపోరునం దేమి, సంస్కరణ శాసనమునందేమి నూతనరాష్ట్ర నిర్మాణవిషయము చేర్చబడెను. కాంగ్రెసుసభవారు దేశమును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ విభజించుటకు, ఆంధ్రులే ముఖ్యకారకులు. అందుచే ఉత్కళలకన్నను, ఆంధ్రులెక్కుడు విశాలదృష్టితో తిలకించుచున్నారనుటకు సందియములేదు. ఏక భాషా ప్రజలొక్కచోట చేరటకు, ఆంధ్రులు శక్తివంజనలేక తోడ్పడదరనుటకు సందియము లేదు.

ఇప్పుడు ముఖ్యముగ నిర్ణయింపవలసినది, సరి హద్దులనిర్ణయముదప్ప వేరుగాదు. ఈవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు, ప్రతినిధిసంఘ మొకటి నియమితము గావలయును. కాంగ్రెసుసభ వారి విషయమును పరిష్కరించుట కొక విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి గాని, పని జరుగలేదు. ఇతర విషయములలో మునిగి, యీవిషయమై ఉపేక్ష వహింపబడెను. నేడు దానిఫలము ననుభవించవలసి వచ్చినది. ఒక్క-విషయముమాత్రము నిశ్చయము. ఆంధ్రోత్కళసమన్వయము పరిష్కరించుటకు, ఆంధ్రులును ఉత్కళలే సమర్థులు. ఇతరులజోక్యమువలన అనుకూలనిర్ణయము జరుగనేరదు. అధికారుల నిర్ణయ మంతగ లాభకరముగాజాలదు. చిరకాలము నుండియు పాదుకొనిన మనస్పర్థలు, పిమ్మటను రగులుచునేయుండును. సరిహద్దుసమన్వయ చాలచిక్కులతో నిండియుండును. అందుచే ఆంధ్రనాయకులను ఉత్కళనాయకులను చేరి, సమరసభావముతో నీవిషయమును చర్చించుకొని అనుకూల నిర్ణయ మేర్పరుచుకొనునెడల, ప్రభుత్వమువారి రట్టి నిర్ణయమును శారవించక మానరు. మిగిలినసంఘములు తమతగవులను తామే పరిష్కరించుకొనుచుండ, ఆంధ్రులును ఉత్కళులను దేశనాయకుల తోడ్పడుటతో నటుల గావించజాలరా? ప్రభుత్వము వారి విషయమున కదలికజూపుటచే, యీసమన్వయ ప్రామాఖ్యము బడయుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారియనను, ఫలప్రదమగు సమగ్ర విచారణ నొక్క-మార్తే గావించిన బాగుండెడిది. రెండ్రమూడుమార్లు విచారణ జరుపుటవలన, అనవసరాందోళనము పెచ్చుపెరుగుటకు కారణమేర్పడ గలదు. ఫిలిప్ డిప్ గార్లు ఉత్కళాభిప్రాయమును కనుగొనుటకుమాత్రమే ప్రయత్నించిరి. "మేము విచారించవలసిన యంశముల పరిమితి చాలస్వల్పము. గంజాము విశాఖపట్టణపు ఉత్కళలకు సంబంధించిన వ్యక్తుల విన్నపములనుగాని, సంఘముల విన్నపములనుగాని విని నిరాకరించుటకు మాకు హక్కుగల" డని ఫిలిప్ డిప్ గార్లు వ్రాసిరి. అట్టి స్థితిలో ఇతరసంఘముల యభిప్రాయము వీరికి తెలియలేదని భావించవచ్చును. కాని, పాపముదయ దలచి, తెలుగువారును ఉత్కళులును మిళితమై యున్నచోటుల, తెలుగువారి విన్నపములకుగూడ వీరు చెవియొగ్గిరట. అయినను ఆంధ్రుల హేతువాదమును పరిశీలించుటకు తమకు ప్రసక్తిలేదనియు, మరియొకరు ఇందులకుబూని నిర్ణయింపగలరనియు, వీరు సూచించి సుతృప్తికెందుచున్నారు. అందుచే ప్రస్తుతపురిపోర్టు కేవల ఉత్కళాభిప్రాయమునేగాని ఆంధ్రాభిప్రాయమును చెలుపుటలేదని తేటపడును.

ఫిలిప్ డిప్ గార్లు కనుగొనినదేమి? ఉత్కళ విద్యాధికులకు ఒరిస్సాలోని ఉత్కళలతో జేరుటకు కుతూహలము గలదనియు, ప్రజలకీవిషయము ప్రచారము మూలముననే బోధపడియుండుననియు, అయినను తెలిసినంతవరకు ఉత్కళ సమ్మేళనమునకు వీరభిముఖులుగ నున్నారనియు, వీరికి గనుపట్టెను. జనాభాలెక్కలు సరిగలేవని, వీరికినిదోచెను. కొండ జాతులు చాలమంది ఓంధ్రులను విషయము నిజముగాదని, వీరు గ్రహించిరి. వీరలలో పలువురు ద్రవిడులని విదితమయ్యెను. ఇటులనే ఉన్నతజాతి హిందువులు పలువురు, పూర్వరాజులచే ఇతర భాగముల నుండి దీసికొని రాబడిన ప్రజలసంతతివారని కనుగొనబడెను. ఉత్కళ జమిందారులు పలువురు ఉత్కళ సమ్మేళనము గోరుట సహజమయినను, ఆంధ్రులు విశేషముగ నున్న జమిందారి దీప్రదేశములనుగూడ ఉత్కళిదేశమునందే జేర్చవలయునని గోరుట విపరీతము. తమతోబాటు, తమకు భూములుగల ఆంధ్రభాగములనుగూడ గొని పోవుట, నీ రి కే మాత్రము భావ్యము గాజాలదు. ఉత్కళులయినను ఒరిస్సా ఉత్కళులతో కలియ గోరెదరుగాని, బీహారులోజేరుట కష్టపడుటలేదు. అట్టితరి ఒరిస్సాను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నిర్ణయింపవలసినచ్చును. ఇది సాధ్యమగునా యని యోచింపవలయును. ఆంధ్ర జమిందారులగు విజయనగరము, బొబ్బిలి జమిందారులు తమకు గలిగెడి యిబ్బందుల నయినను పాటింపక, ఉత్కళ సమ్మేళనమున కంగీకరించుట, వారి బౌదార్యమును వేనొల్ల చాటుచున్నది.

శ్రీకాకుళమునందు ఉత్కళులు దాదాపుగ తేరని, విచారణకర్త లంగీకరించెదరు. పర్లాకిమిడి ఎస్టేటులోగూడ తెలుగువారుగల భాగము లనేకములు గలవని, వీరు భావించుచున్నారు. పర్లాకిమిడి పట్టణమునందే తెలుగువారును ఓంధ్రులును గలరు. కొన్ని గ్రామములలో తెలుగువారును మరికొన్ని గ్రామములలో ఓంధ్రులును ఆధికసంఖ్యాకులుగ నున్నారని సూచింపబడినది. జమిందారిలనన్నిటిని గంజామునుండి దీసివైచుచో, పర్లాకిమిడి ఎస్టేటును గూడ ఉత్కళమునకు బంపవలసియుండునని, విచారణకర్తలు చెలుపుచున్నారు. ఇట్టి బాధ్యతలేని వాక్యములే, ఆంధ్రులలో నలజడి గలిగింపగలవు. జమిందారిలలో, ఉత్కళభాగములును, తెలుగు భాగములును గలవు. తెలుగుభాగములను జమిందారిలతోపాటు బంపివేయుచో, గంజామండలము నంతను ఉత్కళిదేశమున జేర్చవలసివచ్చును. జమిందారులు తక్కులయినను, తమకుజెందిన తెలుగు భాగములను తెలుగుదేశమునం నుంచుటకు సమ్మతించవలయును. తమకు కొంత యిబ్బందిగలిగినను జమిందారులు రయితలయిబ్బందులనుగూడ నాలోచింపవలయును. ఉత్కళుల జమిందారిల నన్నిటిని ఉత్కళిదేశములో జేర్చవలయుననియు, ఎట్టియెట్టిటచువిభజింప వీలులేదనియు, జమిందారులు విన్నవించుటమాత్రము ఎంతమాత్రము న్యాయముగ లేదు. అధికసంఖ్యాకులు తెలుగువారునను, జమిందారులు ఉత్కళిలగుచో, అట్టిప్రదేశములను ఉత్కళమునకు బంపవలయునని, వారు విన్నవించిరట.

ఇట్టికోర్కెకు ప్రాజ్ఞలు సమ్మతించజాలరు. గంజాం ఆంధ్రులు భాషాప్రయుక్త విభజనము సంకీర్ణించువారయినను, ఉత్కళ సమ్మేళనమును మనస్ఫూర్తిగ సంకీర్ణించుకుంటు ఓట్టి వివేచితపు కోర్కెలే కారణమగుచున్నది. న్యాయమగు నిర్ణయము గావించబడునేని, ఆంధ్రులు పరిష్కారమున కంగీకరింతు రనుటకు సందియములేదు. బర్హం పురమునందుగూడ తెలుగువారలసంఖ్యయే విస్తారముగనున్నదనియు, లోపల ప్రదేశములలో మాత్రమే ఉత్కళులు విస్తారముగ నున్నారనియు రిపోర్టు తెలుపుచున్నది. ఇచ్చాపురమునందు తెలుగువారిసంఖ్యయే విస్తారము. చీకటిసంస్థానము నందు, ఉత్తరభాగమున ఉత్కళులును, దక్షిణ భాగమున ఆంధ్రులును గలరని, తెలియుచున్నది. ఈ కారణముచే, జమిందారీ సంస్థానప్రదేశము లలోగూడ తెలుగు ఉత్కళప్రదేశములను విడదీసి, ఉత్కళప్రదేశములను ఉత్కళమునకును తెలుగు భాగములను చెన్నరాజధానికిని జేర్చనియెడల, ఆంధ్రోత్కళసమస్య పరిష్కారముగానేరదు. ఎట్టేటు లన్నియు ఉత్కళభాగమునకు జేరవలయునను వాదము, నిలువజాలదు. ఉత్కళ జమిందారు లెంత పలుకుబడిగలవారయినను, ప్రజల సౌఖ్యమును భంగపరుపగూడదు. ఆంధ్రజమిందారులు జూపిన యుదారభావమును వీరు గనువరచుట ముఖ్యము.

కొండజాతులు పలువురు ఉత్కళులుగారని, విచారణకర్తలంగీకరించియుండిరి. “గంజాము ఏజెన్సీలో ప్రజలనేకులు, భాషబట్టిజూచినను, ఆచారములబట్టి జూచినను, ఉత్కళులుగారు. సవరులు కొలాలయినను కోడలు,ద్రవిడులు. వీరిలో నత్యున్న సంక్షుక్కులకుమాత్రమే ఉత్కళ సమ్మేళనముగూర్చి కొలదిగ తెలియును. వీరిలో నయినను పలువురీవిషయముపట్ల ఉపేక్షజూపుచున్నారు. అయినను, గంజాము పల్లపుప్రదేశములలో వీరు వాణిజ్య విజ్ఞాన సంబంధమును గలిగించుకొనుచున్నారు. అందుచే గంజాము పల్లపుభూములను ఉత్కళప్రదేశముతో కలుపునెడల, ఏజెన్సీభాగములు సయితము వానితో జేరుట ముఖ్యము. ఈమార్పును ప్రజలంతగ పాటించరు. వారి ఆచారమును పరిపాలనావిధానమును నిలుపుకొననిచ్చిన వారికి జాలునని ఫిలిప్ డఫ్ గారు వ్రాయుచున్నారు. విచారణకర్తల పేతువాద మిక్కడ విచిత్రగతుల ద్రోకుచున్నది. కొండజాతివాండ్రు పలువురు ఉత్కళులుగానిచో, వారిని ఉత్కళరాష్ట్రమునందు గలుపుట ఎట్టిసబబో తెలియకున్నది. ఉత్కళరాష్ట్రమునకు జనసంఖ్య చాలదని, వారిని జేర్చవలయునా? ఏ కారణమునలేక, ఉత్కళులుగాని వారిని బస్సలో జేర్చవలయునని విచారణకర్తలు సిఫార్సుజేయుటచే, వీరి రిపోర్టు నిస్సార మగుచున్నది.

ఉత్కళులకోర్కెలను విచారణకర్తలు దెలుపవచ్చును గాని, పక్షపాతిభూయిష్టమును సిఫార్సుల గావించుట న్యాయముగాదు. వీరు ఆంధ్రులవిన్నపములను విచారింపలేదు. వీరియొద్దకువిచ్చేసిన ఆంధ్రుల యొక్క స్వల్పసంఖ్యకులై యుందురు. ఏలనన, ఉత్కళేతరుల విన్నపములను వినుటకు తమకు ప్రసక్తి లేదని, వీరు మొదటినుండియు వెల్లడిజేయుచుండిరి. అట్టితరీ, ఆంధ్రుల ప్రాతికూల్యము తమకంతగ గను

పింపలేదనియు,వీరు ఉపేక్షవహించియున్నారనియు, తమప్రదేశము లేరాష్ట్రమునకు జేరినను వీరంతగ పాటించరనియు వ్రాయుటయు, వీరియెదుటకువచ్చిన ఆంధ్రుల విన్నపముల నయినను విచారింపకుండుటయు, మిగుల అసభ్యము. ఇట్టి పాక్షికవిచారణను జరుపుటవలన, ఆంధ్రులకును ఉత్కళులకును మనస్వర్థలు బెరుగుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. సమగ్రమగువిచారణ మున్నందు జరుగుటకు, ఫిలిప్ డఫ్ గార్లనివేదికము అనుకూలావకాశ మొనగలేదని భయమగుచున్నది. అయినను ఆంధ్రు లీసమయమున తమ యుదారస్వభావమును జూపవలయును. ఉత్కళజమిందారుల వివేచితపుకోర్కెలకును, ఫిలిప్ డఫ్ గార్ల నిస్సారపు సిఫార్సులకును ఆంధ్రులు సమ్మతి జూప జాల కు న్న ను, భాషాప్రయుక్త విభాగ సూత్రము ను వీరు మరువవలదు. ఆంధ్రులందరును ఏకపరిపాలనమునం దుండుట ఎటుల న్యాయమో, ఉత్కళులును ఏకపరిపాలనమునం దుండగోరుటయు అటులనే న్యాయమనుటకు సందియములేదు. ఉత్కళుల న్యాయమగు వాంఛలను ఆంధ్రులు నిరోధింపగూడదు. కాని, ఆంధ్రప్రదేశములను ఇతరరాష్ట్రములకు బంపుటకు ఆంధ్రులు సమ్మతించజాలరు. ఆంధ్రు లధికసంఖ్యలతోనున్న భాగములను జమిందారుల కిబ్బంది గలుగునని తలచి, ఉత్కళములో గలుపుట అక్రమము. ఇటులనే, ఉత్కళేతరులను ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి విడదీయజనదు. అందుచే ఆంధ్రులు వెంటనే న్యాయమగు విభాగమును జరుపుట తెలుల సాధ్యమగునో ప్రకటించవలయును. సరిహద్దుల నేరీతిని నిర్ణయింపవలయునో సూచించవలయును. ఈ విషయమున ఉత్కళనాయకులతో ఆంధ్రులు స్వయముగ సంప్రదించియు, కాంగ్రెసు సహాయముగోరియు, సాధ్యమగునంతవరకు యీ సమస్యను సామ్యముగ పరిష్కరించుకొనుట శ్రేయస్కరము. స్వరాజ్య సిద్ధికై భారతీయులెల్లరుచుకలిసి కృషిసలుపవలసిన సమయమున, విభేదములు బెరుగుట మిగుల నష్టదాయకము. వివాదముల కిది సమయముగాదు. అయినను, ప్రభుత్వమువారి సందిగ్ధసమయమున ఆంధ్రోత్కళసమస్యను లేవనెత్తుటచే, ఉధియ సంఘములును నిష్పక్షపాతబుద్ధితో పాటుబడి న్యాయమగు సరిహద్దులను నిర్ణయించుకొనెదరు గాక!

ఎర్నూడం తాలూకా ప్రజాసభ

ఎర్నూడం తాలూకా ప్రజాసభ కన్యక్షత పహించి, మదరాసు శాసనసభ్యులగు మాగంటి సీతయ్యగారు భావగర్భితమగు ప్రసంగము గావించిరి. గ్రామ పునర్నిర్మాణమే, స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలాధారమని సీతయ్యగారు గ్రహించిరి. వీరిబోలు రయిత్రుముఖులు గ్రామనిర్మాణమునకు బూనుచో, అయ్యది సఫలముగాకమానదు. గ్రామప్రజలు తమపై తామాధారపడి, సీతయ్యగారు చెలిపినటుల, విద్యను వ్యాపింపజేసియు, గ్రంథాలయములను పరపతింపుములను పంచాయతులను నెలకొల్పియు, అంగీకరము నభివృద్ధిజేసియు, ఖిస్తరును త్పెత్తిజేసి, నత్రుదార్శిద్రవ్యమును బోలగించికోనియు, కృషిసలుపుచో గ్రామములు స్వర్ణధామములగును. మరియొక ముఖ్యవిషయమును సీతయ్యగారు చర్చి

చిరి. కులభేదముల కొకపరిమితి గలదు. ఎవరికులమును వారు అభివృద్ధిపరచుకొనుట న్యాయమయినను, సంఘహితమును దేశహితమును భంగపరుపకూడదు. జప్తిను ఉద్యమము బ్రాహ్మణద్వేషముతో ప్రారంభమగుటచే, మద్రాసు రాజధాని యందు ఐకమత్యమునకు ఖీరని భంగమొనర్చెను. సీతయ్యగారు మొదటినుండియు యిట్టి విద్వేషభావమును సహించలేక, జప్తిను ఉద్యమమునకు దూరముననుండి, ఐకమత్యమును బలపరచుటకు తమశక్తినంతయు వినియోగించుచుండిరి. ఇందువలన, వీరు తీవ్రవిమర్శనములకు లోనయినను, వెరువక ధైర్యముతో నిలువబడిరి. “సక్రమమయిన జాత్యభివృద్ధిని గోరువారు ఈ కుల భేదములవలన జనించుచున్న చెడుగులను జూచి కంటతడిపెట్టక మానరు. ఒక్కతల్లి అంకమున వర్ధిల్లుచు, ఒక్క భాషమాట్లాడుచు, సోదరులమైయున్న మనలో మన మిట్టివివాదములను బెట్టుకొని మానవసౌభ్రాతృత్వమును నుంటకలుపజూచుట ఎంత విచారకరమయిన విషయమో ఆలోచింపుడు. కులాభిమానమే ప్రధానముగ బెట్టుకొనిన వారిదృష్టియందు నేను కులద్రోహి నయిన కావచ్చును. అందులకు నాకేమియు విచారములేదు. ఈశ్వరుడు జాతిద్రోహ మహాపాతకమునకు నన్నెప్పుడును పురికొల్పుకుండు గాక” అని సీతయ్యగారు నుడివిన వాక్యములను నువ్వాక్షరములతో లిఖింపవచ్చును. స్వరాజ్యమునకు ప్రధానమగు జాత్యైక్యము ప్రవర్ధిలవలసిన నేటిసమయమున, మాగంటి సీతయ్యగారిబోలు ప్రముఖులు తమ పలుకుబడి నువయోగించి యిందులకెంతయు తోడ్పడగలరు. వీరి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిననభ జయప్రదముగ జరుగుగాక యని కోరెదము.

ఆంధ్ర సోదరసోదరీమణులకు విన్నపము

(టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు)

కాంగ్రెసుతీర్మానమును అమలులో పెట్టుటకుగాను ఆంధ్రరాష్ట్రమునధి యానెల 17, 18 తేదీలందు బెజవాడలో సమావేశమై ఖిద్దరు ఉత్పత్తిచేయుటకును, నూజివడి కేవారిని పెంబట్లగా చేర్చుటకును కార్యక్రమమును నిర్ధారణపెరియున్నారు. ఈతీర్మానముప్రకారము మనమందరము పనిచేసి మనమంతయుమొగ్గలను చేర్చుట మార్చి 1 తేదీలోగా సాధ్యమైనంతవరకు పూర్తిచేయుట విధి అయియున్నది. ఈఖిద్దరువిషయమైపనిలో యెట్టిఅభిప్రాయభేదములు ఉండుటకు అవకాశములేదు. ఉండుట ధర్మమగుచు. ఈ సమస్యరాంతములోగా విభేదమృత్యుహింసార్థము సంభ్రాంతముగా చేయుటకును సాధ్యమైనంతవరకు ఖిద్దరున్యాయపరమును దేశస్థులంతటను వ్యాపింపజేయుటను లెట్టుకొరగాని నిరంతరత్వమును సకలపక్షములకును దేశమునందు కాంతమున్న హిందుమహమ్మదీయ ఐకమత్య ముండిగాని అణుమాత్రము అవకాశములేదని మహాత్మ్యగాంధీగారు కనిపెట్టి బెంగాల్లో స్వరాజ్యపార్టీగాని కాంగ్రెసులో ఒకభాగముగా అంగీకరించి వారికార్యక్రమమునకు యెట్టిఅటంకమును గలుగజేయకూడవనిన్ని ఖిద్దరువిషయమై నిష్కలంకబుద్ధితో ఉభయ పార్టీలనుపనిచేయుటసినదనిన్ని రాజీనామాచేసియుండేసంగతియు అట్టి రాజీ అయిందిమొదలు చేయునను చాలవకు కాంతి పరిగియున్న సంగతియు యెల్లకు తెలిసినదే. కాని అచ్చులన్నటు యేకాధిపతింకతో ఖిద్దరుముందిపుంచే పరస్పరభేదములు పూర్తిగా నశింపుగా వాపుటచే మనఃపర్వము పెరిగి, ఒకరిమీద ఒకరు నిండాకోపణచేయుట ఒకరి జీవితమును గురించి మరియొకరు గ్రంథమాపమున, పత్రికములమున తూల

నాడుకొనుచున్నాడు. ఇట్టి దుస్థితికి ముఖ్యముగా గుంటూరు, బెజవాడ, బండ్రుపట్టణములు మూలసాసము లయి యున్నవి. ఈవిషయమై ఆంధ్రరాష్ట్రములోను హిందూస్థాన మందంతటనుకూడ ప్రజలు చింతించుచున్నారు. కాని మరేయొకటి కాదు.

సహాయనిరాకరణోద్యమములో ఆరితేరిన మహనీయులై యిట్టి వివాదములలో మునిగియుండినయెడల మనము తేయవని యెట్లు కొనసాగును? అన్నికక్షలవారు ఒక మనస్సుతో పనిచేసినయెడల విదేశవస్త్రబహిష్కారముయొక్కయు ఖద్దరుయొక్కమహిమ ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వమువారికి 12 మాసములలోనే కల్గిపోగలదు. గవర్నర్లు, గవర్నరుజనరలులు నామమాత్రమున దేశప్రభువులుగాని నిజమైన ప్రభువులుగాదు. నిజమైన ప్రభువులు ఇంగ్లాండులోని నూలువడికేటబువంటివైనవేనటలువంటివైన వక్రకులే అయియున్నారు. మంట్యాగూ గారు సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటుగా నున్నంతకాలములో యింగ్లాండునుండి యిచ్చుటికి దిగువతియ్యి గుడ్డబూద యేదో కొంచెము పన్ను విధించినకారణముచేత అది తీసికేసేవరకు అట్టి ధీరచిత్తుకూడ యేవిధమున నడిపించి తమపట్టును ఇంగ్లాండులోని వక్రకులు నిర్వహించినారో అందుకు విశదమే. మనము శ్రద్ధగ పనిచేసినయెడల బెల్జియా-కాంగ్రెసులో తగ్గించబడిన బహిష్కారము లన్నిటికంటె యివిదేశవస్త్ర బహిష్కారమే యెక్కువబలమైనదని స్పష్టమౌతుంది. దీనియందు నమ్మకము లేనివారు ఒకటి గమనించవలెను. ఈ విషయమై స్వరాజ్యపార్టీ వారిసహాయము గోరి కవున్సిల్ విషయమై వారికి కావలసినదంతయు మహాత్మాగాంధీగారు స్పష్టముగా యిచ్చియున్నారు. అట్టిస్థితిలో వారి పార్టీలో యెవ్వరుకూడ ఖద్దరు - విదేశవస్త్రబహిష్కారము విషయమై నిరసనభావముచూపుట న్యాయముగాదు. ప్రజులకు కవున్సిల్ విషయమైనపని యేమియు లేదుగనుక స్వరాజ్య పార్టీలవారుకూడ యివిషయమై తీవ్రముగా పనిచేయుట విధియైయున్నది. అట్లుచేయనియెడల తమబలము తగ్గిపోవు వని గ్రహించవలయును. అందరు యేకీభావముతో యీసంపత్కరము పనిచేసినయెడల విదేశవస్త్రబహిష్కారము జయప్రదముగా జరుగుటకును త్వరలో స్వరాజ్యము సంప్రాప్తమునకును యెట్టిసందేహములేదు. స్వరాజ్యపార్టీవారు గట్టిగా పనిచేసినయెడల జయము తప్పక చేకూరును. కాంగ్రెసు గౌరవము, దేశగౌరవము - అన్నికక్షల వారిగౌరవమును నిలుపును. ముందు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము దిగ్విజయముగా జరుగును. కాబట్టి మనలో నుండు పరస్పరభేదములు మరచి మహాత్ముని కోరికయు కాంగ్రెసు మహాసభయొక్క కార్యక్రమమును ఏకదీక్షతో జనపగలదులకు మనవిచేసుకుంటూ యున్నాను.

శ్రీయుత గిడుగు వేంకట సీతావతిగారు

మహమ్మదును గూర్చి అగౌరవముగా వ్రాయుట

తూత్తుకుడి మహమ్మదీయుల ఆగ్రహము

తూత్తుకుడిలో జమ్మామసీదు బ్రస్టీ ఎస్. కె. ఎం. మురకయ్యగారి ప్రోత్సాహమున నచటి మహమ్మదీయులు చాలామంది 27 వ తేదీని సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములు చేశరి.

ఈశాస్త్రమున విశ్వాధ్యులకు పశనీయ గ్రంథముగా చెల్లబడిన ఆంధ్రచరిత్రను వర్ణాశ్రమి రాజాగారి కళాకాలలో చరిత్రను బోధించు నుపాధ్యాయుడగు గిడుగు వేంకటసీతావతి గారు వ్రాసిరి. ఆగ్రంథమున వారు మహమ్మదును గూర్చి చాల అగౌరవముగా వ్రాసిరి. ఆభాగములను చదువు పరచకలేదు. లేదా ఆగ్రంథమును పాఠశాలలో విద్యార్థులకు బోధింప గూడదనియైన దొరతనమువారు తరువు చేయవలెనని ఆసభలో నొకతీర్మాన ముమోడింపబడినది. (హిందూ)

మహాన్నతవృక్షమును మరియొకస్థలమునకు మార్చుట

లాగువంటిల్లు అనుపట్టణమున 1786 వ సంవత్సరమున నొకఖర్జూరపు (డేబు) చెట్టును నాటిరి. అది పెరిగి చాలపెద్దయినది. ఆస్థలమున నొకమందిరమును కట్టడలచి ఆవిశాలవృక్షమునకు డక్కాతగులకుండ త్రవ్వతీసి దానియొక్క స్థలమునకు గొనిపోయిరి. దాని ఉన్నతిము 80 అడుగులుదాని తొకము)బరువు 60,00 పౌండులను సుమారు 30 టన్నులు.

నిదేశవార్తలు

నల్లమందు సభ

అంగ్లో అమెరికను భిన్నాభిప్రాయములు

అంతరింపనుండుట

అండకో, జనవరి 27:—అమెరికా బ్రిటిషువారి భిన్నాభిప్రాయములను తొలగించి రాజీ కుదుర్చుటకు జపానువారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు దీనివలన ఆనుమూలఫలితములు గలుగవచ్చుననియు జపానువారిప్రయత్నములు ఫలించనవచ్చుననియు అనుకొనుచున్నారు. కొంతకాలమైనపిదప 15 సంవత్సరములలో నల్లమందు త్రాగుదాను మాన్పవలెనని పార్టీగారు నూచించిరి. ఆతేదీని కాలమును నిర్ణయించుటలో భిన్నాభిప్రాయము గల్గెను. ఈతగవును అతిశయోక్తిగ జెప్పదలంచలేదనియు అటులు భిన్నాభిప్రాయములను నిజరూపమున వెలుపుటకును ప్రయత్నించుచున్నారమని పార్టీగారు రనిరి.

హేగు ఒడంబడిక

స్విట్జర్లండు అంగీకరించుట

హేగు నల్లమందు ఒడంబడికను స్విట్జర్లండు ధృవపరచెను.

నల్లమందు ప్రశ్నల ఒత్తిడిచే నేడు సమిష్టి నల్లమందు పంపుమువాకు సమావేశముగాలేను. కాని రహస్యముగ చర్చలు జరిగెను. త్వరిత చిత్తుఒడంబడిక తయారగు ననుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా నావికుల తగవు

అంతరింపనుండుట

నావికులు బహుళసంఖ్యాకులు పనిలోకేరటకు నిశ్చయించిరి.

త్వరలోనే సమ్మె అంతరింపవచ్చును. నావికులను ఆమాపనులందు నియమించుచున్నారు.

ప్రాంసువ్యయము

కొన్నిఉద్యోగములను తగ్గించుట

పారిస్, జనవరి 27:—వ్యయమును తగ్గించుటకు ప్రాంసులో 9626 సివిలుసైనికోద్యోగములను తగ్గించుటకు నిశ్చయించిరి.

నేపాలు ప్రశంస

బ్రూనుగారి యభిప్రాయము

నేపాలును గూర్చి యుపన్యసించుచు బ్రూనుగారిట్లు తెలియజేసిరి: నేపాలు మహారాజు ఇదివరకున్న మహారాజులలో అందరికంటె చాల ప్రతిభాశాలి. విజ్ఞానసంపన్నుడు.

వికోహ మహాసంగ్రామమున నేపాలుసైన్యము విక్రమముతో పోరిరి. గురకాలలో నలసహస్రపుతలంపు బయలుదేరెను. త్వరలో దానిని అంతరించుటకు జేయవలెను. లేనిచో ఆధ్వర్యసంపన్నులగు గురకాలభావిభాగ్యోదయమునకును క్షేమమునకును భంగకరముగ నుండు ననియు, ముప్పును దెప్పించుననియు మేజరు నార్తగారు తెలియజేసిరి.

విదేశీయులను గాపాడుట

పికింగు, జనవరి 28:—విదేశీయుల ప్రాణములకు హాని నాటిలకుండు బాధ్యతను వహింపవలెనని అన్ని ప్రభుత్వముల వారికి లేఖలనందజేసిరి. స్వాంగుహేమట్లును సురల ప్రారంభమైన పోరాటముచే చీనాలోనున్న విదేశీయుల ఆస్థికిని, ప్రాణములకును హానిలేకుండ జేయవలెననిరి. చీనానేనలను విదేశీయులన్న ప్రాంతముల దగ్గరకు రాకుండ జేయవలెననియు ఆసేవకు తంతి మూలముగ ఇట్లు కరుణంపవలెననియు గోరిరి.

ఆగాఖాన్ గారు కెయిరో కేగుట

కెయిరో, జనవరి 27:—ఆగాఖాన్ గారు అలెగ్జాండ్రీయాకు వచ్చిరి. కెయిరోకు బయలుదేరిరి. అతని స్వగృహాన్ని ఇండియాకు వచ్చుననుచున్నారు.

పార్టీసెడ్, జనవరి 28:—ఆగాఖాన్ గారు ఇచ్చటకు వచ్చిరి. గవర్నరు ఇతరఉద్యోగులు రైలుసేవనులో గలిసిగిరి. మంబాసా బాంబిబారుల కేగవకు.

చీనా అంతఃకలహము

చీనీహాయనుగారు జపానుకు పారిపోవుట

ష్యాంఘి, జనవరి 28:—పదమూడుదేశ కిరుఖగ్నాగవర్షులు చీనీహాయగాఁగై నైవ్యములు లింగుసీయంగుగారిచే ఓడించబడినది. ఇతడు కుటుంబముతో జపానుకు పారిపోయెను.

కారికపక్షమువారి ప్రయత్నములు

వచ్చే ఎన్నికలకు సంసిద్ధులగుచున్నారు.

అండకో, జనవరి 28:—వచ్చే ఎన్నికలకు కారికపక్షమువారు సర్వకక్షల ప్రయత్నించుచున్నారు. దేశమంతటను సార్వజనిక సభలను జరుపుచున్నారు. వ్యవహార పద్ధతులన్నిటిని జాగ్రత్తగా ఆలోచించి మార్పుచున్నారు. స్వాసిటిజను అనుపత్తిను వారమున కొకసారి పుటలతో ప్రకటింపుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. చక్కగ వ్రాయవారిని నియమించదలచిరి. వత్తికలు విస్తారముగ విక్రయమగుటకు కృషిచల్పుచున్నారు. క్రేడ్ యూనియనుల సభ్యత్వమును గూడ హెచ్చించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. క్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు కలసి ప్రయత్నించుచున్నారు.

అమెరికా ప్యారిస్ ఒడంబడిక

అమెరికా ఎట్టిపరతులకు లోగలేదు

స్వతంత్రముగ వ్యవహరించు అధికారము గలదని

అండకో, జనవరి 28:—ప్యారిస్ ఒడంబడిక విషయమై అమెరికానికోధము తగ్గుచున్నది. ఎవరో కొంతమంది తప్పు తక్కిన వారందరును యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వమువారు స్వతంత్రముగ ప్రవర్తించుటకు ప్యారిస్ ఒడంబడికలో గలదనియు ప్యారిస్ ఒడంబడికలో దీనికి ప్రతిబంధకము లేదనియు జెప్పిన హ్యూజెస్ గారి సమాచారమును అంగీకరించిరి. మిత్రమండలి చర్యనుబట్టి అమెరికాను తమ భావివిధానము సేర్పరుచుకొను అధికార మున్నదని తేలుచున్నది. యూనియనుమై కాశ్యముగ ప్రవర్తించినను కాశ్యేతముగ జర్మనీకి ఓడిమగుగ నుండవలచినను తక్షణము యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వము వారు ఒడంబడికనుండి తొలగద రనవచ్చును. దానినినేతకము ఎట్లు లేలునో, ఫలియనో లేదో జెప్పుటకు అధ్యక్షులకు హుద్దెగారుగాని ఆయన అనుచరులుగాని ఇంతవరకు సరిసిద్ధులుగాలేదు. ఇంకను అనుమానముగనే యున్నది. ప్రాంసు ఉద్యేత్యములను, బ్రిటను ఉద్యేత్యములను చక్కగ తెలిసినగాని ఈ అనుమానము ఇట్లులే ఉండును. సంగతి ఏదియాలేదు.

వాయువార్తాచిహ్నములు

సూర్యకిరణములు

రీకెల్లు, జనవరి 27:—మాయాలు సమయమునకంటె సూర్యగ్రహణసమయమున వాయువార్తలు తక్కువగ వినిపించెననియు సూర్యకాంతి మందగించినపుడు వాయువార్తలు చక్కగ వినిపించుననియు తెలిసెనట. దీనినిబట్టి సూర్యుని కాంతికిని వాయువార్తా ప్రచారమునకును సంబంధ మున్నదని తేలుచున్నది.

వాయువార్తా దూరశ్రవణ

యంత్రములు

అమెరికా తూర్పుతీరమున చాలవరకు వినిపించెనని తెలియచున్నది.

వ్యవసాయముం త్రివర్గము

వారు ప్రత్యేకముగ వ్యవసాయమును సంబంధించిన వాతావరణ పరిస్థితులను గూర్చి పరిశోధనలను జరిపెదరు. వ్యవసాయవాతావరణ విషయమై ప్రభుత్వమునకు సలహా నిచ్చుటకు శీఘ్రోపసంఘము నొకదానిని నియమించిరి. దీనికి అధ్యక్షుడుగ డాక్టర్ నేషియరు మెగాను నియమించబడిరి.

నాకాసేనానులనభి

సింగపూరులో కూడుట

లండన్, జనవరి 27:—చీనా, ఈస్టు ఇండిస్, ఆస్ట్రేలియా నాకాదళాధికారులు సింగపూరులో సమావేశముగానున్నారని తెలియుచున్నది. నాకాదళ పరిస్థితులనుగూర్చి ఆలోచించెదరు. నాకాదళవిధానము నేర్పగుటకు పూనుకొనరు. కాన అంత ప్రాముఖ్యమేదియు దీనికియ నక్కరలేదు.

గెజిరా నీటిపారుదల

విషయమై ప్రత్యేక పరిజ్ఞానముగల మేగ్నిగారు ప్రస్తుతము స్థానాను ప్రభుత్వములో పనిచేయుచున్నారు. ఇతడు ఇండియా నీటి పారుదల విషయములందు ప్రత్యేక పరిజ్ఞానముగలవాడు.

ప్రెంచివై మానికును అమెరికను వై మానికవేగముకంటె ఎక్కువతో పోయెను.

మిత్రమండలి జర్నలు రాజ్యమును ఖాళీజేయకుండుట

కారణములు తెలుపవలెనని జర్నలులు గోరుట బెర్లిన్, జనవరి 27:—మిత్రమండలి యాతాపముగ ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరము యూరపుజాతులలో పరస్పర విశ్వాసమును గలుగజేయుటకు జర్నలులు మరల ప్రత్యుత్తరమునంపిరి. ఏకాగ్రములచే ఖాళీజేయలేదో మిత్రమండలి జెప్పకపోవుటయు, ఈ విషయమును చర్చించుటకు నిరాకరించుటయు సమంజసముగాదనిరి. ఖాళీజేయుటకు విధింపబడిన మరతులను నెఱవేర్చితిమని జర్నలులనుచున్నారు. కాన ఏల ఖాళీజేయలేదో మిత్రమండలి తెలియజేయవలెనని గోరుచున్నారు.

ఇంగ్లండు భాగ్యము

పన్నులు తగ్గవలెననుట

కాసుల చలామణివలన లాభము

లీఫ్టెల్, జనవరి 27:—మిడ్లండుభాగము వార్షిక సమావేశమున రెజిస్ట్రార్ మొకన్నాగాని ఇట్లు తెలియజేసిరి: పన్నులను తగ్గించుట వలన కాసులను చలామణి జేయవలెను. దానివలన లాభములున్నవి. ప్రపంచ నిజశాంతికి దానినిజేడికము, లండన్ సభ సెంట్రలు యూరపు పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నములు పూర్తియై జనుప్రభముగ జరిగిన రాయబారము లెంతయో తోడ్పడుచున్నవి. ఇవి గొప్ప సంకతులు. యూరపు పరిస్థితులు సక్రమముగ నుండునట్లు జేయుటవలన మన దేశములో పరిస్థితులు బాగుపడినగాని ప్రయోజనముండదు. ఇతరదేశములకంటె మనదేశములో పన్నులు ఎక్కువ భారముగ నున్నవి. మిత్రవ్యయము చాల అవసరము. పన్నులను తగ్గించుట చేతన అంతర్జాతీయులు పొల్లునుటచేతన కొంతవరకు కాళ్వతముగ ఏర్పడు పరిస్థితులను కలుగజేయుటకు అందరకు సహకారమును సల్పవలెను.

ఇంగ్లండులో కాసులు ఎప్పుడు ప్రచారముగాంచునది మొకన్నాగాని నూచించిరి. కాసులవలన అన్ని జాతులను సమాన నెల ఏర్పడును. దీనిని అందరును అంగీకరించిరి. అంతర్జాతీయ నెల ఏర్పడెను. సెంట్రలు బ్యాంకు పూచీ తప్పిడగుచున్నది. దీనివలన వైతికలాభము లున్నది. ప్రజలకు విశ్వాసము గలుగును. లేనిచో ప్రభుత్వము నిర్లక్ష్యముగ సాముకు దుబారాగా ఖర్చుజెట్టును. నూరకము ఇష్టమునచ్చినట్లు మారుచుండును. ప్రపంచవంతయు అంగీకరించిన కరెన్సీ నాణెముల ప్రచారమున్న లాభము ప్రపంచములో విశ్వాసము గలుగును. అంతర్జాతీయ నేరసారములు చులకనయగును. ఇతర కారణములు రుచింపకున్నను కాసులచలామణి విశ్వమయునుగుటచే అందరును ఆనూకూలముగ నుండురని తెలపవలెననిరి.

కి|| శే|| గేనువేలు ప్రభువు

సుయూకింశూరుడు

లీఫ్టెల్, జనవరి 27:—పీల్లుమార్షలు గ్రేకోపేలు ప్రభువు చనిపోవునప్పటికి 84 సంవత్సరముల ప్రాయముండెను. జూలూ యుద్ధమున పాల్గొనెను. కాపియ యుద్ధము 1882 ఈశ్వరు, దండయాత్ర నైలుదండయాత్రలయందు పనిచేసెను. 1888 లో సుయూకిం ముట్టడిలో ప్రసిద్ధముగ పనిచేసి గాపాడెను. స్వల్ప వైద్యముతో శత్రువులను పారదోలెను.

రివుల తిరుగబాటు

అబ్దుల్ కరీంగారిలో రాయబారములు

మ్యాడ్రిడ్, జనవరి 28:—అబ్దుల్ కరీంగారు గర్వముతోడను, ఆహంభావముతోడను ప్రవర్తించుచే ఆయనతో ప్రారంభించిన రాయబారములను ఆపుజేయబడెను. విజయని వైఖరితో ప్రవర్తించి గొంతెమ్మకోర్కెలను గోరుట యొకకారణము. ఆయనధములను, మందులను సామగ్రిని స్వాధీనము జేయగోరుచున్నాడు. ఇతడు ముందు శత్రువులను క్రిందవైచి నగాని రాయబారములను జరుపవలెనని స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు.

ఈజిప్టులో ఆందోళనము

ప్రభుత్వ కఠిన చర్య

లండన్, జనవరి 28:—చికాలియా రాష్ట్రములో కాంతికి భంగము గలుగజేయుటకు పడేపడే ప్రయత్నించుటచే ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు ఒకసహాయములైన సక్రమపరిస్థితులను నిలబెట్టుటకు నియమించిరి. వీరికి కావలసిన వైనికపోలీసుదళము నిచ్చిరి.

ఈ ఆల్లరులను గలుగజేయువారిని, ప్రాత్యహించువారిని వారెంత గొప్పవారైనను, సహించ మనియు, అణగద్రొక్కెద మనియు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. ఈ రాష్ట్రమువారై సంఘమువారి కాలవాలము, ఆల్లరు లన్నియు ఇచటనే గలుగుచున్నవనిరి.

నాకాదళ కుట్ర నేరము

ముద్దయిలను విచారణకు బంపుట

లండన్, జనవరి 27:—ఒలేరే, మగోగార్ నిర్దేశిని నేటి యుదయమున విచారించి నేరముజేరినతోమటచే నైన్యాధికారి కడకంపిరి. మగోగారికి జామీనిచ్చిరి. ఒలేరేగారి కియలేదు.

శ్రీ సాక్ష్యము

లండన్ వాస్తవ్యులగు క్యాతరైనుకింగు అను నామ తాను బ్రాంసడుపువాని భార్యననియు, 16 తేదీని పోర్టుస్మతు నుండి ఐ. సి. అనుపేర బంపిన ఉత్తరమును గావలెనన్న ఆసామి కిచ్చితినినియు ఆతనిపేరు బిల్లీ అని తెలియు ననియు ఆతడు ఐరిషు ఉచ్చారణతో మాట్లాడుటచే ఐరిషుజాతివాడను కొనెదననియు ఆ ఉత్తర మాతనికే బంపబడినదో లేదో జెప్పజాలననియు కాని ఆతేఖను ఆతనికి తనన్నేహితురా లండనేననియు జెప్పెను.

ముద్దయిలు నేరములు గామనచున్నారని వారిన్యాయవాది తెలియజేసి ముందు వాదించెద ననియు న్యాయవాది జెప్పెను.

కొట్టాము పూదోట దేవాలయము కేసు

ఒక పులయా దేవాలయములోని కేసులు

కొట్టాములో పూదోటదేవాలయ మనుహిందూదేవాలయము కలదు. నేకాభిమాని పత్రికాసంపాదకుడగు టి.కే. మాధవను గారు తేజను అనునొక పులయా (అపిద్రావి)ను వెంటబెట్టుకొని ఆదేవాలయములోని కేసినందులకు ఆచట మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో కేసుచేయుచుండెను. ఈకేసును మార్చవలెనని ముద్దయిలు హైకోర్టుకు పిటిషనుజెట్టిరి. హైకోర్టువారు నెమనస్సుకోర్టుకు ఆకేసును మార్చరని ఒకరు వ్రాసిరి.

రెండు ఆటలు మాత్రమే

శ్రీ సీతారామాంజనేయనాటకసమాజం(ఏలూరు)

రామదాసు

శనివారం (7-2-25) రాత్రి 9-30 గం|| మొదలు.

శ్రీ బాలభారతీ నాటకసమాజం (మైలవరం)

ప్రహ్లాద

ఆదివారం (8-2-25) సాయంత్రం 5-30 గం|| మొ||

బెజవాడ మైలవరంహాలులో

ప్రదర్శించబడును.

మ-రా-శ్రీ టి. రాఘవాచార్యుగారు బి.ఏ., బి.ఎల్.

(బల్లారి) రామదాసు, హిరణ్యకశ్యప పాత్రలను ధరింతురు.

మ-రా-శ్రీ పర్యతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగారు

(అల్లూరు) కనీయపాత్రను ధరింతురు.

రేట్లవివరం:— రు 4, 3, 2, 1, 0-8-0.

టికెట్లు ముందుగా కొనగోరువారు

మ-రా-శ్రీ కావలి శంకరరావుగారు,

క్రొత్తపేట, బెజవాడ అని వ్రాయవలెను.

మొదటి మూడుతరగతులు మాత్రమే

8 ఫిబ్రవరినుండి రిజర్వ చేయించుకొనవచ్చును.

జి. లక్ష్మణరావు బి. ఏ.

అతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యము వలనను గలిగిన మూలవ్యాధికి అద్భుతనివారిణి

నాకు అతినరముల బలహీనతచేతను, ఉష్ణాధిక్యమువలనను గలిగిన మూలవ్యాధిని బాగుగానుడిర్చిన, మద్రాసు ఆర్మీనియంక్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు వారికి అనేక సమస్కారములు. రెండుమాసముల క్రిందట ఒకేనెట్టున, కొంతదూరముకూడ నడచుటకు శక్తిలేకుండెను. ప్రస్తుతము శ్రీ ఆయాసము, అలసట లేకుండా ఒకే నెట్టున 3 మైళ్ల దూరముకూడ నడచుటకు శక్తిగలదు. నేనిప్పుడు పుష్టికరముగా నున్నాను. నా వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా కుడినవి.

మిస్. ఇ. ఎమ్. కే.గో, 2/1 తిరువేంగడ మొదలి వీధి, పార్కుచాను, మదరాసు.

వారి సలహాకట్టుము రు. 15-0-0

తిమ్మరువాయువుకు

అమోఘమైన నివారిణి

నాకు గడచిన మూడు సం|| రముల నుండి నాకరీరము నందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిమరువాయువుచేగల శీతమైనట్టి యు, సహింపరానట్టియు బాధయుండెను. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేకనే అనేక రాత్రులుగడచినవి.

నాబంధుగూడ తగ్గెను. నా యెముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆశకూడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతోనుండుట కంటె మరణించుట మేలని కొన్నివేళలందు నాకు తోచుచుండెను. నేను అనేక ఐ. ఎమ్. ఎస్. పరీక్ష నిచ్చిన ఘనవైద్యుల వద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాఅద్భుతవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము బార్నిటౌన్, ఆర్మీనియంక్ వీధిలో నెం 72 రు యొ టిలోనున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు ఆకస్మాత్తుగా తోచినది. ఆత్రకారము లెత్తగామే వారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అతి స్వల్ప కాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు అత్యధికముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు నేను మాతనముగా మారితిని. మనుషటి ఆరోగ్యము, పుష్టికలిగిని నాబంధుగూడ మిక్కిలి హెచ్చెను.

మిస్. యు. హాలెండు,

“ఎల్లెన్ బర్న్” ఆరెథూస్ రోడ్డు,

తాయపురము, మద్రాసు

29-1-25

శ్రీ శ్రీ లీలగారి సారకనిధి

మదరాసు పౌరుల సామూహిక

నిన్నటి సాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ భవనమున మదరాసు పౌరుల మదరాసు సర్వకార షేరింగ్ గారి యాజమాన్యమున శ్రీ శ్రీ లీలగారి మరణమును గూర్చి తమ విచారమును తెలుపుచు వారి గౌరవార్థము స్మారక విహారమును నెరవేర్చుటకు గూర్చి విచారించుటకు సమావేశమైరి. గౌ. పి. పి. రామస్వామియ్యయ్యగారి ప్రధానతనవహించిరి. హిందూ మహమ్మదీయ క్రైస్తవ సంఘములు రును, పాశ్చాత్య సంఘములను ప్రముఖులైన సభకు విచ్చేసిరి. అందు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ, లెఫ్టినెంట్ కలెక్టర్ బాల్గూర్ (యూద్ధాంగకార్యదర్శి) ఖాల్ బిల్ వహన్ ను ఉస్మాన్ సాహెబు, గౌ. బి. ఎ. నరేంద్రన్, బిల్ బిల్ యల్. ఎ. గోవిందరావున అయ్యర్, బిల్ బిల్ యల్. డి. స్వామికన్నప్పన్ గౌ. యి. యమ్. మాన్ ఫిల్ యల్, అబ్దుల్ హమీదుఖాను సాహెబు, డా|| రా|| బి. సి. నరేంద్రమొదలయ్యారు. చక్రవర్తి శ్రీ శ్రీ. డి. వి. శేషగిరి అయ్యర్ రా|| సా|| ఆర్. క్రైస్తవ రావు ఖాన్ నే, రా|| బి. ఓ. కందస్వామిశెట్టి, యజ్ఞనారాయణ అయ్యర్, డా|| జాన్ మల్లయ్య, పి. సుబ్రహ్మణ్యం, సి. గోపాలమినన్ మున్నగువారు గలరు.

మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు, పి. పి. రామ స్వామియ్యయ్యగారిని అధ్యక్షులుగా నమోదించిరి. గౌ. బి. ఎం. నరేంద్రగారు బలపరచినవిషయ అధ్యక్షులు ఇట్లు పన్నవించిరి.

లీలగారి ఆకాలమరణమువలన మదరాసు పౌరులకు గలిగిన అపారమరణమును నేటి సమావేశము సాక్షిభూతమైయున్నది. సర్వమతములకు, సర్వవిధములకు, సర్వవర్తములకు సంబంధించినవా రెల్లరు నిచ్చుకొని యీ ప్రపంచమును పోడి యా యాత్మను గౌరవించుట చూడ లీలగారు ఎల్లరకును స్నేహితులు, సోదరుడని చెప్పకయే చెల్లదిగాగలదు. క్రీ. శ్రీ శేషుల ఎడింబర్గ్ విశ్వవిద్యాలయముందు పట్టపరీక్షయందు కృతార్థుడై 1901 సం॥న మదరాసుకు విచ్చేసి వివర వైద్యకలాకాల ప్రధానోపాధ్యాయులుగా పనిచేసిరి. హిందూదేశమున దడుగిడిన నాటినుండి సాంఘిక నేపథ్యం చతుత్వహముతో పాల్గొనుచుండిరి. 1904 సం॥న బ్రిటిష్ దేశములో నిపుణులగు కలెక్టుగారి సహాయముచే తీరుసాంఘిక నేపథ్యముచేడి ఆనేకసాంఘిక సమితులను, మిత్రసంఘములను, అనాధకరణాలయములను, వైద్యసంఘములను స్థాపించి అందు కృషిచేయుచు వచ్చిరి. 1919 సం॥న కాన్పూర్ దేశములో సభ్యుడుగా నియమింపబడిరి. సాంఘిక నేపథ్య సహకారమును అతని జీవితకాలమయెందులకు. ఏ తరువ్వను మనకై ఎల్ల ప్రపంచమున జేయుచు ఆనల్లమును కృషి చేయుచుండిరి. పట్టణముందలి ప్రతిభాగములకు వెళ్లి పాఠశాలలు స్థాపించి పిల్లలకు బోధించుచుండిరి. భవాభ్యులు నిరుపేదలు, అగ్రవర్ణములవారు, అంత్యజాతులవారు ఎల్లరును వారిని సోదరునిగా భావించిరి. వ్యవస్థాపక గాని, మత భేదముగాని, రాజకీయపక్షాభిప్రాయభేదముగాని వారి నేపథ్యకారణము కలిగింపజాలకుండన, వారు నిజమగు నిష్కలంక మగు క్రైస్తవులు, తన ప్రభువుయొక్క విశ్వసనీయులగు నేపథ్యులు, వాయందుగల విశ్వాసము, సామభూతి, పట్టుదల మొదలగు సుగుణాలతో అన్యులందు మిక్కిలి యరుదుగాగ నగను.

బిల్ బిల్ యల్. ఎ. గోవిందరావున అయ్యర్:— “మదరాసు పురమునకును పురపాలకులను అపారమున నేపథ్యమైన శ్రీ శ్రీ డి. జి. యల్. లీలగారి ఆకాలమరణమువలన మదరాసు పౌరులకు వాటిలిన అనల్పమరణమునకు తమ విచారమును తెలుపుచు, లీలగారి భాగ్యము తమ సంపూర్ణ సామభూతిని సభవారు చెల్లడించుచున్నాడు.”

పై తీర్మానము నుపపాదించుచు లీలగారు తాము విశ్వసించిన దానిని మహాపూర్వముగ పట్టుదలతో ఆమరణాంకిము నిర్వహించెనని నడిపి. వారి యంత్యాహము, కార్యదీక్ష ఆదర్శ ప్రాయములనియు, దక్షిణ భారత దేశమునకు క్రైస్తవమతబోధకు లెంతయో నేపథ్యమింది. అట్టి వారిలో లీలగారు ప్రధానులు. వారిజీవితము ఉన్నతదృక్పథములతోడను సూత్రాత్మకములతోడను నిండియుండెను. నానాసంఘప్రానిధ్యముగల నేటిసమావేశము వారిసార్వభౌమికప్రమును వ్యక్తపరుచుచున్నది. ఏమతమునకు జెందినవారైనను ప్రజాసేవలనుపూర్వము గౌరవించుటయు, భారతదేశమునందు భిన్నమతములగులపు. కానికుతీభేదమును మనము పాటించుము. క్రీ. శ్రీ శేషులు ద్వీగుణితోత్సాహ ప్రేమలతో తిరిగి ఈ ప్రపంచమున జన్మించి దేశోద్ధరణచేయునటుల భగవంతుడు ఉడుగహించుగాకయని పల్కిరి.

బిల్ బిల్ స్వామికన్నప్పన్ గారు తీర్మానమును బలపరచుచు లీలగారి సూక్ష్మమైన బోధాత్మకములకు జూటి సమావేశము సాక్షియనియు, లీలగారు సామాన్యజీవనలతోడను, యువకులతోడను కలిసిమెలిసి వర్తించుచు వాటివ్యవహారముల గుర్తింప

జాలిననియు, ఇట్టి త్యాగశీలమే వారిని ప్రజారంజకునిగా నొనర్చజాలిననియు, వారితోడ్పాటు సామభూతిగాంచని సాంఘికోద్ధయము లేదనియు, వారి యాత్మకు పరమేశ్వరుడు కాంతి నిశుగాకయనికోరిరి.

రా|| బిల్ డా|| పి. నరేంద్రమొదలయ్యారు తీర్మానమును బలపరచుచు లీలగారు గావించిన కృషిని కర్తవ్యము వారు సంపర్కించు లీలగారుగాని, నేనాసంఘముగాని, విద్యాధిభవనముగాని లేదనియు, ఉపాధ్యాయులుగనండి తనవిద్యాధిభవనము ప్రశంసకు పాత్రుడాయెననియు, పార్థసారథివృత్తము నాడుకున్న మున్నగు స్థానములందు రాత్రి పాఠశాలలు స్థాపించియు, రాత్రిపండు అక్రమవ్యవస్థ విక్రయమును ఆపుటకు ప్రయత్నించియు, ప్రజాసేవ యొనర్చిన. ఆదలందు మునిగియున్న మానవుల నుద్ధరింపుటయే వారి పరమాద్య. 1918 సం॥లో తనసాంఘిక నేపథ్యము చేదోడుగ పనిచేసిన లీలగారు సానిగారికి పెండ్లాడిరి. కాన్పూర్ దేశములో తమ స్వతంత్రాభిప్రాయముల ప్రకారము నడుచుకొని పాపల శ్రేయమును పొందుచుండిరి. జిల్లావిద్యాసంఘముందు నిర్వహించితి విద్యకై సారాధిరి. దక్షిణాఫ్రికా సంచారానంతరము మహాత్మా గాంధీగారి నాహ్వానించిరి. అట్టిప్రజాసేవకులగు లీలగారు మనల విదవాడిపాపుట విచారకరమని నుడివిరి.

డా|| జాన్ మల్లయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు లీలగారు తమ ప్రజాసేవలన ఎల్లరకు హృదయపూర్వకమైనదియు, సాంఘికోద్ధయవలంబకులలో నిట్టిప్రజాసంగమును గాంచిన వారయిందలీలగారు ప్రభువులనియు, నేన, జ్ఞానసముపార్జనా శేయములతోడిని సమన్వయించి తమజీవితమునందు కార్యరూపమున ప్రదర్శింపజాలిరిని పల్కిరి.

అబ్దుల్ హమీదుఖానుగారు తీర్మానమును ఆమోదించుచు లీలగారు భారతదేశమును నేపథ్యములకు విచ్చేసినబ్రిటిషు ప్రముఖులందొకరనియు, వారిసాంఘిక నేపథ్యమునే క్రీ. శ్రీ ప్రతిపక్ష సంపాదించుకొనివెనెయు, భారతదేశ శాంఘిక విమర్శి కెంతయో తోడ్పడిరియు, భారతదేశమాత్రమునగోరి, అట్టిఆశయమున్ను క్రికీ సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడిన మహాసమునియు, మద్యవిక్రయము, నుట్టుపుషంధెములు జూచుచు మున్నగు దురగతములను రూపుమాపుటకు ఎంతయో ప్రయత్నించెనని నుడివిరి.

గవర్నరుగారి సందేశము

బాల్కనగారు గవర్నరుగారు తాము సభకు రాజాలమిక నగచుచు సభోద్దేశములతో సంపూర్ణ సామభూతిని తెలుపుచు మన్నామును సందేశమును దెలిపిరి. డాక్టరు ఆనెలెంటుగారును లీలగారి మరణమునకు విచారము వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచు పంపినసందేశము పేర్కొనారు చదివిరి.

2-వ తీర్మానము

“క్రీ. శ్రీ శేషుల గౌరవార్థమై తనమైన స్మారకవిహారమును నెరవేర్చుటకు నలయుసంఘమును సమకూర్చుటకు డి. వి. శేషగిరిఅయ్యయ్యగారు అధ్యక్షులుగను, యల్. భవానందశిక్షిగారు సభాసంస్థాపకులుగను ఒకసంఘముగా నేర్పడునటుల ఈసభవారు గోలుచున్నాడు.”

విశ్వవిద్యాలయ సైతీర్మానము నుపపాదించుచు క్రీ. శ్రీ శేషులకు నిజమగు గౌరవము మనహృదయమునందుగల సామభూతి యేయనియు, వనను ప్రత్యక్షముగా గాననగు స్మారకవిహారమును చేసినై న నిర్బంధగోచరమనియు పల్కిరి.

రా|| బిల్ డి. కందస్వామిశెట్టిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు లీలగారిసేవను కొనియాడిరి. క్రైస్తవమత బోధకులందు దేశీయులకు విశ్వాసముజనించినదని చెప్పిరి అయ్యదిలీలగారి సేవలననే గలిగిడి. విశేషములపాటింప కుండుటయే గాక అట్టిభేదముల సమన్వయముజేచు ప్రయత్నించిరి.” అనిపల్కిరి.

ప్ర. శేషన్. పి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు లీలగారు ఆదర్శ ప్రాయుడగు ఉపాధ్యాయులనియు, వారిదీనజనరక్షణదీక్షయే వారి మత స్వభావ కారణభూతమనియు, ప్రతిసంఘము వారును లీలగారిని తమకు జేరినటుల హక్కుగోచరమనియు పల్కిరి.

పై తీర్మానములను లీలగారిసానిగారికి అధ్యక్షులు అందజేయుగోరుచు రా|| సా|| క్రైస్తవ రావు ఖాన్ నే, యల్. కె. యజ్ఞనారాయణయ్యగారు ముచ్చటించిన విషయ సి. గోపాలమినన్ నగుగారు అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

మందరి తెలము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0-8-0 వి. పి 0-13-0 ఒక డబ్బీతెలము విడుదల రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిములు మచ్చలుచూచును. ముఖము కాంతివారి, మున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంబా తేరును. ఈ తెలము మంచిమహాసగు గలిగి మిగిలినది నుండును. అమ్మతాంబవం డిబో మదరాసు - శాంతిగాయ.

తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

తెనాలి

ఆన 1925 సం॥ డి 25 వ జనవరి తారీఖున తెనాలి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యాలయములో సమావేశమయిన తెనాలి తాలూకా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘసమావేశమందు చేయబడిన తీర్మానములు.

తీర్మానము:—1. గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారు నెం. 02/06/25 రు 23-0-25 గల లేఖతో పంపిన (గుంటూరులో 20-2-25 వ సమావేశమయి) జిల్లాసంఘమువారు చేసిన 2, 3, 4, 5, 6 తీర్మానములను చదువడమైనది. సదరు తీర్మానములను అనుబంధం పెట్టుటకు అంగీకరించి యీక్రింది యోర్నాలులను చేయడమైనది.

ఈక్రింద వ్రాయబడిన ఫిర్యాగులకు ఎదురుగా నమోదు చేయబడిన సభ్యులను ఆయా ఫిర్యాగులకు నెదురు చేర్చిన బడినవారు మార్చి 01 వ తేదీలోగా చేర్చుటకు ఏర్పాటు చేయబడినది.

- 1. తెనాలి ఫిర్యాగు 25 సభ్యులు:—1. కన్నెగంటి మార్యనారాయణమూర్తిగారు, 2. పాలడుగు తామకవృక్షయ్యగారు. 2. వేమూరు ఫిర్యాగు 20 సభ్యులు:—1. మొవ్వ ఆది నారాయణగారు, 2. కొల్లూరు ఇంకట్రాయుడుగారు. 3. కొల్లూరు ఫిర్యాగు 30 సభ్యులు:—1. కుప్పా శ్రీ కామేశ్వరగారు, 2. బ్రహ్మాండం నరసింహంగారు. 4. కొల్లిపర ఫిర్యాగు 10 సభ్యులు:—1. తాలూకా సంఘమువారు. 5. మరుమెళ్ల ఫిర్యాగు 30 సభ్యులు:—1. యెల్లెపెద్ది వెంకటసుబ్బారావుగారు, 2. గడ్డిపాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు. 6. దుగ్గిరాల ఫిర్యాగు 20 సభ్యులు:—1. పాలపరి వెంకట్రావుగారు, 2. పెద్దిరాజు హనుమంతరావుగారు. 7. మందూరు ఫిర్యాగు 10 సభ్యులు:—1. కామరాజు గడ్డినదసింహారావుగారు, 2. రూపాల శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు. 9. తెనాలి పట్నం, 80 సభ్యులు:—తెనాలి పట్నం సంఘమువారు.

తీర్మానము:—2. గుంటూరు జిల్లాసంఘమువారి నెం. 02/06/25 రు 23-0-25 లేఖతో పంపిన జిల్లాసంఘము వారి నెం. 01 రు తీర్మానమును చదువడమైనది.

ఈతాలూకాలో యిద్దరుప్రచారకులను నెల 0 కి రు 20-0-0 ల వేతనముమీద నియమించుటకు వారికయ్యోగ్యులు తాలూకాసంఘమువారే భరించునట్లును తీర్మానించడమైనది.

తీర్మానము:—3. యీతాలూకాలో ఖద్దరు ఉత్పత్తికి గాను కొంత ప్రత్యేకప్రవృత్తమును సమకూర్చుటయు, ఇదివరలోనే యేర్పడియున్న తెనాలి కో-ఆపరేటివ్ ఖద్దరు నేత సంఘమునకు వాటావార్లను చేర్పించుటయు, యీ రెండు ధములపై ఖద్దరువ్యాపకముచేయుటకు తీర్మానించడమైనది.

తీర్మానము:—4. ఈతాలూకాకు సంబంధించిన, జిల్లా బోర్డు, తాలూకాబోర్డు, మ్యూనిసిపాలిటీ, మైనరు మేజరు యూనియన్ బోర్డులలో ఖాళీపడిన భద్రత్యపుస్తానముల యెన్నికలలో కాంగ్రెసుతరఫుర అభ్యర్థులను నిలిపి ఆ పతిష్టావలను కాంగ్రెసువారు స్వాధీనపరచునటుల కృషి చేయవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

రావూరి రంగరావు, కార్యదర్శి.

చక్కిమగోదావరీమండల కాంగ్రెసుసంఘము

శ్రీయుత శనివారపు సుబ్బారావుగారిని కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనుట

ఈనెల 27 వ తేదీని తాడేపల్లిగూడెములో సంఘసభ జరిగినది. సభ్యులు ఏకగ్రీవముగా సుబ్బారావుగారిని కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనిరి. కార్యాలయము నిశుదవోలులోనే యుండును. ఇటువైని లేఖలు నిడకవోలు శ్రీ వ్రాయవలయును. (కార్యదర్శి తంతివార్)

సుఖభోగి తెలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0 అన్నివిధముల పుండ్రము, కొరుకు పుండ్రము ఈ తెలము ఉపయోగించును. ఈ తెలమును రాచిన పుండ్ర మూచును. లోపలికి మార్తలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మృగము కాన సామాన్యమైన గాయములను వాడవచ్చును. అమ్మతాంబవం డిబో మదరాసు - శాంతిగాయ.

వివరము భారతద్రవీనియు నుక్తానువృత్తులకు అర్హము
కా అనుమతినిచ్చినది తెలిసినది (అ. ప్రే.)

ప్లేటుకొన్నింటిలో వి. ఎస్. శ్రీనివాసకృష్ణగారే
ఖాళీచేయబడిన స్థానమునకు వేమవరపు రామకృష్ణపంతులు
గారిచిట్టగొనిపోయి పంకజి మీకు తెలుసును. ఎన్నికలలో
అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము, ఆంధ్రస్వరాజ్యపక్షము పోటీ
కినిపోయినవి. ఏటీ తరపున రామదాసుగారిని నియమించడ
మైనది. వారిపేరు కూచిండుటక్క, వారికి మీవోటు సీయ మని
జూరుటకు కేసును జూరొందినము. ఏలయిన వారు ఆంధ్ర

బొంబాయి వార్తలు

శిశుప్రదర్శనము గవర్నరుగారు తేజముచు శిశుమరము బొంబాయిలో మోయ్యగానున్నది. జాగ్రత్త వహించవలెననిరి.

బొంబాయి, జనవరి 26:— గవర్నరుగారు చాలమంది యెదుట రెండవ శిశు ప్రదర్శనమును జరిపిరి. ఆసమయమున, బొంబాయిలో శిశుమరము మోయ్యగా నున్నదనియు ప్రతి గంటకొక శిశువు సంతర్పణములోని వాడు చనిపోవుచుండెను. 1921 లో 1000 కి 866 గుఱవంతు న చని పోయిరి. ఇప్పుడు 1000 కి 400 మంది చనిపోవుచున్నారు. ఇతరదేశములకు పంపిణీ చేసి పోవుచున్నది. వియన్నాలో 1000 కి 146 చొప్పున, బెర్లిన్ నందు 185 చొప్పున, న్యూయార్కులో 71 చొప్పున, లండనులో 80 మందిచొప్పున మరణించుచున్నారట. బొంబాయిలో నీహా రమునకు గారణము, విద్యాభ్యాసము, జ్ఞానశూన్యత, గృహనిర్మాణమునందలియలక్ష్యత, పూర్వాచారపరాయణతయందు నై యున్నది. బొంబాయి ప్రజలకివిషయమున నెక్కుడు యుద్ధోధ న గా విలంపవలెను. ఈ విషయమునకు పారిశ్రామిక జమానుల సహాయము తమ గాగావలయును. వారు చాల పనితేయగలరనియుతేల్చిరి. పిమ్మట ప్రదర్శనమును దెలిపిరి.

ఈసంవత్సరము ప్రదర్శనము, నిరుద్యోగము కాలమున, వస్త్రధారణ విషయమునను, భోజనవిషయమునను, వసతివిష యమునను, ఎటువంటివిషయమునో జోషించు యేర్పాటులకే నీరి. అటులండనియెడల గలగు నష్టములగుండ బోధపట చుట తేర్పాటులేనీరి. ఈశిశుసంతర్పణవిషయ బోధనకొ ఁకుఁ బ్రత్యేకముగ నీనీమా ప్రదర్శనముగూడ జేసిరి. కానికీ కూత లనేకలువచ్చిరి.

తాతాకంపెనీవారి సభ

బొంబాయి జనవరి 26:—తాతాయనము, ఉత్కలపతి శ్రీమలయముయొక్క నెండు ప్రభుత్వ వాటాదారులసభ జేసి బొంబాయిలో జరిగెను. సమావేశము ప్రస్తుతసంధిభావన ననుసరించి మార్పులనుజేయుటకు పిలువబడినది. సభకు దొరగ్గీ తాతాగారధ్యక్షత వహించిరి. సభకు విశిష్టమునంది 2/8 వంతు లమంది వాటాదారులు రానందున సభ 15 యేప్రిలునాడు మొదల సమావేశమగునని తెల్పిరి. ప్రస్తుతము పరిశ్రమకు చాల చి త్కములు తలపించినవనియు, గావుననే యీమార్పులు చేయఁబ డవలసివచ్చె ననియు, నితరమార్గము లేవని మీసముతుముననున్న వో వాటినిన్నిటిని యాలోచించి, దీనిని స్థిరమార్గమున దెట్ట వలెననియు, ప్రస్తుతము బోర్డువారు మీయెదుట దెట్టినకానికి గూడ విమర్శించి సహాయము నేయవలయుననియు, మరేవైన సలహానున్నయెడల వాటినిగూడ నాలోచింపవలయునని హెచ్చరించిరి.

పిమ్మట బొమ్మంకి గారు, బోర్డు వారి కన్ని విధముల సహాయము జేయుదుమనియు, కాని ప్రస్తుతము బోర్డువారు నూచించిన దారుణమును మార్పుల సంగీతంపఁజాలమనియు, దెల్పిరి. వాటాదారులకు తమ హక్కులను, వారిమాటలను విని, పూర్తిగా నుపయోగింపకుండ నుండగూడదని హెచ్చరించిరి.

పిమ్మట పి. డి. షాస్త్రి సనిగా, రధికారవర్గమువారితో న్యాయమును, సర్వసమృత్తును మార్పు లేని చేసినను నేకీభవిం తుమనియు, నేడు సభలో గూడినవారి సలహాల నచ్చట దెలుప నియ్యవలయుననియు గోరిరి. అధ్యక్షుఁ డందుల కొప్పుకొనెను. కాని కొంతముగ సభ జరుగనందున, ముగింపవలసివచ్చెను.

సర్ ప్రాంత సై గారు

బొంబాయి జనవరి 27:— నాగపురమునుండి ప్రత్యే కపు రైలుమీద సర్ ప్రాంత సైగారు వచ్చి బొంబాయి గవ ర్నరుగారి విల్లునుగారితో ప్రభుత్వగృహమున విడిసిరి.

ఆగ్ని ప్రమాదము

గొప్పయగ్నిప్రమాదములన నొక పింగాణి కొట్టులో నుమారు రు 50,000 లు నష్టము వచ్చెను. బొంబాయి గవర్నరుగారు, బొంబాయి బ్రిగేడు రాములు ఆగ్నిలేహార్థము సహాయసేవయొక్క వార్షికవిడుదలం దు, బాల్గానువు, పారిశ్రామికకారు లీసహాయసేవను గూర్చు టలో నెక్కుడు పాపకారము నేయగలరని చెప్పెను. జరిగినయె

లోపా మహాసంగ్రామమును జూచి, దీనియనుసారము గ్రహించు వుటని గోరిరి.

హిందూదేశమునందలి; తొరలనందరను దీనియందు తన్ను హము శాశి చేరుటకు సలహానొసఁగిరి.

రాంపాలు, నెవినుతు, బిలియర్డుపందెము జరిగెను. రాంపాలుగారు గెలిచిరి.

అఖిలభారత వర్తకసంఘమువారు, మహాసభను 1925 వ ఫిబ్రవరి 14, 15 లందు జరుపఁజూపెను.

బొంబాయి, జనవరి 28:— అడవులవిషయమై రైతు ల కష్టనిష్ఠురములఁ బరిశీలించుటకు, ప్రభుత్వమువారు తచ్చాఖ య (కానోనో) యధ్యక్షుఁడుగను, మతి నలుగురు కాసన సభ్యులు, సభ్యులుగను జేర్చి యొకయువసంఘముగ నియమించిరి.

బొంబాయి, జనవరి 28:— సభ జరుపుటకు గావలసిన కనీసపుసంఖ్య గూడనందున తాతాయనము, ఉత్కలకంపెనీ వారు తమ సభను యిప్రియర్ 17 వ తారీఖునకు మార్చిరి.

కొత్త పాఠశాల దెలుచుట

నాగో, జనవరి 28:—నాగో కళాశాలకు బొంబాయి గవర్నరుగారు దెలిపిరి. ఈ రాజకానియంతటి విద్యా వ్యాప్తి ప్రభుత్వమువారు పడిన శ్రమనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రాథమిక పాఠశాలలకై యెదుసంవత్సరములకింద 41 లక్షల రూపాయలు వెచ్చించుచుండ, నిప్పుడు 112 లక్షలు వ్యయపఱచుచుండిరి. మధ్యమిక పాఠశాలలకు 14 లక్షలనుండి, 29 లక్షలవఱకు వ్యయము హెచ్చించబడెను. ప్రభుత్వమువారు తాప్తమిందు త్వరితముగ విద్యావ్యాప్తి గలిగించుటకు ప్రాథ మిక పాఠశాలలను విరివిగా నెలకొల్పుచుండిరి. ఈ యేర్పా టునకు ప్రతిసంవత్సరము నుమారు 50 మొదలు 100 లక్షలవఱకు ఖర్చు హెచ్చుచుండెను. ప్రాథమిక విద్యాలయముల యభి వృద్ధిలో బాటు మధ్యమిక విద్యాలయములయొక్క యభివృద్ధి గూడగావలెను. ఇట్టిపాఠశాలలకు ఏప్రభుత్వమువారు స్థాపించిన యెడలవిమర్శింపఁగల సభ్యులగును. ఇట్టివి స్వతంత్రసంస్థాపన ములకు బయలుపడవలయును. కావుననే గోఖలేవిద్యాసంఘ మువారి యొకకళాశాలకు బ్రోత్సాహ మొసగు చుంటిమనియు తెలిపిరి.

గోఖలేగారు బ్రకేంసనియలనియు యు: కలకు వారా దర్శిప్రాయలనియు దెలిపిరి. స్వరణీయుడగు హన్మరాజు పి. థేకర్ గారి ఫండునుండి ధర్మకర్తలు కళాశాలకు రు. 1,20, 000 తుల ప్రైవేటిదానము జేసిననియు నకళాశాలవారికి పేర జరుగు ననియు దెలిపిరి.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమముపై గవర్నరుగారి యభిప్రాయము

నాగోలో గవర్నరుగారికి స్థానికసంఘము, బిల్లా బోర్డు, బ్రాహ్మణేతరసంఘము మొదలగువార నేనుల సన్మానపత్రములనిచ్చిరి. బ్రాహ్మణేతరులకు సమాధానమిచ్చుచు నిలుల దెలిపిరి. “బ్రాహ్మణేతరులు తమ ప్రతిపక్షుల యొకవారములను త్రేక్షించుచున్నారని నానమ్ముకము. బ్రాహ్మణేతరులు ప్రభు త్వోద్యోగుల కివడుమనే సమర్థులని నిరూపింపగలిగిరి. కావున ప్రారంభముననే యాకార్యమందు బ్రాహ్మణులను మించలేదని యనుకొనుట చాలతప్పు. మీరుసమర్థులుకాని వారినిద్యోగములం దునియమింపమని జెప్పనందులకు కానందించుచున్నాను. కాని కనీసముగ యొగ్గతలిగిం బ్రాహ్మణేతరుని కెక్కువసామర్థ్య ముగల బ్రాహ్మణులకు మానివేసి యుద్యోగమిమ్మునుటలోని న్యాయము నాకు సరిగాదోదుటలేదు. కాని మీయోశయములపట్ల నాకుసానుభూతిగలదు. సాధ్యమయినంతవఱకు జేసెదను.

బాలికలను హరించుట మధురలో ఒక కేసు

మధురలో ముత్తుసామిఅయ్యయ అను నతడు బాలికలను హరించి వారిని కులటావ్యాపారముచేయు శ్రమి లకు విక్ర యించుచున్నాడని పోలీసువారికి తెలిసినది. నాగాలమ్మ అను బాలికను యీ ముద్దుల తంజావూరునుండి తీసుకొనివచ్చె ను. ఆమెవయసు 11 ఏండ్లు. ఆమెకు వివాహము నిశ్చయమై నది. ప్రధానముగూడ జరిగినది. ఆమె తనతల్లియింటనుండగా నెల దినములకిందట ముద్దాయి ఎటులనో ఆపిల్లను వశపరచు కొని మధుర తీసుకొనివచ్చి మునిచ్చలైలో నివసించుచు వ్యభిచా రిణులద్వారా ధనార్జనముచేయుచున్న ఒకసారాప్తిశ్రీకి 40 రూపాయలకు ఆపిల్లను విక్రయించెను. ఆతీతిగా ఆమెకు స ర్వాధికారమిచ్చుచు 40 రూపాయలు ముట్టినటులు రసీదుగూడ వ్రాసియచ్చెను. ఆపిల్ల వంటనున్న 20 రూపాయలగులగు 7 రూపాయలకు పల్లతేరుశోనున్న మరియొక సారాప్తిశ్రీకి అమ్మివేసెను. ఆపిల్లధర్మ తంజావూరుపోలీసువారికి తెలియజే యగా వారు వాకబుచేసి అయ్యయను ఆపిల్లనుగూడ ఆతల్లి చేసి మధుర సముపేజిస్త్రీలుకొద్దకు తీసుకొనిరాగా ఆతడు తంజావూరు తీసుకొనివెల్లి మేజిస్త్రీలు కొద్దలో హాజరుపెట్ట వలెనని ఆజ్ఞాపించెను.

నిరంకుశాధికారము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను గారు యంగుండియా కృత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—సంస్కరణల చట్ట ము ద్వారా ఇండియాలో ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వము స్థాపించి కొన్ని ఉద్యో గముల కల్పించినను ప్రభుత్వము మాత్ర మింకను నిరంకుశాధికారము గలిగియున్నది. ప్రభుత్వమువా లేదని జరుపదలచి తేనిదానిపునరుద్ధరణాధికారముచేగానిలేదా, అట్టిసన్నాకాసనము మూలమునగాని నెరవేర్చుకొందురు. ఈపేరుగా ఘోరాశాసనము నుజరుగుచున్నది. ఇట్టినిరంకుశపద్ధతు లవలంబించినపుడు ప్రజాభిప్రాయ మెంతవఱకులముగా నున్నను ప్రయోజనము లేదు. ఉప్పుపన్ను పునరుద్ధరణక నిదర్శనము. 1921 సం॥ 1 వ ఆర్డి నాన్సు, రెం గాటు ప్రజలవ్యేచ్ఛనణనునది, రెండవనిదర్శనము.

అట్టిదే మరొక చిన్న నిదర్శనము జూపవచ్చును. దీనిన తేజములగు అధినేత రాజ్యములకు ప్రజల నెగుమతిజేయరాదని కలిగిన ఆందోళనవలన నూతన ఎమ్మిగ్రేషను చట్టమునందలి నిబం ధన ముచ్చువచ్చెను. శార్మికుల నెగుమతిజేయుటకు మొదటినుండి యు గొప్ప అడ్డపఁగలదు. అమాయకులకు యాత్రికుల బట్టి పంపినేయుటగాను యాత్రాఫలముల గ నీచేయుచున్నారు. యాత్రసమయముల జాబ్బితాలో కూలీయెగుమతి జరుపరా దని చట్టమునందు కానింపబడినది. ఈనిబంధన కాశీలో ప్రవేశ పెట్టినచో కాశీయందు కూలీల యెగుమతి పూర్తిగా నిలిచిపోవు ను. కాశీయాత్రకు కాలనియానుకములేదు. గావున అచ్చొటికి యాత్రికు లేదాడిపాడుగున వచ్చుచునే యుందురు. భారతదేశ తీయల-ఎగుమతిజేయు ముఖ్యపట్టణముగా వారణాసి తప్పించ బడుటకు జరుపవలసిన యత్నములన్నియు జరిగినవి. అట్లయ్యు ను ప్రభుత్వమువారు నిరంకుశత్వ ము వహించి, ప్రజాభిప్రాయమును లక్ష్య పెట్టక, తాముకా సిందిన శాసనములనే సరకుజేయక వారణాసి కూలీయెగుమతి కనుకూలపట్టణముగా నిర్ణయించిరి. హైందవ శాసనసభలో వారణాసి యెల్లప్పుడు యాత్రికుజనుస్థముఖ్యపుణ్యక్షేత్ర మగునా యని ప్రశ్నింపే ఆవునని ప్రత్యుత్తరమువచ్చెను. కాని, ప్ర భుత్వమువారి ఎమ్మిగ్రేషను చట్టమునకు విరుద్ధముగా ఆయాత్ర స్థలములో ఎమ్మిగ్రేషనుడిపోనాస్థాపించిరావలసిప్రశ్నింపగా వారణాసిలో డిపోస్టాపిషిదుట యంతమాత్రము చట్టవిరుద్ధము కాదని బదులుచెప్పిరి. ఏమనఁ ఆ నిబంధనయందు కొన్ని సవరణములకే ఎగుమతి జరుపరాదని స్థాపింపబడినదని కారణముదెలిపిరి. ఈ నిబంధన నిర్లక్ష్యముచేయుటలేదని పలికిరి.

మారిషసునకు పథపఱచిన 519 మందిలో 308 రు కాశీ నుండే వంపబడిరి. వీరిలో చాలమంది ఇండియాలో వివిధప్రాం తములందుండి వచ్చిన యాత్రికులై యుందురు. ఒకత్రాహ్మణ బాలుడు పొరపాటున పంపుబడినటుగా డిపోయందగవడెను. ఇట్టిపనులు అనుదినము జరుగుచున్నను ప్రభుత్వమువారింకను ప్రజాభిప్రాయముకొరకు దేవులొడుచున్నా మునుచుందురు. కాశీ నగరమున అనుదినము అనేకమంది యాత్రికులు వచ్చుచుందుర నియు ఆ పుణ్యనగరమున ప్రతిపౌరము ప్రతినెల ఉత్సవములు జరుగుచుండుననియు ఎవరికి దెలియనివిషయము గాదు. ప్రజాభిప్రాయముప్రకారము ప్రవర్తింపవలదినచో వారణాసిని కూలీల ఎగుమతి స్థలముగా జేసురాదని భారతీయులెల్లరెరిగిన విషయమే. ఇట్టి పరిత్రస్థలమునందు గూడ హిందువులును కూర స్థలములలో కూలివారిగా పంపినేయుట హిందువులెల్లరకు అమి రిభీతిని కలిగించును. అచ్చటివారు తప్పుక హిందూమతమును విడిచిపెట్టెదననుట తథ్యము.

ఇన్నిసారులు ప్రజలకోరికను కాశీనగరమునందు ఎగు మతి నంతటి నిర్దాక్షిణ్యమును, భారతప్రజాభిమాన నిర్లక్ష్యుడృ భావమును ప్రభుత్వమువారిలో గాంధీ బున్యామకరము గానున్నది. ప్రజాభిమతిని కేవలము నిర్లక్ష్యముజేయు ప్రభుత్వ మిదేశము నెంతకాల మిట్లు పాలింపగలదు?

అద్భుత ప్రదర్శనము
చీరాలలో 31-1-25 కనిపారం
బందరు
ఇండియన్ డ్రామిటిక్ కంపెనీ
హరిశ్చంద్ర
శ్రీయుత డి. వి. సుబ్బారావుగారు
హరిశ్చంద్ర భూమికను ధరింతురు.
మానేజరు.

శిక్కుల సంస్కరణోద్యమములు

నిన్న సాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలిగ్రెసుకు మిక్కిల యాజమాన్యమున సోఃదరస్థమహులునందు జరిగిన బహిరంగసభయందు సర్దుమ హరినామసింఁగుగారు ఆకాలీయుద్ధముయందు గురించిన యాదివార్తాజనుడు గురించిన యెఱుఘును నుపన్యసించిరి. చల్లాగురుస్వామి చౌటిగారు సభక క్యవతుత వహించిరి. వి ఎల్. కాస్త్రీగారు రుపన్యాసకుని పథుల కెరుక పరుచుచు, ఆకాలీ సత్యాగ్రహ సందర్భమున నాతడు 9 నెలలు కారాగృహవాసము ననుభవించె ననియు, అంతియగాక విభవావివాహోద్ద్యమమున యొక్కవహిల్లీనుడు నడపుచుండెననియు, ప్రస్తుతము పీరియాజమాన్యమున పంజాబునందు 20 విభవావివాహ సంఘములు నడుపబడుచున్నవనియు నుడిచిరి.

ఉపన్యాసంపును నిట్లు నడిపిరి:— మీ రిప్పుడు, జెయిలులో నున్న మీ సోదరుని జూచుటకు గాను జెయిలునకు వెళ్లి రనుకొనుడు. జెయిలులో నున్న సోదరుని “కారాగృహమున నుంచబడుటకు నీవేమి సేర మొనర్చితివి? దొంగతన మొనర్చితివా, ఘోరశ్రీ తేనీతివా, ఇతరుల సొత్తు నపహరించితివా?” అని అడుగును. “నే నట్టి సేర మేమియు జేయలేదు.” అని ఆతడు ప్రత్యుత్తరమొసగును. “అయితే నిన్నెందుకు జెయిలులోపెట్టిరి. ఏకాలముననైన సేరము జేయనివారిని కారాగృహమున బంధించి హింసించిరా?” అని నీరడుగ గలవు. “అవును, సేనొక మహాఘోరపాప మొనర్చితిని. నామతమును, నాదేశమును, నాదేవాలయములను నే నెక్కువగ ప్రేమించితిని. అదియే సేనొనర్చిన ఘోరపాపము. ఆ సేరముకొరకే నాకి క్షిణవిధింపబడెను” అని ఆతడు ప్రత్యుత్తరమొసగును. ప్రస్తుతము వంజాబులో కారాగృహములందు హింసలనందుచున్న 20 వేలమంది ఆకాలీలస్థితి అట్లున్నవి. వారికి భార్యలపై ప్రేమలేకపోలేదు. తల్లితండ్రులపై ప్రేమలేకపోలేదు. గృహములపై ప్రేమలేకపోలేదు. బిడ్డలపై ప్రేమలేకపోలేదు. కాని తమమతవ్యవహారములను మనదేవాలయములను తమచేతులలోనికి దెచ్చుకొనువరకు తమకు ప్రపంచమున తావులేదనియు స్వరాజ్యము సంపాదించుకొన జాలమనియు ఆకాలీలనమ్మకము. జాతీయస్వాతంత్ర్యమును సాంఘిక సేవయు నన్నియు మతముపైననే ఆధారపడియుండును. సంఘముకొరకు పాటుపడుట మనధర్మమని చెబుచుండి మతమే, మతమునకు దేవాలయములు మూలపీఠములు. ఇంతవరకును మేమివిషయములన్నిటిని మరచి, విదేశీయులకొరక 15, 20 రూపాయలతో యుద్ధములు జేయుచుంటిమి. ప్రభుత్వమువారి కన్నివిధములగు నూడిగములు నొనర్చుచుంటిమి. ఇందుకు ప్రతిఫలముగా ప్రభుత్వమువారు మాకు జలియనువాలాబాగు హత్యల నొసగిరి. స్త్రీలను బహిరంగవిధులందు ఆవమానపరచిరి. ఆనమతమున గాంధీమహాత్ముడు మాదుస్థినినివనరించి దానినుండి తప్పించుకొనుట కొక్కనత్యాగ్రహమే సాధనమని చెల్లిపెను. మాలో దేశభక్తి ని, మతభక్తినిరాజ్యజేసెను. భారతమాత ఆరాధనయే భగవదారాధనయని చెల్లుచుజేసెను. ఇతరదేశముల శాక్రమింపుటకు ప్రయత్నించిపోరాడుట శిక్కుమతనిబంధనవ్యతిరేకము. అందుచేతనే గురుోవింపసేంగు తనకు మంచియునకాశము, చిక్కినను బౌరంగజేబుపై దండెత్తుటకు నిరాకరించెను. ఆత్మరక్షణ, తన దేశరక్షణ స్త్రీల తక్షణములకు మాత్రమే శిక్కులు పోరాడవచ్చును. ఆ మతనియమములను వీడి, అన్యరాజ్యాక్రమణోద్దేశమునకు, స్వాధీనమున తావొసగినప్పుడే మాకు బానిసత్వమువచ్చినది. భౌతిక భాగ్యములయందే యాశపడునంతవరకు మనకున్న తనదేశ రాజులను, మహాత్ముని వననములు మాకుతరుణోపాయమును గల్గించెను.

గాంధీమహాత్ముని మొదటియువ దేశము, అందును కర్ణాటకను కట్టినతనని, అందు నూలుచుకువలెనని, కర్ణాటకను పట్టుకొని, దానిని ధరించుకొనెను, బీదలగు మీ సోదరులను తిండి నొసగినవారగుదురు. అని మహాత్ముడు మాకు తెల్పెను. ప్రస్తుతము గల 15 లక్షల అకారీలలోను కర్ణాటక ధరింపని వారొక్కరును తేరని నేను జెప్పగలను. ఇదివరకు మేము దుస్తులపై వేసినవేలు రూపాయలు ప్రతివత్సరము చెల్పించెడివారము, నేను 8 వేల చొప్పున చెల్పించెడివాడను. ఇప్పుడు కర్ణాటకయొగిం చుబులన సగ్గి నమకు 50 కంటె నెక్కున ఖర్చుపడెను.

విదేశవస్త్రములు చాల అపవిత్రమైనవి. ఆంగ్ల దేశములోని విల్లులకుగాని, భారతదేశములోని విల్లులకుగాని వేర్ల జూచిన వారికివిషమును దెలియను. విల్లులందు, బట్టలు నేయుప్రదేశములందు మాంసము మొనలైన యపవిత్ర పదార్థము లన్నియు నుంచుచును. అట్టియ పవిత్రపు వస్త్రములను దెచ్చి, దేవాలయములందు దేవుళ్లుకుగూడ చుట్టట చాల పాపకార్యము. పంచములు దెచ్చియిచ్చిన బట్టలను పూజారులు దేవునకు చుట్టటకుని రాకరించెదరుగాని; వినుతగులు ఆనాచారులు నగునారు దెచ్చి ఇచ్చినబట్టలను దేవునకు పయోగించుట చాలనీచము. కొన్ని దేవాలయములందు, 20, 30 వేల ఖరీదుగల విదేశీయవస్త్రముల నుపయోగించుచుందురు. అంత విలువగల విదేశీయ వస్త్రములనే గాని భగవంతు డంగీకరింపడు గాబోలు. ఇదంతయు వట్టి దుర్మయము. మాఅకాలీగురు ద్వారములందున్న కోట్లకొలది విలువయగు వస్త్రములన్నిటిని తగులబెడితిమి. మాభగవంతుడిప్పుడు, కద్దరుబట్టలతో చాలబాగుగ తృప్తినొందుచున్నాడు. రాముడు, కృష్ణుడు కాలములో వారు కద్దరుకట్టక విదేశపుబట్టల దెప్పించుకొనిరా? వారికంటె మనమిప్పుడెదికలమా? ఈ విషయముననే గుజరాతులో నేనొనర్చినప్రచారము కొంతసఫలమైనది. అచ్చటి దేవాలయములోని పూజారులందరును, దేవాలయములలో విదేశబట్టలను తీసి వేసి కద్దరునే యుపయోగించుటను వాగ్దానమొనర్చిరి. మతమునకు దేవాలయములే మూలస్థానములు బాలురులో మతాభిప్రాయముల కలగజేయున వనియే. అందుచేవాని నాదర్శప్రాయముగ నుంచవలెను. ప్రస్తుతము భారతదేశమున మహారాజులు, మహారాణులు; జమీందార్లు గొప్పగొప్పనాయకులు అందరును, కద్దరును ధరించుచున్నారు. అట్టితర ఇతరులెవ్వరును సందియముచుకొన బనిలేదు అది కద్దరునుకరించి; అకాలీలలో వివాహమైనప్పుడు, బాలికకు ఇతరవస్తులతో పాటు ఒకరాలమునుగూడ తప్పక యొసగవలెనని ఒక యాచార మేర్పరచుకొనుచున్నాము. పూర్వమిట్టి యాచార మే యుండెడిది. కాని ఇట్టివలనిది తొలగిపోయినది. ప్రస్తుతము ప్రతి అకాలీ గృహమందును రాలము పనితేమయిన్నది.

భారత జేతములో కల్ల మనరాసు రాష్ట్రముననే పంచ
ముస్లిమీ కడుకోవసమునుగ నున్నది. సామాన్యముగ సెక్కులను
గూడ దేవాలయములలోనికి రానిచ్చుచున్నారు. కుక్కులను
వెంచుచు వాటితో వాడుకనుమందు గౌరవులను బ్రాహ్మణు
లెవ్వరిగలరు. కాని వారి మతసోదరులగు పంచములనుమాత్రము
దేవాలయములలోనికి రారాదని, బ్రాహ్మణులదగ్గరకు రారాదని
దూరముగ తొలగద్రోలుచున్నారు. వారిసంత నీచస్థితికి దెచ్చి
నదెవరు? అగ్రవర్ణముల వారే. స్పృష్టియంతయు నొకటేయని
యు, అందరియందును గల దేవుజొక్కడే ననియు, మనమతము
విధించుచున్నను, మత సత్యములకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచు,
కొందరి నస్పృశ్యులుగ పరిగణించుట ధర్మమరము. పంజాబు
లో మాసంఘమునందుగూడ ఒక లక్షమంది అస్పృశ్యులగలరు.
మొట్టమొదట నిదిలేదు. కాని ఇటీవల హిందువులతో నెక్కు
వసంబంధములను అంతర్వివాహముల జేసుకొనుట ప్రారంభించి
నతరువాత, వారి యాచారములు కొన్ని మాకుగూడ పట్టుపడె
ను. మహాత్ముని బోధలను వినినతరువాత మాలోని అస్పృశ్యుల
ను తమ హక్కులనుపయోగించుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెనని
ప్రోత్సహించితిమి. శివకుల జే వాలయముల
లోనికి తమను రాని యని యొడలతామీ మత
మును వదలి క్రైస్తవమతమునో, మహమ్మదీయ మతమునో య
వలంబించెదమని చెప్పబడినదిగా వారిని ప్రోత్సహించితిమి.
ఒక పంసుముడు ఇతరమతములలోనికి వెళ్లి కొంచును చూపుకొని
ఏ అధికారిగనో పచ్చినయెడల, అగ్రవర్ణులలో నాయకులు
గూడ వాతనితో జేకుహ్యండుజేయుట గొప్పగౌరవము గలద
మందురు. ఒకడు మతములో నుండిన అస్పృశ్యుడును, ఇతర
మతములంబిచినింతనూత్రమున స్పృశ్యుడుగాగలనా? అందుచే
నిట్టినిరుపయోగముగ ఆక్షేపణలను వదలి అస్పృశ్యులను మనతో
సరిసమానులుగా పరిగణింపవలెను. శివమతములోని అస్పృ
శ్యుల మా ప్రోత్సహముననుసరించి. ఇప్పుడు మామతములో
నొక యస్పృశ్యుడైన జేడు. ఇనివరకు అస్పృశ్యుడుగానున్న

వాసి నిష్పక్ష డేవరైన అస్పృశ్యుడని పిలవినయెడల నాతనికి జరి
మానాశిక్ష విధింపబడును. ఇంతియగాదు. అమృతసరము
స్పర్శ జేచాలయమునందు, ఒక ప్రాత అస్పృశ్యుడు, పూజారిగా
గూడ నియమింపబడెను. దేవాలయమునందు నంట కార్యము
లకు చాలమంది అస్పృశ్యులనే నియమించుచున్నారు. వారిచే
తులనుండి ఆహారము పుచ్చుకొనుటకిష్ట డేవరును ఆక్షేపింపరు.
ఒకరు ఎక్కువ, ఒకరు తక్కువ యనునది శిష్కుమతమునందే
లేదు. మూడవ గురువగు గురుగోవిందసింగు తులమునుండియు
దేవాలయమునందు అందరకు సుచితముగ భోజనము పెట్టుట ఆ
ర్థమయ్యెను. అప్పుడు చాలమంది మహారాజులు గురువును
జూమటకు వచ్చుచుండెడివారు. అందరితో గలసి సామాన్యపు
వంటలో భోజనముజేయుటకు వారంగీకరించెడివారు గారు.
అట్లు అంగీకరింపని వారినెవ్వరిని తనవద్దకు దీనుకొని రారాదని
గురువాజ్ఞాపించి మహారాజులకుగూడ 'దర్శనమొసగ నిరాకరిం
చెను. దీనినిబట్టి శిష్కులలో సరిసమానత్వము దెలియనగును.
అయినను అస్పృశ్యులకును, ఇతరశిష్కులకును ఇంకా వివాహ
ములులేవు. అట్టిస్థితి వచ్చుటకు సంఘమునందు క్రమపరిణామ
మవసరము. అందులకు కాలము పట్టును.

ప్రపంచములులో కెల్ల శిక్కులు అపరిమితమును త్రాగు
బోతులు. నేనిదివరకు దినమునకు మూడు నీసాలు త్రాగెదవా
డను. సైనికవృత్తియందు డుండెడివార మగుటచే మా కి
యలవాటుధిగము సైనికశాఖయందు మాకు సారాయిలు చాల
చవుకగ లభించును. అందుకు తోడు అధికారులు సైనికులలో
త్రాగుదును ప్రోత్సహించెదరు. కాని అకాలీ యుద్ధము
వచ్చినతరువాత నిష్పాకు అకాలీలలో నొక్కడైనను త్రాగడు.
ఎవరైనను త్రాగునెడల, అకాలీసంఘసభ్యుల పట్టికనుండి వారి
పేరు కొట్టివేయుదును. అట్టివారిని దేవాలయములలోనికి రా
కుండ నిషేధించెదరు. మహాత్మునియవదేశమువల్ల మాలో త్రా
గుదు పూర్తిగా నవశ్యమైరచి. మహాత్మునిబోధలను బాగు
గా మనస్సునకు పట్టించుకొనినది అకాలీలొక్కతే యని తెలు
పుటకు గరించుచున్నాను.

ఈవిధముగా నిర్వాణకార్యక్రమమునందును, దేవాలయసంస్కరణకార్యక్రమప్రభుత్వముతో పోరాడుటలోను నిమగ్నులమై యున్నను, సంఘసంస్కరణోద్యమమునందు మేము అశ్రద్ధనహించుటలేదు. విధవస్త్రీలకార్యము మేము 20 విధవావివాహక కరణాలయముల స్థాపించితిమి. కష్టములందున్న విధనబాలికలను, స్త్రీలకును శరణ్యమునగుటయు, వారికి భర్తలను సంపాదించి, వివాహముల జేయుటయు ఈకరణాలయముల పని. గతవత్సరమున మేము 11000 మంది విధవస్త్రీలకు వివాహమొనర్పితిమి. విధవావివాహముల నిషేధించుచువతనిబంధన తెద్వియును లేవు. ఆచారమునందు మాత్రమే ఇట్టి నిషేధముకలదు. ఇట్టి నిషేధము వలన ఆనేకమంది స్త్రీలు అవినీతికి గురి గావలసి వచ్చుచున్నది. వారొనర్చు నీతిబాహ్యచర్యల కన్నిటికిని పురుషులే బాధ్యులు. అయినప్పటికిని అట్టిస్త్రీలు అవినీతిగ ప్రవర్తించిరి వారిని మనమే నిందించుచుందుము. 50 వత్సరముల వయస్సునచ్చిన పురుషుడింకను, వివాహమొనర్చుకొన గోరుచుండును. అట్టియెడ 8, 10, 12 వత్సరముల ప్రాయము మాత్రము గలిగి, భర్తమొగము గూడ నెరుగని విధవస్త్రీలపై మీకెందుకు కనికరముండదు. విధవస్త్రీల స్థితి ఈదేశమునవలె నెచ్చటను అంత క్రూరముగ లేదు. తిండిపెట్టుటకు నిరాకరించి, గృహములనుండి నెడల గొట్టబడిన విధవరాండ్రు నెంతమందినో యెరుగుదును. అట్టిస్త్రీల దుఃఖాశ్రువులే, మన ప్రస్తుత స్మర్తృశకు కారణము అట్టిస్త్రీల శోకమును నివారించనిది మనకు స్వరాజ్యము లభింపజాలదు. పూనాయండు కాల్యే పండితుడు, ఏర్పరచిన నేవాసనమును నేను జూచితిని. అచ్చట 700మంది విధవస్త్రీలు ఆశ్రయము గొనియున్నారు. మన మీదస్థితిని బాపనిది ప్రపంచమున నేకార్యమును సాధింపజాలము. ప్రస్తుతము వారికొకడు భారతీయులు ఎట్టి ప్రత్యేకప్రయత్నమును గావించుచుండుటలేదు.

సంఘమునందులి వృద్ధిభాగమును తొలగించుటకు నేనొక
సంఘమును శివశాలమునును స్థాపించితిని బ్రోధల్పనందుందు
స్త్రీలను సంస్కరించుచుండి వివాహముల నొనర్చుట ఈసంఘ
ముయొక్క యుద్దేశము. పంజాబునందు, పురుషుల సంఖ్యకం
దె స్త్రీలసంఖ్య తక్కువ. అందుచే నీతి పంజాబునందు సాధ్య
యయ్యెను. ఈప్రాంతములందు సాధ్యమునో కాదో నాకు గరి
గ చెలియును. ఈకార్యమును సాధించుటకు దృఢప్రవర్తన గల
స్వచ్ఛందసేవకు లవసరము. పంజాబులో నీస్వచ్ఛందసేవకులు,
బ్రోచింగునకు నెల్లి, ఉప్పులనాదుజనానానితి చెల్లించవలసిన మొ

తనను జేర్చించి, అందున్న స్త్రీగణము జని అక్క, సోదరీయని సంబోధించి ధర్మదేశమును గావించి, ఆమె చేయుచున్న పతి తప్పితిని, అందరి ధర్మమును వివరించుచు ఆయుధదేశము ముగిసి నవీనప సేవియమును యజమానమును దెబ్బపడకుండునట్లు వాదన చేయుచున్నాను. స్వభిచార వృత్తిచూడుచు వా రొక్కడిననుటలో యారజాలగు, వాడు ప ద్యాదుములు 10.50 తూర్పుగూడ నీవిధముగ వారికి బోధించ కలసివచ్చుచుండును. అప్పుడు వారికి మనస్సు తిరిగి భవనీశ్వరత ను భజింపించును. అట్టివారికి వివాహము జేయుట కష్టము. ఆ యినను కష్టము మీదవైనను భర్తలను సంపాదించి వారికి వివా హము జేయుచున్నాము. గతతేదీన 900 మంది, హిందూ స్వభిచారిణులను సంస్కరించి వివాహముల నొనర్చితిమి. ఇందు లను ఒక్కొక్క స్త్రీకు రు 2000ల నొప్పున వెచ్చించబడినవిచ్చితిమి. ఇప్పుడు పంజాబునకు మీదవెళ్లినవెడల ఒక్కహిందూ స్వభిచారిణి యొకను మీకు గానింపడు. ఏదో పెద్దపట్టణము లందు నున్నవెనునగు మాత్రము గలదు. పీఠ సంగీతి ము వృత్తియందున్నాడు. వారికి చాల గొప్ప ఆదాయము వచ్చుచుండుటచే వారికంతచెప్పినను అప్పు తిని విడిపించుట కష్ట మయ్యెను. ఒక్కొక్క స్త్రీవైనను 2000 ల నొప్పున వెచ్చించినను, అది ఆధికముని మేము తలంపము. ఒక పతిభుని రక్షించుటకు లక్షరూపాయలు వెచ్చించబడినవిచ్చినను అది ఎక్కువగా జూరుదు. అంతకంటె ఉత్తమమున నాదర్శ మెచ్చియున్నతేదు. సంజాబునందు అధికసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయ స్వభిచారి ణుల సంస్కరించు కార్యము వెనుకబడియున్నది. మహమ్మదీ యులు మాకుందురు అవసరమున సహాయ మొనర్చక పోవుట యొ ఆందుకు కారణము. వారు తమధర్మమును త్వరలోనే గమనించెదరుగాక తమి ఆశించుచున్నాను. మదరాసునం దీ సమస్య చాల తీవ్రముగ నున్నది. ఇచ్చట సంపాదించు పీఠములలో ముగ్గురుగొర్రునానులందు స్వభిచారిణుల గృహములు గలవు. అది చాల సహాయకరము. మదరాసువాస్తవ్యులు, వ్యక్తిచారి లనుబాలని ప్రత్యేకముగ నొకభాగమున నివసించు నట్లేర్పరచ బడెను.

అకాలీయుద్దమమునకు ధనమెట్లు వచ్చుచున్నది?

స్త్రీల యుత్సాహము

తనవార నువన్యాసమును అకాలీయుద్దము జననమును ప్రభుత్వచార్యుల యెడల వారొనర్చిన సత్యాగ్రహములను వివరించి, ఆయుధ్యమునకయిన అపారమైన వ్యయమునకు, ధనమెట్లు వచ్చినదియు వివరించుచు నిట్లుచెప్పిరి.

“నువన్యాసముల ఆదాయములో నుండి ఒకడమ్మడీయై నను, మేము సత్యాగ్రహమునకు వెచ్చింపలేదు. సత్యాగ్రహమునకయిన వ్యయమునంతను అకాలీలు వేరుగ నేర్పరించిరి. ప్రతి అకాలీయు తనకే కొనుగొన్నంత మొత్తమును, సత్యాగ్రహవ్య యయనకు వెచ్చించవలెను. ధనమువసరమైనపుడు, ప్రబంధక కమిటీవారు, ప్రతిఅకాలీని కొంతధనము నొసగవలసివని యొత్తరువుజేయుదురు. ఇదిగాక 5 కాశుల నిధియొక జేర్చరచి తిమి. ప్రతిఅకాలీయును, అకాలీస్థులు - తల 15 5 కాసు లనొప్పున నీనిధికోసగవలెను. దీనివలన 1 1/2 లక్ష రూపాయలు లభించెను. తనవార 5 అకాలీనిధికోక జేర్చరచితిమి. దీనివలన అరులక్షరూపాయలు లభించెను. అదిగాక, అవసరమైనపు డెల్ల సహాయమునర్చుటకు అకాలీస్త్రీలుగలరు. శరీరకష్ట రూపమునను, ధనసహాయరూపమునను పీఠజేయుచున్న ధర్మ య మవారము. 500 అకాలీజత ప్రయాణమొనర్చుచున్న యెడల, వారికి విలసి న యూనిఫార్ములు, కావలసి యుండును. ఆ వి ష య ము ను స్త్రీ ల కె రి గించినయెడల తెల్లపానపట్టికెల్ల 500 పీరలువచ్చి ప్రోగుప దును. అకాలీజతలకు వానిని దుకులుగాజేయుదుము. అకాలీ లకుభోజనముగావలసియున్నదని స్త్రీలకెగించినయెడల, ఏదో విధమున ప్రతిఇంటివారును ఆదరమును భోజనములదెచ్చియొస గెదు. స్వర్ణ-దేవాలయమున ప్రతిదినము అగమము 20, మొదలు 25 వేలవరకు భోజనము జేయుచుండురు ఇందుకునిబంధనమే దియులేదు. సాయంత్రముజూచినయెడల దేవాలయము గదులం దొక్కసామానై ననుండును. తెల్లవారి పదిగంటలనువట్టికి, ప్రార్థనకొనెనున్న ప్రతివారును, గోధుమసీడి, మొదలను వానిని నిశేపనగొర్రువచ్చి యొసగినవస్తువులు రాములుగాపడి యుండును. ఇంకొకయుధావారణము. స్వర్ణ దేవాలయ రింక ముచిట్టు. పిత్తలికటకటాలు కట్టుటకు కమిటీవారుజేర్పరించిరి. ఆవయమును స్త్రీలకుతప్పినపుడు “మావద్ద ఇత్తడికటకటా లుండునా” అని అడిగిరి. లేదు. ప్రతిగృహముందును ఒకటో రెండో వోటి ఇత్తడిసామానంతునవారిని దెచ్చిఇయ్యవలెననియ దుగగా ఒక్కవారములోగా 20 వేలమంది, గుల ఇత్తడిసా మానులదెచ్చిఇచ్చిరి. దీనినికరించి, ఇత్తడికటకటాలను కట్టించుచున్నారు. దేవాలయములవచ్చునాదాయము. (1) భక్తసంతృప్తికు ను, (2) ఇదివరకు మహంతులు ప్రసించిన ఋణముల చెల్లించుటకును, (3) మరమ్మతుల

జేయుటకును వెచ్చించబడుచున్నది. ఇదివరకే ధనమునంతను మహంతులు వృధాచారములో ఖర్చుపెట్టుచుండెడివారు. అంతి యగాక ప్రబంధక కమిటీవారు దేవాలయముల డినుకొనునప్పు టికి 2 కోట్ల రూపాయల ఋణముగలరు. దానిని ప్రతి వత్స రము చెల్లించుచున్నాము. మహంతులన్నప్పుడు దేవాలయము లన్నియు నిర్లక్ష్యముగ వదిలిజేయుటచేసి, అందు ప్రతి దేవా లయమునందును ఏదోయొక మరమ్మతునిపుడు శ్రయించుచు న్నాము. మాకమిటీ నిపుడు ఋణములలోనే యుండున్నది. అయినను దేవాలయముల ధనములో నొక్కపై సర్దుననువారు ముట్టుకొనుటలేదు. వారంతలనుండి ఋణములకేయుచున్నా రు. అంతి యగాక చాలమంది ఇంజనీయర్లు మొదలగుచూ రీసం భుమున కుదిర్చునుగ జనిజేయుచున్నాడు. 300 గ్రాడ్యుయేట్లు, మా ఆఫీసులో కల 1 కోటి 15 ల జేయుమీద మాత్రమే పని జేయుచున్నాడు. గొప్పగొప్ప ధనికుల స్త్రీలుగూడ ను ధర్మ సుత్రములందు భిక్షుగ, పనిజేయుచున్నారు. చాలమంది స్త్రీ లు దేవాలయము మరమ్మతులయందు భిక్షుగ పనిజేయుచు న్నారు. సత్యాగ్రహమున జెయిల్లకు వెళ్లిన అకాలీల కటుంబు ములకు రు 10 ల నొకసంఖ్యవారికిసమమున్నాడు. వ్యవసాయ కాలమున గ్రామములలో నివాసము చేయుచు భూమిని సేవ్యము చేయుకొనుటకునుందు, జెయిల్లకు వెళ్లినవారి భూములనేవ్య మొనర్చునలెను. జెయిల్లకు వెళ్లినవారి భూములు లేదని చెబినవారికి-ఇతర అకాలీలు తమపిల్లలకు భోజనముపెట్టుటకు ముందుగా వారికి భోజనము పెట్టవలెను. అట్టి సహకారముచే, జెయిల్లకు వెళ్లిన వారెవరునుగూడ వెలుపలనున్న వారు తమ యెడల న్యాయ మొనర్చలేదని తలంపుట కెట్టి అవసరము కలదు? జేయుటచేసి, జెయిల్లకు వెళ్లిన 20 వేలలో నొక్కరుగూడ పెట్టినందుకు నింత నరుకు గానింపలేదు.

రచితసేనిగు మహారాజు, ఒకసంగ్రామమునకును చాల ఆర్థికవిఘ్నముల బడెను. అప్పు డతనికి రు 2 కోట్లు గావలసినవచ్చెను. అవ్యతసరము దేవాలయమున నిలువయున్న 7 కోట్లలోనుండి కొంతభాగము ఋణముగాదీనుకొని తిరిగివచ్చిన తరువాత ఆధనమును చెల్లించవలసినదని కొందరు సలహానిచ్చి నను అది దేవాలయ మగుటచే నాతడడుగెడ బడలేదు. దీనిని బట్టి దేవాలయధనమునెడల శక్తుమతనియమును తెట్టికో తెలియ నగును.

తనవార నువన్యాసము, నకాలీల సత్యాగ్రహముల గురించి వస్తువుగ వివరించిరి.

గంజాముజిల్లా

శ్రీకాకుళ, కలింగపట్నము రైలుమార్గము గవర్నరుగారు శ్రీకాకుళం బోయినపుడు అచ్చట పురపాలకసం భుములారు సన్మానవత్తమనందు శ్రీకాకుళంప్రేషమనుండి డివి మధ్యగా కలింగపట్నమునకు రైలుమార్గమువేయించుటనుగూర్చి నూచించియుండిరి. దాని కీ విధముగా గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. రైల్వనిర్మాణ మిప్పుడు రైల్వేభాగ్దనానికి ఇండియా ప్రభుత్వవారికి చెందియున్నది. ఏ ప్రాజెక్టుపయోగకరముగా నుండునో రానిని కొనసాగింపమని మాత్ర మొప్రభుత్వమువారు నూచించగలరు. కావున ప్రాజెక్టుల కుగడముపెట్టుబడి పెట్టునపుడు దానికి తగిన లాభమునిచ్చు వా టినే కొనసాగించుట సహజము. నూతనముగా వేయబడు రైల్వే మార్గము నట్లయితగిలించినచో అనవ్యవస్థమును ప్రభుత్వము వారు పెట్టుకొనవలెను. ఇప్పుడు మీరు నూచించిన మార్గమునలన ఖర్చులు గిట్టునట్లుజేదు. అది నిర్మింపబడు అన కాళేములుగూడ లేదు. అట్లుజెప్పుటకు విచారకరముగ నున్న దికాని అనవసరముగా ఆశక్తిగిలించుట తనకష్టములేదని గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

మూగ, చెముడువ్యాధులకు చికిత్స

మూగ, చెముడు వ్యాధులకు వ్యాధులకు ఒకధనమియు యొక్కలేకగడగే చికిత్సజేయూ విధము తాను వ్యయముగా గని పెట్టినదానిని గురించియు, ఆయన యజ్ఞధనములను గురించి గుంటూరులో ఆశ్రమము స్థాపించి జేయుచున్న సోమ వెంకట గాు ఈ కల 24 వ తేదీరాత్రి హిందూసమాజములో నువన్య సింపిరి. ప్రఖ్యాతి చక్కపెట్టి వెంకటరాష్ట్రము కామారాశ్ర మమును దూచితిమియూ, మూగవారికి మాటలునేర్పట వ్యయ ముగా జూచితిమియూ జెప్పిరి. వెంకటగారు తమ విద్యాల యయనకు సహాయము జేయుడని కోరిరి.

(స్వకీయ వీలేఖరి)

అలిఘరు విశ్వవిద్యాలయము పట్ట ప్రదానోత్సవ సభ

అలిఘరు, జనవరి 27:— ఈవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క తృతీయ పట్టప్రదానోత్సవసభ, భోపాలురేగంగారి యధ్యక్షత క్రింద, జనుప్రదముగ జరిగెను. ప్రోవైసు ఛాన్సలరు, తృతీయ వార్షికసవేషకు జనినెను. నవాబు నజర్ లాఖానుగారి మరణ మువలన మహమ్మదీయులకే గాక, దేశమునకంతకును తీరరాని కొఱత వాటిల్లినది. విద్యాలయము విషయమై, యీసంవత్సర మభివృద్ధియొ గన్నట్లనిది. బహు సంవత్సరము లన్నిటిలోను గతవత్సరము విద్యార్థుల సంఖ్య మెచ్చినది. (ట్రెయినింగు శాఖలో నిర్దుష్టాధ్యాయుల నూతనముగా జేర్చబడిరి. భూగోళశాస్త్ర శాఖకొత్తగా తెలుసుబడినది. రసాయన, వేదాంత శాస్త్రములం దిద్దరు గురువులు నూతనముగా జేర్చబడిరి. విశ్వవిద్యాలయము లోనందిగ్రావణ గడపినది. పరీక్షలన్నియు విశ్వవిద్యాలయమందే జరుగుచున్నవి. ఈ విశ్వవిద్యాలయము యొక్క యాశయము వట్టిపరీక్షలకుఁ దయారజేయుటలే గదు. హిందువులతోను, తదితరులతోను గలసి, రాజ్యపాలనా సామర్థ్యముగ గుంగడజేయుటయై యున్నది. విశ్వవిద్యాలయ మందలి న్యాయవాది పరీక్ష లన్ని రాష్ట్రప్రధాన న్యాయ స్థానములచేతను, విశ్వవిద్యాలయాధికారులచేత నంగీకరింపఁ బడినవి. పాంచాలదేశిశు న్యాయస్థానమునా గొప్పకొనిరి గాని, తమ న్యాయస్థానము లందు పాల్గొనుటకు మాత్ర మిష్కూనుట లేదు. డెల్లీ విశ్వవిద్యాలయమువారి నొప్పకొని నటులే, పీనింగూడ యొప్పకొనఁ బ్రార్థించుచున్నాము. విశ్వ విద్యాలయమువారు బ్రహ్మతాత్రశాఖను గూడ వృద్ధిచేసిరి. భౌతికరసాయన శాస్త్రపరిశోధక పరికరము లభివృద్ధిజేయబడి నవి. కాని విద్యార్థులసంఖ్యకు చాలింతగాలేదు. జంతు, వృక్ష శాస్త్రాలయము లంత బాగుగాలేవు. వాటికి విలసనంత స్థలము లేదు. మరలంతమంది యాచార్యులు లేరు. దేవగంగారి సలహా ననుసరించి బర్మా గవర్నరుగారు ఈ బట్టుగారికి, సయ దమి రాలీగారికిని డాక్టరు విరుదములను తిన్నబడినవి. విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనా సమయమున 261 మందినుండి నేటికి 1005 గురికి వృద్ధి యయినది. విద్యాలయమునందు 90 మంది హిందూబాలురు గలరు. ఇంటరు మీడియట్టునందు 744 నుండి 858 వఱకును, ప్యాకాలయందు 180 నుండి 256 వఱకును, గ్రామములోని బీలో 108 నుండి 188 వఱకు వృద్ధియయినది. రాష్ట్రవ్యాప్తముగ నెన్నుకొనబడిన యాయసరిలో నీవిద్యాలయము వారు ముగ్గురు. కొంతమంది విద్యార్థు లాంగ్ల దేశములోని పరిశోధ కాలయములలో గూడ పనిజేయుచున్నారు. ఈ విద్యాలయ మొక్కరాష్ట్రమునకే జేరినది గాదు. అన్నిభాగములనుండి వచ్చుచున్నారు. ఇట్టి యభిభారత సంస్థ, ప్రభుత్వమునా రిదివఱ కిచ్చు విరాళమే గాక, యింకను వారి సహాయమును గోరుచున్నది. దానివలన వభివృద్ధికి రాగలదని జెప్పిరి.

పిమ్మట బర్మాగవర్నరుగారికిని, సయ్యద్ మిరాలీగారి కిని డాక్టరు విరుదములను నిచ్చిరి. పిమ్మట విద్యార్థులకు పట్ట ముల నిచ్చిరి.

మూలీ సత్యాగ్రహము

పూనా జనవరి 26:—వెస్టరన్ గోడివిజనలో మేజి ట్రీటు, రావు బహదురు డిల్లీతుగారివద్ద విచారణకై పి. యి. బాపటుగారు డీకొని రాబడిరి. పీరు మరయొడుగురు బ్రాహ్మ ణులతో గలసి తాతా కంపెనీ కూలీలకు 9 వ డిశెంబరునాడు జులైటుకు తుత్తిించిరను నేరముక్తింప జేబడిరి. మిగత యొడు గురలో మూయను నాయన యిదివర కొకనేరమునకు సెమన్ను కోర్టులో విచారించబడుచుండిరి. మహమ్మదు బాలాబాయి, కూలీలమేస్త్రీ, రైలు, పెద్దరాతిండలనుమార్గమునకడ్డముగా పె ట్టుటలన సావని. విలసివచ్చెననియు, వెంటనే కూలీలుకేకలిడి రనియు, కత్తుడు బాపటును మిగతవారిని జూచితినినియు, మిగ తవారు కత్తులతో కూలీలనుగొనిరినియు, బాపటుపై మందు తుపాకియున్నదనియు, రైలునడుపు హెంబనవ్రేస్త్రువు సోనలపండి” యనిని పైసనియు, వానిని బొమ్మని గడ్డించినని యు, నాతడు దిగి పోవుచుండగా తుపాతోకిగాల్చి తొడలో గాయపడెననియు, కంపెనీ ఓసర్పిరునుగూడ గాయపడెనని యు చెప్పెను. గాయపడినవారూనుపత్రియందున్నారనియు జెప్పెను. ఓసర్పిరు, సోనేను (దెబ్బలుబడినవారిలో నొకడు) గూడ యుటలేదెల్లెను. మిగతవారగూడ (కత్తిదెబ్బలుబడిన యొక 15 వత్సరముల బాలిక నహ) యుటలే దెల్లెరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

వృత్తాంతలేఖలు

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు టాండకగారు

జనవరి 27:— నిన్న ఉదయం బంతరునుండి శ్రీయుత టాండకగారు బెజవాడకు రయచేసిరి. శ్రీయుత అయ్యజీవక కాలేశ్వరరావు పంతులుగారు గాంధీజాతీయవిద్యాలయోసాధ్యాయులతోను, విద్యార్థులతోను, హిందీ ప్రచారకులతోను స్నేహమునెల్లి టాండకగారికి స్వాగతముసంగి తమ భవనమునకు తీర్చినివెల్లిరి. సాయంత్రము ముగ్గురికిపల్లె మైసూరుకు వెళ్లి అచట విద్యార్థులకు ఉపన్యాసమునిచ్చిరి. పిమ్మట గాంధీ మైదానములో బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీయుత కట్టకుంచి కొశంబరెడ్డిగారి రాగాసాధితత్వము వహించిరి. ప్రార్థన జరిగిన పిమ్మట బెజవాడ పౌరులపక్షమున టాండకగారికి హిందీభాషలో స్వాగతప్రతుకు సమర్పించబడినది. ఆపైని శ్రీమృ కాంభాటుగారు టాండకగారి స్వార్థత్యాగమును కొనియాడుచు హిందీభాషలో ముచ్చటించిరి. టాండకగారు ఒక గంటకాలము మనస్త్రుతకర్తవ్యమునుగూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి. వారియుపన్యాససారాంశ మిదిగవ బొందుపరుచుచున్నాడను.

తెలుగుభాషయందు హిందీభాషలోనలే విశేషసంస్కృత శబ్దము లుండుటచే తెలుగువారికి హిందీభాష చులకనగ నచ్చుననిరి. అందువలన హిందీ విశేషసంఖ్యాకము ఆధ్వనించవలయునని టాండకగారు కోరిరి. కొందరనుకొనుకట్టుగా ఆసహాయోద్యమము ఆఖరు కాలేదు. అది సమాప్తమైనందున చెందదు. స్వరాజ్యప్రాప్తికలుగుదనుక అహాయోద్యమము పోదు. విశేష ప్రభుత్వమునకు సానుకూలము యనగా మన బానిసత్వమును స్థిరపరుచుకొనుట యన్నమాట. స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాట మెప్పుడు ప్రారంభమైయెనో అప్పుడే అసహాయోద్యమము ప్రారంభమైనది. ఏవియో కొన్ని లాభములను అన్వేషింపుము నుండి సంపాదించుటకు అసహాయోద్యమము ప్రారంభించడలేదు. భావసంపూర్ణయొక్క రూపమే ఈ అసహాయోద్యమము. ప్రాకృత్యమునప్రభుత్వము తగియిదావచ్చినది. హనుమదేనిని ఆనసరించవలయుననే సమస్యను ఈ అసహాయోద్యమము తీర్చివేసినది. చట్టనిర్మాణము అసహాయోద్యమముయొక్క పరమావధికారు. మనము ఇంగ్లాండునకు తోకగా నుండుటచే మన ప్రాచీన నాగరికత నశించుచున్నది. ఇప్పటికే మన ధర్మములయెడ, మన నాగరికతయెడల మన సాంప్రదాయములపట్ల విముఖత ఏర్పడినది. బాగుగ నాలోచించుట ఆంగ్లేయఉద్యోగిగలు మన నాగరికతను పోగొట్టి వారి నాగరికతను నాలుగున్నారు. మనము ఇంకా సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకు తయారుకాలేదనుచున్నారు. దానికి కారణ మేమనగా మనము ఇంకా మన పూర్వాచారసాంప్రదాయములను విడువలేదని వారి యభిప్రాయము. మనలను పూర్తిగా వారి నాగరికతకు మరల్చు నాయుచున్నారు. మనము ఇంకా పూర్తిగా మారలేదని వారివిచారము. ఎప్పుడు మనము పూర్తిగా మారిపోదుమో మనకు అప్పుడు వారు స్వరాజ్యము నిచ్చెద మనుచున్నారు. ఇంకా మనకు పూర్తిగా సర్టిఫికేట్లు నియ్యలేదు. గనుకనే ఇంతకు మనదృష్టిని బట్టి చూడగా మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించ గలుగుదుమని ధైర్యముగ నున్నాము.

ఇంకను పూర్తిగా మన నాగరికత నశించిపోక పూర్వమే, మన సాంప్రదాయములు పూర్తిగా రూపు మానిపోవకముందే మనము కన్నులను తెరిచి నాము. ఇదియే అసహాయోద్యమమునకు మూలసూత్రము.

మన నాగరికత నశించినవెనుక మనకు స్వరాజ్యముతోపని ఉండనే ఉండదు. మన నాగరికతను రక్షించుకొనుటయే స్వరాజ్యసోపానమునకు మొదటిపెట్టు. స్వరాజ్య ప్రాప్తికి మార్గములను మనము కనుగొనవలయును. అందులకు మున్నగుచు మనము నేర్చుకున్నది మరదిపోయి వెనుకకు పోయితిమేని మనకు స్వరాజ్యము సిద్ధించును. స్వరాజ్యమునకు చేరుటకు అనేక త్రోవలుగలవు. ఎన్నిమాద్యముల మన ఆధోగతి లోబడి తియి వాని నన్నింటిని వదలవలెను. అప్పుడు తప్పక స్వరాజ్యము సిద్ధించును. భారతీయులెల్లరు ఒకభాష నెప్పుడు మాట్లాడగలుగుదుమో ఆనాడే స్వరాజ్యము సిద్ధించును. మన నాగరికతను క్రుంతుతీ జేల్చవలెను (తొంచినదని యీ యింగ్లీషు భాష యని యెల్ల రెలుంగుదురుగదా! విదేశీవస్త్రం బహిష్కారమునుగూర్చి అందోళన చేయుచుంటిమి. విదేశీవస్త్రములు ఈదేశమునకు దిగుమతియగుట భారతీయుని శౌర్యమును చాటుకొన్నది. ఇంగ్లాండునకుపోవు కొట్లాటలదిలాభము నరికట్టి మనకు ఆర్థికస్థితిని ఖద్దరు ఎటుల రక్షించునో అటులనే ఇంగ్లీషు భాషను బహిష్కరించి మనవైతక, ఆధ్యాత్మిక, మానసిక

స్వాతంత్ర్యములను మనము రక్షించుకొన గలుగుదుము. మన సాంప్రదాయములపట్ల అనుమానము అపనయ్యము ఇంగ్లీషుభాష నభ్యసించుటవలననే గృహింపది.

ఒకజాతీయ మాయొకజాతీయ బరువుకొన్నప్పుడు భాషకు ఇట్లున్నట్టి తలభ్రమగుననుట చారిత్రాత్మకవిషయము. ఇట్లెంచుచు ప్రతిము చూడండి ఆదేశములో వారిభాష మాట్లాడుకొనుట తప్పయ్యెను. స్వభాష నుపయోగించినందులకు శిక్షింపబడిరి. విరివివారు స్వాతంత్ర్యమునకై ఆలోచించినప్పుడు మొట్టమొదట తమభాషను పునరుజ్జీవింపజేయుటకై కృషిసల్పినారు. వారియత్నములన్నియు ఈవిషయముననే కేంద్రీకరింపబడినవి. తమదేశమునుండి ఇంగ్లీషురాజ్యమును పారద్రోలుటకై ముందుగ ఇంగ్లీషుభాషను పోగొట్టినారు. భాషకు, జాతీయతకు సంబంధ మున్నదనుట స్పష్టము.

శిశి వండ్లనుండి కాంగ్రెసువ్యవహారము ఇంగ్లీషుభాషలో నడుపుటవలన జనసామాన్యమున కేమాత్రము లాభము కలుగలేదు. నాలుగైదువండ్లనుండి మాత్రమే దేశభాషలలో జరుగుచున్నది. అప్పుడేనుండియు దేశములో కలిగిన చలనము తమకు స్వభాషయొక్క ప్రభావమే యొప్పున్నది. ఇంకను కాంగ్రెసులోను కమిటీలలోను ఇంగ్లీషునకు స్థానము పోలేదు. పూర్తిగా పోయిననే తప్ప దేశమునకు మోక్షము కలుగదు. జనసామాన్యమునందు బాగుగ పలుకుబడియుండినవాడు ఇంగ్లీషు రానంతమాత్రమున కాంగ్రెసులో పైకిరావలెనన్నాడు. ఇదెంత యు శోచనీయము. కాంగ్రెసువేదికపై అన్యభాషలో గంభీరోపన్యాస మిచ్చినంతమాత్రమున నాయకత్వము సిద్ధించుట విచారకరము. దేశమునందు పలుకుబడి గలవాడే, ఏకార్యమునైనను చక్కగ చేయగలవాడే ఇంగ్లీషురాకున్నను కాంగ్రెసునందు తనతనానమునకు అర్హుడై ముండవలెను. ఎప్పుడీ మాతృ కలుగనో అప్పుడే మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించ గలుగుదుము. ఇంగ్లీషుభాష రాని జపాను, జర్మనీవారు పొందుకొరవమును ఇంగ్లీషును చక్కగ మాట్లాడగల శ్రీనివాసకాశ్రమిగారివంటి వారే పొందవలసినప్పుడు ఇంగ్లీషుభాషకు మన దేశములో గౌరవస్థానమియ్యజూచుట అసర్థదాయకము. ఇంగ్లీషుభాష గౌరవమును తీసుక రాకపోగా ఆగౌరవమునకుకూడ కారణమగుచున్నది. కనుక దేశీయులెల్లరు ఇంగ్లీషును దభిమానమును వీడి దేశభాషలలో నొకటియగు హిందీభాషయందే అభిమానమును చూపుదని టాండకగారు బోధించిరి.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

తెన్నిసుఆట పోటీలు

జనవరి 26:—మాయూరి గోదావరి హిందూచూడము వారిచే నేర్పరుపబడిన తెన్నిసుఆటపోటీలు పూర్తియైనవి. ఈ పోటీలకు చాల ఉత్సాహవంతముగాను జయప్రదముగాను సాగినవి. సింగిల్సు, డబుల్సు కలసి మొత్తముమీద 31 టీములు పోటీలో పాల్గొనెను. ఆటగాండ్లు ప్రదర్శించిన ఆట చాల ప్రశంసాపాత్రముగ నున్నది. 22 వ లేదీని డబుల్సు తుదిపందెము గైడింగుస్టార్ టీమునకును మాయూరి ఆర్యుకాలేజీటీమునకును జరిగెను. గైడింగుస్టారు మొదటి మూడుసెట్లలకు గెల్చి విజయమునొందిరి. గైడింగుస్టారులో ఆడినవారు సుప్రసిద్ధులు రామిరెడ్డి, జగన్నాధరావుగార్లు. వారచాల చక్కగా నాడిరి. ప్రత్యర్థులగు ఆర్యుకాలేజీవారుకూడ బాగుగనే ఆడిరి. కాని వారితో సమానము సామర్థ్యమును చూపజాలక పోయిరి.

సింగిల్సులో తుదిపందెమును గైడింగుస్టారు ఆటగాండ్లను రామిరెడ్డి జగన్నాధరావుగార్లే అడవలసివచ్చెను. ఇద్దరును అద్భుతముగ ఆటగాండ్లగుటచే ఆట యంతయు చక్కగా నుండునని పౌరులు రంగగల్గియునకు విరివిగా విచ్చేసిరి. ఇరువురిలో నెక్కువ శక్తియుతుండగు రామిరెడ్డిగారే గెల్పొందుదుగను అభిప్రాయము బాగుగా ప్రబలెను. మొదటిసెట్టును రామిరెడ్డిగారు వీసికొనిరి. కాని జగన్నాధరావుగారు రెండుమూడు సెట్టులను తీసికొని చూచుచు వారి కుత్సాహమును ఆనందమును కలుగజేసిరి. ఏయన ఆయనకాలివై మరుపుచే బాధపడుచున్నను, ప్రత్యర్థి తమకంటె నెక్కుడు నిపుణుడని పేరుగాంచినను మిగుల ధైర్యమును ఓరిమిని చూపి మొదటి మూడుసెట్టులలో రెంజీనిగెల్చెను. అప్పటికిని రామిరెడ్డిగారు గెల్చుట నిశ్చయమని యెల్లరుకు దెలిసియున్నను జగన్నాధరావుగారి విజయమునే యెల్లరును తమహృదయములందు కొరుచుండిరి. జగన్నాధరావుగారు రెండుమూడు సాడిరి. తుదకు 4,5 సెట్టులు రామిరెడ్డిగారే తీసికొని జయమొందిరి.

ఆర్యుకాలేజీ ప్రిన్సిపాలు గు శ్రీ ఆర్. యమ్. స్టాం గారు విజయమున వెంటిగెల్చిరి. రామిరెడ్డి, జగన్నాధరావుగారి ఆటలను ప్రశంసించుచు యిట్టి ఆటలు దైర్యమును, ఓరిమిని పురకొల్పి జతైక్యతకుకూడ తోడ్పడు నని తెలవిట్టిరి.

గవర్న మెంటు ఆర్యుకాలేజీ

ప్రాతవిద్యార్థి సమావేశము

మాయూరి ప్రభుత్వకళాశాలా ప్రాతవిద్యార్థి సంఘ సమావేశము 25 వ లేదీని దివాన్ బహదూరు చిత్రపు వెంకటచలంగారి అధ్యక్షతక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది.

ఉదయమున ప్రాతవిద్యార్థులకార్యదళ కూడినది. తిరిగి ప్రాత కార్యనిర్వాహకవర్గమునే యెన్నుకొనిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును రాజమహేంద్రవరములో నిర్మింపవలెననియు ఇందుకు మలయుధనమును సహకూర్చుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తగినయోర్పాట్లు చేయవలెననియు తీర్మానింపబడినది.

మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు టీపార్టీ పుష్కలముగా జరిగినది. సాయంత్రము దివాన్ బహదూరు వెంకటచలంపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. సభ కనేకులు విచ్చేసిరి. దివాన్ బహదూరు దురీశేటి శేషగిరిరావు పంతులు, శ్రీ న్యాయతి సుబ్బారావుపంతులు, శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణ, సాలస బాపనయ్య, మున్నగువారు సభకు హాజరైరి. ప్రాతవిద్యార్థులగు సర్ వి. యస్. శర్మగారు తమ రాజాలమికి చింతిలును 50 రూ||ల విరాళమును, యోటములు కత్తెరుగారైన పెండ్యాల సత్యనారాయణరావుగారు (ప్రాతవిద్యార్థి) రు 50 విరాళమును పంపిరి. సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారుకూడ తాము రాజాలనందుకు చింతిలును ఉత్తరమునంపిరి. రాయసం వెంకటశివుడుగారు (నెల్లూరుకాలేజీ ప్రిన్సిపాలు) ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును రాజమండ్రిలో నిర్మింపవలెనని యుత్తరమువ్రాసిరి.

ఆధ్వర్యము చీదవిద్యార్థి వేతనములగూర్చియు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునగూర్చియు, ప్రాతప్రిన్సిపాలు కూర్చేదొరగారినిగూర్చియు ముచ్చటించిరి. చక్రవర్తికిని, మాతృదేశమునకును ట్రాస్టులను ఆధ్వర్యము ప్రతిపాదించిరి. కాలేజీకి ట్రాస్టును దివాన్ బహదూరు దురీశేటి శేషగిరిరావుగారు ప్రతిపాదించిరి. స్థాతంగారు జవాబిచ్చుచు కాలేజీకి వలయునంతసెట్లమే తదనియు, ఆనర్వతిరగతి తేకుండు పెంతయు శోచనీయమనియు, ఆంధ్రయూనివర్సిటీ రాజమహేంద్రవరములో నిర్మింపజేయటకు ప్రాతవిద్యార్థి సంఘమువారు పూనుకొనవలెననియు హెచ్చరించిరి. ప్రాతవిద్యార్థులనువారే ట్రాస్టును ప్రతిపాదించ మిర్ ఆకరమాలీమహేబుగారు జవాబొసంగిరి. మదరాసు హైకోర్టు వకీలును, సిండికేటుసభ్యులు నగు బుర్రా సత్యనారాయణగారు ప్రసంగించుచు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నిర్మింపబడుట నిశ్చయమనియు, ఈ కాలేజీభవనమును ఆవరణమును చక్కగాలేదనియు, వానిని వృద్ధిచేయు టత్యవసరమనియు చెప్పిరి.

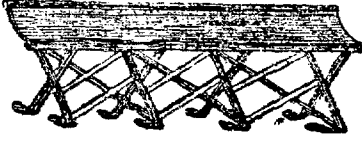
కూర్చేగారి పటము

శ్రీయుత దామెల్ల రామారావుగారిచే తయారుచేయబడి సంఘమువారి కొనంగబడిన కూర్చేగారిపటము అధ్యక్షునిచే బహిరంగపరచబడినది. శ్రీయుత దామెల్ల వెంకట్రావుగారు కూర్చేగారి గుణగణముల ప్రశంసించుచు కూర్చేగారు వ్రాసిన 'సాశిండియన్ ఆవర్సు' అను పుస్తకమునుండి కొన్ని ముఖ్యభాగములను చదివిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును రాజమండ్రిలో నిర్మింపవలెనని కొరయ ప్రభుత్వమువారికి విన్నవింపవలెనను తీర్మానమును శ్రీ ఓరుగంటి సుబ్బారావుగారు ప్రతిపాదించిరి. శ్రీ సాలస బాపనయ్య బలపరచిరి.

ప్రస్తుతవిద్యార్థులకును, ప్రాతవిద్యార్థులకును ఆటలుజరిగినవి. గెల్పొందినవారికి బహుమానములను అధ్యక్షు డిచ్చివేసెను. ప్రాతవిద్యార్థులగు శ్రీ వీరసుంట్ల నరసింహమూర్తి బి.యే. బి. యస్. ఓరుగంటి సుబ్బారావు, బి. ఏ. బి. యస్ గార్లు కూడ ఆటలలో పాల్గొనిరి. శ్రీయుత అడవి బాపిరాజుగారు కూర్చేగారిగూర్చి తాముచేసినపాటను, కవికొండలరావుగారి పద్యములను చదివిరి.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రూ. 8.
2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.
(3) ఎత్తు కాన్వాసుచేర్ రూ. 4,
(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8-8-0, 2 వ రకం రూ. 8.
క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.
వి. విరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు
నల్లరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

ఆంధ్ర దేవాంగ మహాసభ

ప్రథమ సమావేశము

గోదావరి జిల్లా పెద్దాపురమునందలి శ్రీ యుతుల ముప్పన సోమరాజుగారును వీరసోదరులు యీ పీఠాజుగారును క్రొత్తగా కట్టించుచున్న పురమందిరముయొక్క యావరణమునందు నిర్మింపబడిన ప్రత్యేకశాలయం దాంధ్ర దేవాంగ మహాసభయొక్క మొదటిసమావేశము ఆన 1925 సం॥ 12వ జనవరినెల 21, 22, 23 తేదీలందు మిక్కిలి వైభవముగ జరిగినది. అనంతపురము జిల్లా గుంటకల్లు నివాసులైన మ-రా-శ్రీ, రాయసాహెబు మిడతల హాంపయ్యగారధ్యక్షతను వహించిరి. కలకత్తా, కలకము, బెంగళూరు, మదరాసు, తిరుచనాపల్లి మున్నగు నాంధ్రీయ ప్రదేశములనుండియు ప్రతినిధులు బయలుదేరిరి. పలువురు కలసోదరీమణులును సభకు వచ్చుట విశేషాంశ మననలసియున్నది. దేవిడిజమిందారులైన ఇజ్జత్ సాహెబ్ కందుకూరి బాలసూర్యప్రసాదరావు పంతులుగారు, పెద్దాపురము తాలూకాబోర్డు సభ్యులైన రావుసాహెబు తోట వేంకటనరసింహమహాయాదు, కటారి సోమరాజునాయుడు, గుడివాడ వీరరాజుగారూ, రాజమండ్రి నైపులు మాజస్ట్రేటు ధవళేశ్వరపు సోమలింగార్యులుగారు, పండిత గానాల రామమూర్తిగారు, బాలదారి వీరనారాయణదేవుగారు, ఉమో అలీషాహిగారు, గుంతకల్లు మన్యాచారి నరసింహమగారు మున్నగువారు ప్రత్యేకమండలియందలి యుఖ్యులు. సుమారు 31 వేలవరకు గల ప్రతినిధి ప్రేక్షకులతో సభాప్రవేశ ముండుట క్లిష్టమై యుండెడిది. 20 తేదీ రాత్రి సామర్థ్యము లేని నేమనెందునండి అధ్యక్షులను వారితో కూడ దత్తుమండలములనుండియూ, మైసూరు నీయనుండియు నరుదించిన శ్రీ, పురుషప్రతినిధులను మేళతాళములతో మోటారుబండియొన గొప్పయూరేగింపుతో పెద్దాపురమునకు గొనివచ్చి విడుదలయందు ప్రవేశపెట్టిన తరువాత 21 తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభ యారంభమైనది.

స్వచ్ఛందసేవకులు మంగళీకములు చదివిన తరువాత శ్రీయుతులు ముప్పన సోమరాజుగారిని గూర్చియు, రాయసాహెబు మిడతల హాంపయ్యగారిని గూర్చియు, పలువురు అభినందనపద్యముల జావీరి పదపదీ శ్రీమహాసభ సోమరాజుగారు స్వాగత కారితో సమాజపక్షమున తమయస్థితితోపన్యాసమును జదివిన తరువాత నగ్రాసనమున వహించుటకు శ్రీమంతులైన హాంపయ్యగారి పేరును నూచించుటతో ఆకాశపు సోమశేఖరముగా రొకనూననను బ్రవేశపెట్టిరి. ముప్పన కామరాజుగారు రాయపపాదనమును బలపరచిన యనంతరమున హాంపయ్యగారగ్రాసనము వహించిరి. స్వస్థమునకును జేరిన కొందరు పురోహితులు వేదమంత్రములతో నాశ్వర్యమైన యనంతరమున హాంపయ్యగారు రాసువుగ స్వస్థానాభిషేకించి గూర్చి కొంతవరకు వసవ్వసించి పిమ్మట తమ ముద్రితోపన్యాసమును జదివరి. కార్యాచరణోప సంస్థానపుల యెన్నికల యనంతరమున నాటికి సంతతితో కార్యక్రమము నిలుపబడినది.

22 ఉదయము 3 గంటల కధ్యక్షుల విడిదియందు విషయసర్వస్వసభ సమావేశమై యనంతరమున మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బహిరంగసభ సమావేశమైనది. కొన్ని తీర్మానములు చర్చింపబడినవి. 'దేవాంగనే' పత్రికాసంపాదకులైన డాక్టరు సజ్జా నూర్యనారాయణరావుగారు పుత్రిక శ్రీమతి సోభాగ్యంధరి ఆకాశపు నీలమోక్షుగారు మిక్కిలి మనోహరమైన వ్యాసమును ధారాళముగ జదివిన తరువాత శ్రీమంతులైన ఆదినారాయణయ్యగారు సంకలితముచేసిన శ్రీమదేవాంగ మూలస్తంభము అనుగ్రంథము సభ్యులకు సభాముఖమున కృతయిచ్చిరి. పశ్చిమబ్రాహ్మణ మన్యాచారి నరసింహము, ఉమో అలీషా, బాలదారి వీరనారాయణదేవుగారు గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి.

23 తేదీ ఉదయము 3 గంటలప్పుడు మరల మహాసభ యారంభమయ్యెను. స్వచ్ఛందసేవక దళాధికారియైన వీరక జనార్దనముగారు కలకత్తలనుగూర్చిన యొక వ్యాసమును జదివరి. ఆ తరువాత కలకమునివాసులైన ఆకాశపు సోమశేఖరముగారు రొక పెద్దగ్రంథరూపమున నున్న యొక ముద్రితోపన్యాసము నకు మరొకంత వ్రాతగ్రంథము నాధారముచేసికొని సభయందు జరుగు వారంభించిరి. అందు దేవాంగసంకల్పపు లైన సర్ పి. త్యాగరాయ సెట్టిగారు నిజసంఘాభివృద్ధికి పాలుపంచుకొనగా అట్లు పాలుపంచుకొని నిరసించుస్వభావము కలవారని యెత్తి పాడుబడినది. నునోత్పా గాంధీగారి దేశసేవయు, కర్షణ వ్యాప్తియుద్దమమును, సత్యాగ్రహపథతయను ప్రశంసంప బడెను. ఈ దినోపన్యాసము కొంతవరకు సాగినతరువాత వినుగు పలన సభయందు కలకల మారంభమయ్యెను. వ్యాసముయొక్క చదువు నాపుటకై పలువురు కేకపడిరి. వ్యాసవరస నుట్టగా పోయిన తరువాత, శ్రీయుతులు పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి దేశనాయకత్వమును గూర్చి

మిక్కిలి గంభీరముగ నుపన్యసించుటతో ఈసభ ఆంధ్రదేవాంగ గులకభ యని చెప్పుటకుండును ఆకాశపు సోమశేఖరముగారి యొక్కయు వారి వియ్యంతులు డాక్టర్ సజ్జా నూర్యనారాయణరావుగారియొక్కయు సభ యని చెప్పిన సమంజసముగ నుండుననియు నీయుద్దయలకు లింగముగాని గాయత్రిగాని లేకుండుటచే పీఠ మూడవపంథను బట్టిరనియు నైకమత్యమునకై కంకణము గట్టుకొనిన వీరి పద్ధతిని మాని లింగమునో, జంబెమునో ధరింపనగుననియు నుడివీరి. పిమ్మట కట్టా అచ్చయ్యకవిగారు దేవాంగనేవను నిర్వహించుటయందలి నిరంకుశత్వమునుగూర్చి వివరించి యిక్కుమం దీప్రతికానిర్వహణ మొకయుపసంఘమున కొప్పగించి వారియజ్ఞలకు లోబడినసంపాదకునిచే నడుపబడవలయునని శూచించిరి. సోమశేఖరముగారు మిక్కిలి శాంతిముగ బ్రత్యుత్తర మొసంగిరి. నూర్యనారాయణరావుగారు పత్రికా నిర్వహణమునకై చేయబడిన నూచనకు సంతోషముతో నియ్యకొనిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మరల సభ యారంభమయ్యెను. దేవిడి జమిందారు బాలసూర్యప్రసాదరావుగారు వైమనతద్వయములనుగూర్చి మిక్కిలి విపులముగ నుపన్యసించిరి. యజ్ఞోపవీతమును ధరించినను, ధరించకపోయినను దేవాంగు లభివ్యము లింగమును ధరించవలయునని పీఠ చెప్పినబోధకులెలా వీరభద్రుడుగా రాక్షేమిండుటతో గాయత్రియు, లింగమును సమాదరణీయములే యని తెలిపిరి. ఉపన్యాసకు లట్లే ఉద్బుకొనిరి. పిమ్మట పండిత గానాల రామమూర్తిగారు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి యుపన్యసించిరి.

ఆమోదింపబడిన తీర్మానములలో సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిని, మహాత్మా గాంధీగారిని దీర్ఘాయుశాశీర్వాదము, సాధ్యమైనంతవరకు కందరున విధిగా ఖద్దరు నేతబట్టుకే ధరించుట, పానగల్లు తాజాగారి హిందూ మతాదాయచట్టము నామోదించిన రాజప్రతినిధిగారి నభినందించును తంతివార్త సంపుట, హిందూ మహాసభానిర్మాణము మదరాసు రాష్ట్రమున కనగత్వము, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము. దేవాంగనేపత్రికా పోషణయు, స్వస్థంపు వీధివిద్యాగ్రులనిధి యనువిషయములను గూర్చినవి ముఖ్యములు. విద్యానిధికి రాజమహేంద్రవరనివాసులైన శ్రీమంతులు, ఆనెమ వల్లయ్యగారు మూడువేల రూపాయలను, ముప్పన సోమరాజు సోదరులు రెండువేల రూపాయలను, శిలా వీరభద్రుడుగారు వేయిరూపాయలను, మరి కొందరు లక్షీపుత్రులు మరికొన్ని విశాళముల నొసంగిరి. పత్రికానిధికి లక్షీపుత్రులైన రాజమహేంద్రవర నివాసులు శిలా వీరభద్రుడుగారు రు 511 లును, ఆకాశపు సోమశేఖరముగారు 511 లును. అధ్యక్షులు సాలు 1-కి రెండువేల రూపయముమీద వచ్చువడ్డీని, ముప్పన సోమరాజుసోదరులు సాలు 1-కి 1.0 లును యిచ్చుటకు వాగ్దానము చేయబడినది. మొత్తము లిట్లు విద్యానిధికి సుమారు ఆరువేలను, పత్రికానిధికి ఆరువేలను వాగ్దానము చేయబడినది.

సభకు రాజాలనునీ తెలుపుచు నత్తరములు, తంతివార్తలు వ్రాసినవారిలో బెంగళూరు నాగేశ్వరయ్యగారును, తిరుచనాపల్లి దేవాంగమిత్ర పత్రికా సంపాదకులు, హైదరాబాదు కల్లము వీరభద్రుడుగారు, మదరాసు నివాసులు శ్రీ యుతుల పింజల సుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారు, బండ భద్రయ్య, యీ కొటయ్య, యీ వీరాస్వామిగారూ, శతావధాని కొమ్ముగిరి సంగమేశ్వరకవిగారు మున్నగువారు యుఖ్యులు. మొదటిదినమురాత్రి యొక విశ్వబ్రాహ్మణదాసును, రెండవదినమున పువ్వుల భవరాజుదాసుగారును హరిః ఛాకాలక్షేపమునొనర్చిరి. సభయందు

ప్రసంగించిన స్వస్థంపు సోదరులందు బాలకవి పింజల సుబ్రహ్మణ్యముగారును, బాగల్లపూడి వెంకటసుబ్బయ్యగారు, రాజమండ్రి శే. తాతాచార్యులుగారు మున్నగువారి పేర్లును చేర్చవలసియున్నది. ఈసభను జయప్రదముగా నిర్వహించుటకు ఆహ్వానసంఘపక్షమున సర్వమును తాముగా శ్రీ ముప్పన సోమరాజుగారు చక్కని యేర్పాటులను గావించిరి. ఉపాహారములు, భోజనసదుపాయము, బస్ల యేర్పాటు మిక్కిలి తృప్తికరముగ నుండెను. డాక్టరు సజ్జా నూర్యనారాయణరావుగారును, ఆకాశపు సోమశేఖరముగారు నీసభను జయప్రదముగ నడపుట కధ్యక్షులకు కుడిభుజమువలె పనిచేసిరి. ఇదియే ప్రథమ ప్రయత్న మునకు కొన్నిలోపము లక్కడక్కడ గానవచ్చినను యామూమిదినములు నోపకతో నీకార్యక్రమముననుసరించి సభను కార్యకూరత్వముతో ముగించిన హాంపయ్యగారి కులసేన శల్లయును గొండాడిరి. వాలంటీర్ల సంఘసేవయు బ్రశంసనీయుముగనే యుండెను. అధ్యక్షులయంతోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

(విశేషం)

శ్రీ వ్యాస గ్రంథమాలిక

సంపాదకుడు. ఆకొండి వెంకటశాస్త్రి

ఆర్యపురం, రాజమండ్రి

ఈ గ్రంథమాలలో సంవత్సరమునకు 4 గ్రంథముల చొప్పున వెలువడు చుండును. ఆనంద వాచముల వైభావో 40 పుటలు ఇందు జీవిత చరిత్రములు, సాంఘిక, నైతిక, ఆపరాధపరిశోధక, చరిత్రాత్మక, పౌరాణికనవలలు, ఖండికావ్యాసము, చిన్న నాటకములు, చాటుపద్యములు, శ్లోకములు (టీకా తాత్పర్య సహితము చాటుపద్యములలో కొన్ని ఆధునిక నాగరకతా విభిన్నములు చాటునట్టివి ప్రకటింపబడుచుండును. ఈ గ్రంథమాల కీర్తిశేషులైన రాజమండ్రి గవర్నమెంటు ఆర్ట్స్ కాలేజీలో సంస్కృత పండితులుగా పనిచేసిన ఆకుండి వ్యాసమూర్తి శాస్త్రిగారి జ్ఞాపకార్థముగ వెలువల్సి జడినది. సంవత్సరమునకు ప్రకటింపబడు 4 గ్రంథములుగాక ఒకటి రెండు వారువ్రాసిన 18 పద్యములు నిర్వచన భారతము నుండి కొన్ని ముఖ్యభాగములు అనుబంధములుగ వెలువరించి చందాదారులకు పంపుచుండుము.

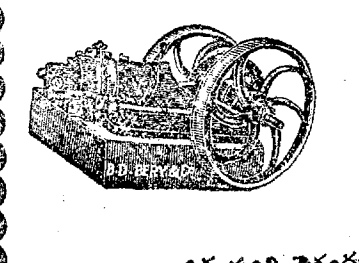
అచ్చుపడిన గ్రంథము వైవాధీనము (నవల) అచ్చున చున్న గ్రంథముని సుగ్రహారామాయణము, సంస్కృతశ్లోఖములు తెలుగు టీకాతాత్పర్య సహితము.

చందాలు

మహారాజ పోషకులకు సం॥ కి	రు ఆ పై
రాజపోషకులకు	25-0-0
అభిమానులకు పోషకులకు	15-0-0
అభిమానులకు పోషకులకు	10-0-0
మొనటితరగతి చందాదారులకు	2-0-0
రెండవ తరగతి చందాదారులకు	1-4-0

చందా సొమ్ము మనీయార్డరుగా పంపి ఆంధ్రవ్యా. భారత ప్రకటనమునకు తోడ్పడుడు.

ఆ. వెంకటశాస్త్రి శ్రీవ్యాసనికేసం, ఆర్యపురం, రాజమండ్రి.

మెషి నరి ఆ యి క యి

సెకండుహోండు ఓల్లులైపు 22 బి. హెచ్. పి. గుట్టుములకై గల మంచి ఆయిల్ ఎంజను పెల్లుస్తార్డు, రెండు ట్రైబిల్లుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహోండు ఓల్లులైపు 28 బి. హెచ్. పి. గుట్టుములకై గల ఆయిల్ ఎంజను పెల్లుస్తార్డు, ట్రైబిల్లుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహోండు 24 బి. హెచ్. పి. గుట్టుములకై గల ఆయిల్ ఎంజను టౌటరు టేంంగు, ఎలక్ట్రిక్ ట్రైపు, పెల్లుస్తార్డుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహోండు 20 బి. హెచ్. పి. గుట్టుములకై గల ఆయిల్ ఎంజను పిపింగు, పెల్లుస్తార్డుతో యున్నది.

బేరీ రై నువల్లర్స్ సెం. 1, 2, 7 సైజు. క్రొత్త బ్రాడ్లు కేసరల్ పర్ఫెక్టులేట్స్ 10 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళములు, పడికరములు పూర్తి గకరిగినది.

సెకండుహోండు 12 అడుగులు X 10 అంగుళములు గావ్ తెడ్డునూర్తి కటింగులేట్.

క్రొత్త బ్రాడ్లు హోల్స్ స్పిండిల్ 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళములు సెంటు గావ్ తెడ్డునూర్తి కటింగులేట్.

హార్వర్ట్ ఆవిరిఎంజనులు, సెంట్రీఫ్యూగల్ పంపులు, ఇనుపపెట్టెలు, ప్లోయింగులు, రై నువల్లర్లు పరికరములు, బాయిలర్లు, వుడ్డువర్తింగుమిషీనరీ, డెక్కార్ కేటర్లు, డిసిన్ టిగేటర్లు, డ్రీలింగుమిషీన్లు, వాటరింగు సెట్టు మొదలగు సామానులు మావద్దగలవు. ఒకసారి దయచేసి పరీక్షింపుడు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras
BRANCHES:—Lahore, Benares, Delhi, Bombay, Karaahi, Amritsar.
HEED OFFICE:—Calcutta.

B. D. BERY & Co.,
Engineers Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, Sembudoss Street, MADRAS.

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలు పొడవు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
73	కొత్త వెంకటస్వామి	గోదావరి	283	1500	38	1 7/8
74	కొత్త వెంకటస్వామి	"	284	500	24	1
75	కొత్త సత్యనారాయణమూర్తి	"	285	2500	16	7 1/2
76	వెచ్చా అలివేమంగళమ్మ	"	289	1500	22	3 3/8
77	వెలగా వహలమ్మమ్మ	"	290	1000	24	2
78	కనగర వీరమ్మ	"	291	1000	22	2 1/4
79	మడిచెర్ల సత్యనారాయణమూర్తి	"	293	2000	24	4
80	కొత్త వెంకమ్మ	"	294	1000	12 to 15	3 7/8
81	పెనుమెట్ల వర్మరాజు	"	195	10000	14	34
82	చిరవూరి అరచాల	"	286	500	10	2 9/16
83	జాబ్బా సరస్వతిమ్మ	తూ.కృష్ణ	307	2000	27	3 5/8
84	యేలేశ్వరపు ముత్తంబాబు	గుంటూరు	304	2000	38	2 1/2
85	" హనుమంతరావు	"	305	2000	148 to 178	11/16
86	మైనేపల్లి శివరామయ్య	"	306	2000	58	1 13/16
87	మృశ్యంజి సత్యనారాయణమూర్తి	గంజాం	309	200	10	1
88	పి. సీతారామచారి	"	310	2000	12	7 1/2
89	వీడిద సత్యనారాయణ	"	313	1000	17	5 1/2
90	పోచిరాజు కృష్ణారావు	తూ.కృష్ణ	328	2520	29	4 1/8
91	ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మ	"	330	2200	15 to 30	6 5/16
92	పోచిరాజు నువ్వలపాటి (బాలుడు)	"	332	500	14	1 3/4
93	ధర్మప్రగడ శేషగిరిరావు	గోదావరి	338	300	20	4 1/4
94	కళం రామలక్ష్మమ్మ	"	339	2000	22	4 1/2
95	పత్రి రామప్ప	గుంటూరు	352	2000	22	4 1/4
96	యాతం నారమ్మ	అనంతపురం	355	2100	16	3 1/4
97	" అచ్చమ్మ	"	357	2100	16	6 1/8
98	కన్యకాశ్రీమణి	తూ.కృష్ణ	370	5000	25	9 5/8
99	హెజీ బుకేషుబాయిమ్మ	ప.గోదావరి	417	2000	127	3 1/4
100	రావు బుచ్చి వెంకటసత్యవతి	గోదావరి	458	2000	29	3 1/4
101	ఉన్నవ రాజగోపాలకృష్ణయ్య	గుంటూరు	464	1910	23	2 1/4
102	సి. సంగరాచారియర్	చిత్తూరు	467	2000	17	5 3/4
103	జి. శేషచారియర్	"	469	1000	24	2
104	జి. కొండనాయకమ్మ	"	470	2000	19	5
105	నందూరు చిల్లమ్మ	"	472	500	21	1 1/8
106	పి. మునుస్వామి	"	474	1080	51	1
107	గుమ్మడిదల వెంకటనరసింహస్వామిరావు	గోదావరి	479	2100	23	8 1/2
108	చలంపల్లి కామమ్మ	తెలంగాణ	488	2000	14	7 1/4
109	బట్టారం వెంకటస్వామిరావు	"	485	1000	18	2 5/8
110	గుమ్మడిదల దుర్గాబాయిమ్మ	గోదావరి	496	450	124	8/16
111	పంగనామల బుచ్చి వెంకటరత్నమ్మ	"	503	2000	13	7 3/4
112	తెలికిచర్ల రామమూర్తి	"	505	2000	23	11 1/2
113	కనుమూరి నాగభూషణం	"	507	1000	76	5/8
114	కాళి కారదావెంకటరత్నమ్మ	గుంటూరు	550	1000	16	8
115	వి. నాగేశ్వరరావు	"	551	2000	16	6 1/4
116	నాదెండ్ల లక్ష్మీచారాయణ	"	553	440	18	2 1/8
117	కోట నారాయణశాస్త్రి	"	554	2000	22	4 1/2
118	దైతా శివరామశాస్త్రి	"	555	1000	14	3 1/2
119	కందాడ శ్రీరామవరదాచార్యులు	ప.గోదావరి	561	2520	20	6
120	సోమయాజుల వెంకటశివరామశర్మ	గుంటూరు	562	2000	19	5
121	రావు రాయన్న	"	567	2000	28	3 1/2
122	స్వరాజ్యశిలాపి	"	576	2070	17	5 1/2
123	మాడభూషి వెంకటాచార్యులు	"	578	1500	17	4 1/8
124	గొల్లపూడి మల్లిఖార్జునశాస్త్రి (బాలుడు)	"	579	500	28	7/8
125	అంబోలు రంగారావు	గంజాం	610	2150	20	5
126	బొక్క సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	616	2000	10	9
127	గరిమెళ్ల కామేశ్వరమ్మ	గంజాం	617	2000	29	3 8/8
128	పూడిపెద్ది సూర్యనారాయణమూర్తి	"	618	900	9	5
129	ఆకెళ్ల చినవెంకన్న	గోదావరి	619	2500	45	51/61
130	భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు	"	621	600	18	2 18
131	డబ్బీరు కామయ్య	గంజాం	622	2000	14	7
132	గోకవర్ధు సుబ్బారావు (బాలుడు)	గోదావరి	627	2000	17	5 1/8
133	కొండ విజయలక్ష్మీబాయిమ్మ	గంజాం	628	2000	72	1 5/16
134	యర్రమిల్లి సుబ్బలక్ష్మమ్మ	"	629	2000	19	5
135	మేనసామయ్యల వెంకటేశ్వర్లు	గోదావరి	685	2000	23	3 15/16
136	యర్రమిల్లి లక్ష్మీనరసమ్మ	గంజాం	686	2000	24	4
137	గంపా శివకాంతమ్మ	"	637	1500	11	6
138	గోకవర్ధు విశ్వనాథం	గోదావరి	645	2000	20	4 3/4
139	చంద్రకాంతమ్మ	"	648	1500	68	1 1/8
140	రాయప్రోలు అప్పలనరసింహం	గంజాం	649	2000	16	6
141	టంకసాల భాస్కర్	గోదావరి	650	2000	54	1 3/4
142	బాలికా హిందీపాఠశాలవిద్యార్థులు	"	656	9160	17	27
143	మునుకుట్ల జానికమ్మ	"	657	5600	15	19
144	అయ్యచితుల బాపమ్మ	"	662	2000	18	5 1/2

ముప్పనసోమరాజు అండు వీరాజు.

పెద్దపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

నాందిమము మనదేశము

నపంపించుచున్న పట్టు

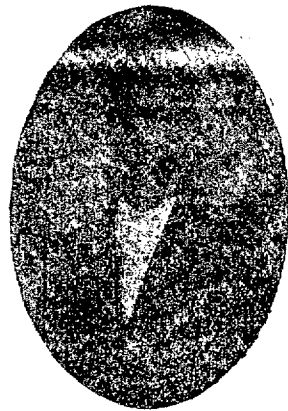
తో మాఫ్ఫాక్టరీ లోనే

పడుకుట, నేయుట, రం

గులువేయుటమున్నగు

నలవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.

REGISTERED

వస్త్రములను రంగుతో చిత్రవిచిత్రమైన జరీ సాదా అండు లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 38వ అఖిలభారత కాంగ్రెసునకు ప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినట్లులను అవి దేశములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునకురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభూషణుగారు అమృత బజారుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరెవరికైనా ప్రజలుకూడ అన్ని రకములభద్రరన్నా ప్రదర్శించిరి ఇంకనుఎందరోకలరు. అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురంకర్తకు లు ముప్పనసోమరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుతో త్రియములునుధో నతులును వస్త్రగుడ్డలు కోటుగుడ్డలును తెలుగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. తెలుగుకూడా అస్సామీవారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క ఆ డెస్కును రకములను విపులముగా వ్రాయుటలనదేశము స్వదేశీవస్తుపత్రికలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొండరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తెక్కువలయన బట్టలనువిక్రయించి మారకములమో నపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాఫ్ఫాక్టరీ మాబట్టలను ఇందున ప్రయోగించితిమి.

శ్రీ సకలతత్త్వార్థదీపిక-(వచనము)

గంధకర్త:- శ్రీ కాకినాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఈగంధము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధించును. ఇందు ప్రతిస్మృతిలగుండియు నితరసంస్కృతాంధ్ర వేదాంతగంధములనుండియు ప్రమాణము లచ్చలచ్చట గలవు. శ్రేణి సులభము. ౧౦ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:-

1. సుదేశివ్య సందర్శనము, 2. గురులక్షణములు, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణామము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము
6. త్రిమూర్తులయొక్క యుక్త్యత్తి, 7. గుణత్రయ వివరము
8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. ఆజపాగాయత్రీ
13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచశోక వివరము, 15. పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివేచనము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానవిధులు, 21. భస. స్నాన, భస్మార్చన, భస్మధారణాదివిధి, 22. దుర్దాక్షిణ్య రణవిధి, 23. వడతూరీ మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణాశక్త్యత, 26. భక్తి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగగీత-తత్త్వబోధ, 32. సర్వమతైకమత్యము, 33. శివుడు తామసుడు కాడు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకర్తాధిపతి, 35. " సూర్యమండలాంత్యోక్తి, 36. గాయత్రీ, 37. భగవచ్చబ్దిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవివారాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయాది హోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మతీయు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి సంస్కృతమునశివమానసికస్నానస్తోత్రము, శ్రీరామబోక్తశివభుజంగస్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనిమొదలు ౧౦-౦౦.

గంధకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణీముద్రాక్షరశాలాంధ్రపండితులు శ్రీ కాకినాథుని చినవీరభద్రయ్యఅయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

నమ్మకముగ కృతమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలలు అడ్డగ వైకాలు మొదలగు బంగారు నగలున్నవనవత్తుచులు వేసిన అనేక మాదిరిల అడ్డగలు, జడవిశ్వ లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలకలపి పెండి రైలు కూజాలు, టంబుర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిన్నెలు మొదలగు పౌత్రసామానులున్న అనేకరకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగార మునకున్న చాడివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చునవి వాపను తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిబద్ధుఁ—కాకుమాను లక్ష్యయ్యచోదరి,

1597 శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

దువ్వూరి రామిరెడ్డిగారి గ్రంథములు

- 1 సై నేన్యము- (క్రొత్తది. ఇందు రికి ఖండ కావ్యములు గలవు. చక్కనిరైండు) 1 0 0
- 2 కృషీవలండు- ద్వితీయ సంస్కరణము శ్రీకట్టచుంచి రామలింగారెడ్డిగారి విపులమైన పీఠికయుం గలను. 0 6 0
- 3 వనకుమారి- 1918 వ సంవత్సరమున ప్రబంధ సమ్మాన పరీక్షయందు శ్రీ విజయనగర సంస్థానము వారిచే బహుకరింపబడిన యభినవపద్య కావ్యము 0 12 0
- 4 నత్తుత్రమాల- ఖండకావ్యముంజరి 0 12 0
- 5 జలదాంగన- పద్యకావ్యము 0 6 0
- 6 సీతావనవాసనాటకము 1 2 0
- 7 నలబారమ్మ అగ్నిప్రసేతము- పద్యకావ్యము అచ్చును గ్రంథములు 0 4 0
- 8 కడపటి పీడికొలు- పద్యకావ్యము
- 9 కవిత్వ తత్త్వనిరూపణము- వ్యాసములు
- 10 మీరాబాయి నాటకము

ఈ గ్రంథముల నొక్కసారిగా కొనువారికి పోస్టేజీ మేమే భరింతుము. వర్తకులకు తగ్గమైన కమిషను ఇయ్యబడును. ముద్రావేదము. సరస్వతి భాంజరము, పెమ్మారెడ్డిపాళెం, కల్లూరిపాళెం.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుకలే అందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ పాడగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కబవరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుధ్రపరచును.

బుడ్డివెల 1 రూపాయ. 3 బుడ్లభరీదు రూ 2-10-0.

126 పీచీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిష్టరు చేయబడినది)

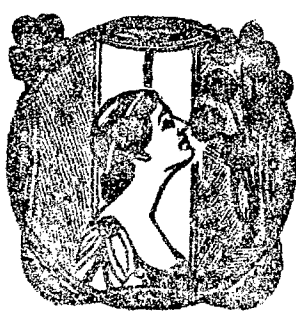
మీకు ఏసువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్ని దిశలను వ్యాపించును.
2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. తేటన్న సొలుపెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహుమకిదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలదు.

మాన సొల్లొసిని మాత్రము

20 మాత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

జెలనులభము! (పోస్టుభర్తలు ప్రత్యేకము) గుణవర్ధకము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పైత్యకాశల మీద లక్ష దివ్యామృతము. అతీర్థము, అసచి, అత్రులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అలిచాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతీయము, పిక్కలు, పూర్వములు, కరన్ను, శ్రేణు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను బోగోట్టి జేమానున మంచి యారోగ్యమునకు తోడ్పడు.

ఈ మాత్రము మేహవాత నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. ఎందు అనేక కేసులలో చేరినవి. అనుభవము గల వైద్యులుగనుచేతను పరమపొంపుక్రియ యని చెప్పబడును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరుణామా:— (1918)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోట్టు నిడుమోలు, ఎలమర్ర, కృష్ణాజిల్లా.

22 ct ROLLED GOLD WRIST WATCHES

This is a very newest style watch fitted with high, grade Swiss mechanism. Glass crystal lined, figures Arabic or Roman. Its design and finish will satisfy the most critical test. And an appearance equal to sovereign gold, very charming to look at and perfect time-keeper Guaranteed for 4 years.

Rs. 12/8

18 Carat Rolled Gold wrist watch Rs. 7 guaranteed for 3 years.

World famed "B" Time piece Rs. 2/8

German Alarm Time piece Rs. 5/-

"Negro" Alarm Time piece Rs. 5/-

Double bell Alarm Time piece Rs. 6/-

All guaranteed for 4 years

14ct Emden fountain pen 14ct gold nib 2/8

Write to: **V. S. WATCH Coy.**

P. O. 105. MADRAS

